

ZÁKLADY

KREŠŤANSKEJ ETIKY

JOZEF TÓTH

OSNOVA:

<u>I.</u>	<u>ÚVOD</u>	3
<u>II.</u>	<u>VŠEOBECNÁ ETIKA</u>	5
1.	VÝZNAM SLOVA	
2.	VŠEOBECNE O ETIKE	
3.	POJMY Z OBLASTI ETIKY	
	A. Etické normy	
	B. Etické ciele	
	C. Etické motívy	
<u>III.</u>	<u>KREŠŤANSKÁ ETIKA</u>	
1.	VŠEOBECNE O KREŠŤANSKEJ ETIKE	
2.	VZŤAH DOGMATIKY A ETIKY	6
3.	NORMY, CIELE A MOTÍVY KREŠŤANSKEJ ETIKY	
	A. Normou kresťanskej etiky je Biblia	
	A.1. <i>Rôzne názory na normy etiky</i>	7
	A.2. <i>Svedomie ako dôležitý faktor etického správania kresťana</i> ...	8
	B. Ciele kresťanskej etiky	9
	C. Motív kresťanskej etiky	
4.	VZŤAH ETIKY STARÉHO A NOVÉHO ZÁKONA	
	A. Všeobecne o zákonoch	
	A.1. <i>Zákon ako zákonitosť</i>	
	a. Fyzické zákony a prírodovedné zákonitosti	
	b. Duchovné zákonitosti	
	A.2. <i>Zákon ako štruktúra, kostra, rámec nejakého poriadku</i>	10

A.3. <i>Zákon ako doba</i>	11
A.4. <i>Zákon ako stav (človeka)</i>	
B. Historický prehľad a funkcia Zákona	
B.1. <i>Historický prehľad</i>	
B.2. <i>Účel Starého zákona</i>	12
B.3. <i>Funkcia Zákona</i>	
B.4. <i>Ako vykladal Zákon Pán Ježiš?</i>	13
B.5. <i>Aká je funkcia Zákona v živote jednotlivca?</i>	16
B.6. <i>Zlorečenie Zákona</i>	18
B.7. <i>Čo je platné zo Starého zákona pre novozákonných kresťanov?</i>	
B.8. <i>Biblia ako „zjedaná kniha“ pôsobí harmonický rozvoj</i>	19
5. KREŠŤANSKÁ SLOBODA - SLOBODA V KRISTU	
A. <i>Čo znamená pravá sloboda?</i>	
B. <i>Sloboda v Kristu, liberalizmus a zákonníctvo</i>	20
C. <i>Aká je pravá sloboda v Kristu?</i>	26
D. <i>Ako žiť so svojou kresťanskou slobodou ?</i>	29
E. <i>Etická výchova a slušnosť</i>	33
F. <i>Pohanský a kresťanský životný štýl, tolerancia a jednota cirkvi</i>	35
F.1. <i>Pohanský (egocentrický) a kresťanský (kristocentrický) životný štýl</i>	
F.2. <i>Kresťanská tolerancia</i>	37
F.3. <i>Jednota a jednomyselnosť v cirkvi</i>	40

Doporučená literatúra:	Norman L. Greisler:	Kresťanská etika (The Vision Christian College)
Použitá literatúra:	Neznámy autor:	Tíz segítség az emberréválás útján (Desať pomoci človeku po ceste - stať sa človekom)
	ICI	Korintské listy
	E. L. Cole:	Maximálne mužstvi
	M. Basilea Schlinková:	Rocková hudba
	W. Kohl:	Rockzene és keresztyén életvitel (Rocková hudba a kresťanský životný štýl)
	R. Liebi:	Rockzene - New Age (Rocková hudba - New Age)
	Dr. Kiss Ferenc:	Szexuáletikai kérdések (Otázky sexuálnej etiky)
	Rozhlasový materiál o vzťahoch medzi mladými (vysielaný v TWR 20. 4. - 28. 9. 1990)	
	J. Burns:	Hormóny v harmónii
	Bruce a Carol Britten:	Láska a manželstvo
	Werner K. Honsalek:	Te + én (Ty + ja)
	Príloha časopisu „Život víry“ 1996/3	

Jozef Tóth: **Základy a niektoré dôležité oblasti kresťanskej etiky**

Jazyková úprava: Blanka Benková a Lýdia Brenkusová

Vydala Apoštolská cirkev na Slovensku, zbor v Nesvadoch pre vnútornú potrebu, marec 1999/marec 2021

I. ÚVOD

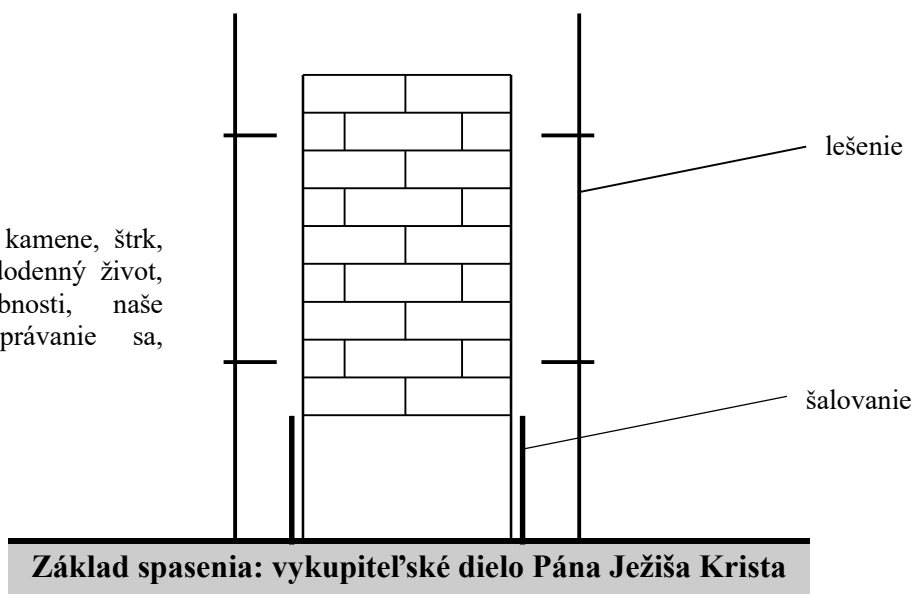
Je to veľká Božia milosť, že sme sa stali Božími deťmi a sme zachránení. Okrem toho sme sa rozhodli, že chceme byť *učeníkmi* Pána Ježiša Krista. Je to krásne, ale aj veľmi zodpovedné povolanie. V predmete UČENÍCTVO sa môžete podrobnejšie zoznámiť s tým, čo znamená byť pravými učeníkmi Pána Ježiša Krista, aké sú charakterové vlastnosti učeníka a aká je cena za učeníctvo. V KREŠŤANSKEJ ETIKE hovoríme o morálnych hodnotách biblického kresťanstva a morálnych postojoch a vlastnostiach učeníka. Čítaj: Ef 4:1,17, 5:1-12, 1Pt 2:11-12, 21, 4:3, 1Jn 2:6. Hovoríme o „chodení“ v tomto novom živote, ako sa sluší, ako sa patrí, aby sme ako Božie deti a učeníci Pána Ježiša žili a chodili, správali sa medzi „pohanmi“, už viac nie tak ako ostatní pohania, ale ako nasledovníci Pána Ježiša Krista.

Sú kresťania, ktorí si myslia a zastávajú názor, že spasenie je z milosti, a preto záležitosť morálky nie je až taká podstatná, a kresťanská etika nie je otázkou spasenia. Niektorí považujú za dôležité len duchovné skúsenosti, citové zážitky a zanedbávajú správne biblické učenie, teologické aj morálne. Iní kladú dôraz na teoretické vedomosti, na správnu biblickú vierouku. Sú však aj takí, ktorí predovšetkým zdôrazňujú morálne požiadavky Písma a ich naplnenie zákonníckym spôsobom vyžadujú - hlavne od ostatných. Bibliu považujú za etický kódex a zbierku moralistických predpisov a zákazov, za akýsi zákonník kresťanského života. Ich život je mnohokrát bez radosti a bez živých svedectiev a skúseností s Pánom, ba aj bez správnej vierouky. V zdravom kresťanskom živote sú však rovnako dôležité vierouka (biblická dogmatika), etika, ako aj duchovné skúsenosti s Pánom.

Etické normy:

Novozákonné etické pravidlá ako
konštrukcia, kostra, štruktúra stavby

Náplň: tehly, betón, kamene, štrk, atď. ako náš každodenný život, každodenné drobnosti, naše skutky, reči, správanie sa, charakter, morálka

Náš kresťanský život sa podobá budovaniu domu. Predstavme si prierez múru. Základom stavby duchovného domu je spasenie, ktoré pre nás vydobyl Pán Ježiš Kristus a my sme ho prijali vierou. Spasenie je z milosti. Toto je základ. Avšak základy nie sú kompletnou stavbou, stavba má rásť. Na tomto základe všetci stavíme. Základy sú neviditeľné, ale samotná stavba je viditeľná. Tou je náš každodenný život. K ďalšej stavbe múru potrebujeme kostru, lešenie, šalovania, ktoré vymedzujú rozmery múru. Týmto vymedzovacími lešeniami sú teoretické, vieroučné pravdy a etické požiadavky Písma. Život sa však skladá z každodenných drobných detailov ako stavba z tehál, zo štrku, z drobných kamienkov. To sú naše každodenné skutky, reči, správanie zabudované medzi lešeniami do šalovania teologických štruktúr. To je náš viditeľný každodenný život.

Je mnoho ľudí, ktorí začnú budovať, to znamená, že počuli evanjelium, uverili, činili pokánie, a predsa sa nikdy nedostanú ďalej, ako po tento základný stupeň. Nikdy nedokončia stavbu tým, že by sa vydali na cestu k duchovnej zrelosti. Ich duchovná stavba neobstojí v búrkach života a budú mať problémy pri každom najmenšom otrase.

V živote učeníka však

- správne biblické učenie, vedomosti (dogmatika),
- ovocie Ducha Svätého, skutky, charakter (etika),
- dary a moc Ducha Svätého (skúsenosti) sú a rozvíjajú sa v krásnej harmónii.

(Najstabilnejšie sedadlo je stolička s tromi nohami - trojnožka).

Zistil som, že medzi kresťanmi sú veľké medzery vo vedomostiach v oblasti vierouky, v dogmatike. Mnohí nevedia čo a prečo veria. Preto falošné učenia majú živnú pôdu aj medzi prebudenými, ale neupevnenými kresťanmi. Ale zistil som tiež aj to, že v oblasti kresťanskej (biblickej) etiky sú ešte väčšie medzery. Hovoriť z našich kazateľníc o niektorých biblických morálnych požiadavkách - o požiadavkách Písma svätého - alebo niekoho napomenúť, sa často považuje za zákonníctvo. Na druhej strane zas, veľakrát pre povrchnú známosť Písma alebo pre zachovanie nejakej tradície sa presadzujú ľudské zvyklosti, obyčaje, ľudské nariadenia. To v druhom tábore vyvoláva ešte väčší odpor, a tak proti sebe stoja dva nepriateľské tábory :

- moderní, radikálni liberáli, antinomisti
- a - konzervatívni legalisti, tradicionalisti.

Tieto dva tábory stoja proti sebe, medzi nimi je veľká priepasť a bojujú jeden proti druhému bez lásky. Tak sa vždy viac a viac vzdávajú od seba, a nie je div, že v zbore, v cirkvi nie je opravdivého požehnanie. Kým na jednej strane duch vzbury pôsobí rebéliu, na druhej strane duch tradicionalizmu a zákonníctva pôsobí skostnatenosť. Obidve strany - jeden diabol! - majú jeden cieľ: rozbiť cirkev, premeniť zbor na synagógu satanovu, rozbiť jednotu, a tak zabrániť pôsobeniu Ducha Svätého, zabrániť požehnaniam a pôsobiť to, aby ani jedna strana nemala účasť na vytržení cirkvi.

Existuje nejaká stredná požehnaná biblická cesta, cesta lásky medzi týmito dvoma tábormi?

Zaoberať sa touto problematikou nie je populárna úloha, je to akýsi „horúci zemiak“. Ale iste prinesie požehnanie, keď sa od základu kresťanskej etiky postupne budeme zaoberať morálnymi normami Božieho slova, a keď s úprimným, pokorným a poslušným srdcom, nezaujato hľadáme plnenie Božej vôle v láske, tak aj tento „horúci zemiak“ iste vyberieme. Uznávam však, že prijatie morálnych noriem reprezentovaných v tejto knihe vyžaduje zrelé učenie, ku ktorému od obrátenia vedie neľahká cesta duchovného rastu.

Ak by som chcel vyjadriť svoj subjektívny názor, sám seba nepovažujem za zákonníckeho kresťana, hoci možno niektorí mladší ma zaňho považujú. Nepovažujem sa ani za liberála, hoci niektorí starší ma zaňho považujú. Cítim sa ako medzi dvoma mlynskými kameňmi. Som za opravdivú kresťanskú slobodu, za jednotu a lásku, za voľnosť a pôsobenie Ducha Svätého, ale nakoľko som zodpovedný, som aj za biblický poriadok v zbore a v cirkvi. Z mojej strany tak rád by som vyhovel aj liberálnejším zmýšľajúcim, ale nie ja som ustanovil etické pravidlá života a vzťahov v Božom kráľovstve. Rád by som vyhovel tiež i zákonníckejším zmýšľajúcim, ale nemôžem schvaľovať nebiblické tradície. Verím však, že Boží ľud sa pokorí, prestane sa škriepiť, bude hľadať v láske preklenutie priepasti medzi generáciami a nájde tú úzku cestu medzi dvoma krajnosťami, cestu biblického posvätenia, pokory, lásky a požehnanie.

Spomínal som, že sám seba nepovažujem za zákonníckeho kresťana, hoci niektorí mladší ma zaňho považujú. Viem však, že títo mladí ľudia budú ináč rozmýšľať a dajú mi za pravdu v mnohých veciach o niekoľko rokov, keď vychovajú 3-4 deti, a keď pri výchove svojich vlastných detí spoznajú a uznajú, že disciplína, prísnosť, pravidlá, príkazy, zákazy, niekedy aj trest, teda v určitom zmysle nejaké „zákonníctvo“, je veľmi potrebné – to všetko však v láske a s láskou.

Spomínal som tiež, že sa nepovažujem ani za liberála, hoci niektorí starší ma zaňho považujú. Cítim sa ako medzi dvoma mlynskými kameňmi. Alebo ako mušľa, keď sa do nej dostane nejaké zrníčko piesku, s ktorým sa musí naučiť žiť. Po čase však sa z tohto spolužitia s týmto zrníčkom piesku - síce vo veľkých bolestiach a utrpení - zrodí vzácna perla.

Každá poznaná pravda a Božie poslanie je zodpovednosťou a určitým bremenom. Pre poznanú pravdu však a pre požehnanie, v nádeji ktorého dávam k dispozícii Božiemu ľudu túto prácu, som ochotný prijať z jednej strany titul „zákonníka“, či z druhej strany titul „liberála“, pretože viem, Komu som uveril a Kto ma týmto pravdám vyučoval. Jeremiáš sa rozhodol, že už nebude hovoriť v mene Hospodinovom, lebo stále mal z toho len nepochopenie a neprijemnosť. Predsa, keď Boh hovoril, Jeremiáš nemohol mlčať, lebo Božie slovo ako horiaci oheň v srdci ho nútilo k nepopulárnej úlohe (Jer 20:7-11).

Podobne aj v mojom živote počas 56 rokov kresťanského života, 25-ročných skúseností vo výchove detí, a viac ako 35 ročných skúseností v duchovnej službe, v mnohých bojoch, bolestiach, v trápení, keď ma Pán vyučoval za bezsenných nocí, keď som so slzami jedol svoj chlieb, lebo som videl ten spomínaný neblahý vzťah medzi staršími a mladými veriacimi, vykryštalizovali sa a zrodili v mojom srdci ako vzácne perly tieto pre mňa drahocenné pravdy. Ak ich chceš skutočne pochopiť a konať Božiu vôľu, nepúšťaj sa hneď do čítania tých zaujímavejších, špeciálnych častí tejto knihy (IV. kap.), ale najprv dôkladne preštuduj všeobecnú časť (I.-- III. kap.). Čítaj s pokorným srdcom od začiatku rad za radom a uvidíš, že nie je to zákonníctvo, ale aj pre teba, pre Boží ľud – je to vzácna perla.

Možno si všimneš, že niektoré časti v knihe sa opakujú. Je to preto, lebo jednotlivé kapitoly sú používané aj ako samostatné brožúrky. Napriek týmto, snáď rušivým prvkom, Ti prajem požehnané štúdium.

II. VŠEOBECNÁ ETIKA

1. VÝZNAM SLOVA

Etika znamená mravouka, je to náuka o morálke, o mravnosti, o morálnych normách.

Grécke slovo: ÉTHOS - znamená : mravnosť, morálka
a ETHOS - - „ - : mravy („u nás sú takéto mravy“), zvyky, obyčaj.

Zvyky sú nevedomé, pudové prejavy, kým mravnosť, morálka závisí aj od vôľového rozhodnutia človeka. Mravný človek koná na základe určitého merítka noriem morálky, na základe noriem vnútorných postojov.

2. VŠEOBECNE O ETIKE

Existuje nielen kresťanská etika.

Jestvuje napr. všeobecná filozofická etika, politická etika, novinárska etika, etika správania sa v spoločnosti (spoločenská etiketa) atď. Ľudia diskutujú o morálke (hlavne o iných): čo sa sluší a čo nie. Niektoré etické zásady sú upravené kódexmi, zákonmi, predpismi, dohodami, ale väčšinou sú to nepísané pravidlá slušnosti. Etiku vo veľkej miere ovplyvňuje a formuje tradícia, zvyky, obyčaje, kultúra, kultúrnosť či nekultúrnosť národa a svedomie alebo nesvedomitosť ľudí.

Každé náboženstvo má svoju filozofiu, ale aj svoju etiku. Normami týchto náboženských etík sú predpisy, ustanovenia súborov a kníh toho ktorého náboženstva (napr. Korán).

Kresťanská etika má tiež viac smerov, podľa zmyšľania rôznych denominácií a podľa rôznych teologických smerov. Ktorý smer je však správny?

Aj nemravnosť má svoju „etiku“. Napr. *hedonizmus* sleduje za cieľ svojej „etiky“ uspokojenie všetkých telesných žiadostí. Podľa tejto filozofie je hriech, a teda veľmi „nemorálne“, keď nedám telu to, čo si žiada. Morálnymi normami nie sú ustanovenia nejakej vyššej autority, ale osobné, sebecké záujmy, „príjemné“ a pôžitkárske uspokojenia tela. (Je to nebezpečenstvo aj pre kresťanov!)

3. POJMY Z OBLASTI ETIKY

A. Etické normy

V určitom kruhu spoločnosti platia všeobecne uznané, aj keď nepísané pravidlá správania, vzťahov atď. a predpisy, písané zákony, kódexy, nariadenia, úpravy, s ktorými sa porovnáva alebo ktorými sa meriava a reguluje mravnosť, správanie sa ... - morálka.

B. Etické ciele

Etické ciele vyjadrujú za akým účelom, kvôli čomu sú postavené tieto normy. (Osobné záujmy, záujmy podniku, štátu, ochrana spoločnosti, atď.)

C. Etické motívy

Etické motívy vyjadrujú postoj, s akými pohnútkami, s akým úmyslom sa rešpektujú alebo nerešpektujú tieto normy. (Napri.: strach z trestu, nátlak povinnosti, pocit zodpovednosti, osobný záujem, vnútorný súhlas, stotožnenie sa s normou, atď.)

Legalita: je postoj, ktorý bez vnútorného súhlasu a stotožnenia sa, len na vonkajší nátlak, z povinnosti alebo zo strachu z trestu rešpektuje (lebo musí rešpektovať!) morálne normy.

Moralita: je postoj, keď zmyšľaním, cítením a chcením, z celej bytosti súhlasím s morálnym zákonom.

III. KRESŤANSKÁ ETIKA

1. VŠEOBECNE O KRESŤANSKEJ ETIKE

Alebo: tzv. „kresťanská etika“ a biblická etika

Kresťanská etika je všeobecne taký široký pojem ako slovo kresťan, resp. kresťanstvo. Podľa rôznych teologických smerov aj tzv. „kresťanská etika“ má viac smerov, avšak v pravom biblickom zmysle slova kresťanská etika (biblická etika) má len jeden smer. Ako čisté učenie Biblie o ceste spasenia a o iných základoch viery má len jeden smer, tak isto aj o morálke má Biblia vlastne len jeden názor, jeden smer. Ja nemusím mať pravdu alebo plné poznanie, moja cirkev alebo iné denominácie nemusia mať pravdu, ale Biblia má pravdu! V tomto zmysle rôzne náhľady kresťanských denominácií na etiku majú zostať na základe Biblie, a tak sa navzájom môžu doplňovať.

Dnes je mnoho tzv. kresťanov (formálnych, matričných, sviatočných, „ponorkových“ atď.) neznovuzrodených, ktorí vlastne v biblickom zmysle slova kresťanmi vôbec nie sú. Hovorí sa o kresťanskej Európe, o kresťanských hodnotách, morálnych a historických, o kresťanskej tradícii na Slovensku atď. Asi 80% obyvateľov Slovenska sa vydáva za kresťanov, ale koľko je opravdivých, znovuzrodených kresťanov? Snáď ani 1%! Hovorí sa o kresťanskej kultúre, avšak boli by sme veľmi šokovaní, keby nám Duch Svätý zjavil, koľko tzv. sv. obrázkov a iných „kultúrnych hodnôt“ má okultistické pozadie alebo koľko percent tzv. „kresťanskej“ hudby bolo komponovaných inšpiráciou priamo z pekla. Často sa aj v oblasti etiky mnohé tradície, názory a zvyky, ktoré majú zjavný pohanský pôvod, považujú za kresťanské, hoci sú priam v rozpore s učením Biblie.

Ale kto je skutočným kresťanom? Čo je merítkom toho, kto je kresťan a kto nie je alebo čo je kresťanské? Čo je merítkom kresťanskej náuky? Čo je základom kresťanskej viery? Čo je základom, merítkom a normou kresťanskej morálky, kresťanskej etiky? - Božie slovo, Biblia.

Pri hľadaní pravdy o Bohu, o ceste spasenia v osobnom živote, pri hľadaní právd dogmatiky, učenia Biblie (vierouky), pri hľadaní a rozsudzovaní pravdivosti učenia niektorej cirkevnej denominácie, človek potrebuje pokoru, úprimnosť, dôkladné (a nie len povrchné!) hľadanie pravdy, potrebuje nezaujatosť, rešpektovanie, uznanie autority Božieho slova a ochotu ho bezpodmienečne poslúchať. Tak isto pri hľadaní pravdy o morálnych hodnotách kresťanskej etiky základom, prameňom a merítkom je Božie slovo, a zo strany človeka je podmienkou s úprimným a pokorným postojom uznať, prijať tieto Božie normy a ochota konať Božiu vôľu.

Aký je náš vzťah k Biblii, s akou vážnosťou rešpektujeme Bibliu,

- také je naše kresťanstvo (do takej miery sme kresťania),
- taká je naša dogmatika a
- taká je (do takej miery je kresťanská) aj naša etika.

2. VZŤAH DOGMATIKY A ETIKY

Dogmatika sa zaoberá otázkou: Čo veríme? Čo učí Biblia o Bohu, o človeku, o hriechu, o spasení atď. Etika hovorí na tému: Ako máme žiť? Ako sa sluší správať? Ako máme chodiť za Pánom Ježišom? Aké postoje máme zaujať na základe Biblie k rozličným problémom v spoločnosti? Čo učí Biblia o kresťanskom charaktere, o postojoch a o správaní kresťana v rozličných situáciách a v rozličných oblastiach života?

Nakoľko naša viera (čo veríme?) - resp. nevera - veľmi ovplyvňuje naše konanie, vzťah dogmatiky s etikou je veľmi úzko spojený.

Preto dogmatika a etika úzko súvisia. Dogmatika hovorí o tom, čo máme veriť, a etika hovorí, čo máme robiť, ako máme žiť. Na strome dogmatiky ovocím je etika. Dogmatika je teóriou, etika je (mala by byť) praxou. Pozor! Aj etika môže zostať len teóriou! O etike sa vždy veľa filozofovalo. Etika však nemá byť filozofiou, ale životom.

3. NORMY, CIELE A MOTÍVY KRESŤANSKEJ ETIKY

A. Normou kresťanskej etiky je Biblia

Etika pojednáva o tom, čo je morálne správne a nesprávne. Aj kresťanská etika pojednáva o tom, čo je morálne správne alebo nesprávne – **pre kresťana**. Na otázku, čo je morálne správne alebo nesprávne, sú aj medzi kresťanmi rôzne názory. V dnešnej dobe v spoločnosti nastala veľká kríza autority, najmä však kríza autority morálnych noriem a pojmu dobra alebo krásy. Slovo ako správne, dobré alebo krásne, je dnes veľmi relatívne a individuálne subjektívne (podľa osobného názoru každého jednotlivca) iné, rôzne. Kto určuje to, čo je správne a nesprávne, dobré alebo nedobré, slušné alebo neslušné, kto určuje pravidlá a normy kresťanskej etiky? Je vôbec nejaká autoritatívna norma pre morálku kresťanov?

Pre morálne normy, ktoré by si nárokovali právo na autoritu, v dnešnej dobe chýbajú aj pádne argumenty. Často sme pokúšaní a náchylní bez úprimného skúmania Božieho slova a Božej vôle prijať to, na čo sme si zvykli, v čom sme boli vychovaní, čo sme zdedili ako tradíciu, čo je ľahšie, čo sa *nám* najviac páči alebo čo je najpohodlnejšie, najpopulárnejšie, najatraktívnejšie, najmódnejšie. Koľko škôl, toľko skrípt, koľko kníh, toľko názorov a často protirečivých. Každý sa odvoláva na Bibliu, ale každý vykladá Bibliu podľa svojho, čo je teda správne? Kto má vlastne pravdu? Mnohí kresťania na obranu svojej nesprávne chápanej kresťanskej slobody argumentujú svojimi osobnými názormi a subjektívnymi pocitmi, ale nie pre kresťana tou najvyššou autoritou, Božím slovom. Iní pre ospravedlnenie svojich nedôsledností v rešpektovaní požiadaviek Božieho slova poukazujú na druhých kresťanov, resp. zvyklosti iných zborov. Mnohí majú názor, že keď Biblia spôsobila toľko roztržiek, nebolo by lepšie dať ju úplne preč? Nech žije každý ako chce! Toto však nie sú pádne argumenty. Na druhej strane, dnešným mladým ľuďom nie je postačujúcim argumentom ani to legalistické „*musíš, pretože takto je napísané!*“ **Dnešní ľudia potrebujú pádne argumenty**. Verím, že je veľa úprimných mladých kresťanov, ktorým ak niekto pádnymi argumentmi vysvetlí normy kresťanskej etiky, prijmú ich ochotne a kríza autority bude prekonaná. Verím tiež, že z Božej milosti aj v tejto knihe úprimné Božie deti (mladí i starší) nájdu dosť pádných a presvedčivých argumentov, aby mohli žiť podľa Božej vôle, ktorá je pre nás tá najlepšia.

A.1. Rôzne názory na normy etiky

Na otázku, čo sa považuje za normu etiky, sú rôzne názory, ktoré sa často prenášajú aj do oblasti kresťanskej etiky. (**Podrobnejší opis rôznych etických filozofických smerov v doporučenej literatúre:** Norman L. Greisler: Kresťanská etika /The Vision Christian College/).

- a) Morálku a spravodlivosť určujú a riadia v moci postavení, silnejší alebo bohatší. To, čo je morálne správne, diktujú tí, ktorí majú politickú alebo cirkevnú moc. Kto má moc, má pravdu.
- b) Morálne normy určuje kultúra, skupina alebo komunita, ku ktorej človek patrí alebo patriť chce, a preto sa prispôsobuje. Správne je to, čo pochádza z Ameriky, z Afriky, z Východu... atď.
- c) Štandard morálky určuje každý individuálne (individualisti) podľa svojich záujmov, názorov, momentálnych pocitov (emotivisti: „*mám pocit, že je to dobré*“) alebo individuálnych skúseností. „*Lebo bude čas, keď neznesú zdravého učenia, ale podľa vlastných žiadostí budú si hromadiť učiteľov, lebo ich budú svrbieť uši, a odvrátia uši od pravdy...*“ (2Tim 4:3-4).
- d) Antinomisti veria, že neexistuje žiadny morálny zákon. Individuálna subjektívna etika je však ako hra bez pravidiel a bez rozhodcu. Keďže nie sú žiadne objektívne morálne zákony, ktoré by boli pre všetkých záväzné, vlastne to nie je ani hra. Každý robí, čo chce. Každý je sám sebe rozhodcom. Kým budú na svete dvaja ľudia, budú aj konflikty. Keď však nebudú žiadne objektívne morálne zákony, ktoré by regulovali spôsob, akým sa ľudia k sebe správajú, nebude ani spôsob, ako riešiť konflikty a ako sa rozhodovať. Antinomisti teda nerešpektujú žiadny absolútny morálny zákon. Avšak aj oni chcú, aby sa s nimi jednalo s rešpektom.
- e) Správne je to, čo človeku pôsobí radosť a pôžitok (hedonisti, epikurejci). Väčšina týchto „pôžitkov“ však je sebecká a evidentne hriechna a nemorálna. Aj sadista má pôžitok zo svojho konania.
- f) Najmúdrejšou cestou je cesta striedmosti, tzv. „*zlatá stredná cesta*“. Tá je však vždy relatívna.
- g) Správnu cestou je záujem väčšiny ľudí. Ani záujem väčšiny však nie je vždy morálne správny.
- h) Správne a morálne je to, čo dlhodobo pôsobí na dobro väčšiny ľudí. Dobro je však vždy relatívne a dlhodobá ťažko merateľné. Človek ťažko prijíma ponaučenie z chýb minulosti, z histórie alebo z chýb predošlých generácií.
- i) To, čo je cnostné, je morálne. Znie to pekne, ale čo je merítkom cnosti? Okrem toho táto teória neberie do úvahy skazenosť hriechnej prirodzenosti padlého človeka.
- j) Všetko rob s láskou. Znie to tiež pekne, ale v konfliktnnej situácii sa láska rozhoduje podľa pocitov, a nie podľa normy. V konfliktnnej situácii si vždy vyber menšie zlo. Týmto argumentom sa niektorí snažia obhájiť hoci aj cudzoložstvo alebo samovraždu ako obeť v núdzi.
- k) Cieľ svätých prostriedky, výsledok svätých prostriedky. Najväčšia lož diabla. Hitlerov cieľ - mať dokonalejšiu rasu, bol v jeho očiach správny. Aké boli však prostriedky a aký bol výsledok? Jonášove konanie bolo neposlušnosťou aj vtedy, keď v prístave v Joppe práve našiel loď, ktorá išla do Taršiša. Zlomyseľné klebety (prostriedok) sú hriechom aj vtedy, keď sa zdanlivo potvrdí ich oprávnenosť (výsledok).

Dobré a správne je to, čo si praje Boh, a naopak, všetko o čom Boh hovorí, že je zlé, je to zlé. Kresťanská etika sa nezaobera tým, „*čo je*“ štandardné medzi kresťanmi, ale „*čo by malo byť*“ štandardom pre kresťanov. Konštatovaním zvykov, mravov tej-ktorej spoločnosti sa zaoberá sociológia. Etika však sa nezaobera konštatovaním toho, „*ako to je*“, ale určuje smer, „*ako to má byť*“. Základom morálky nie je ani nemôže byť to, čo ľudia robia, ale to, čo by mali robiť. To, že veľa kresťanov nerobí to, čo Biblia učí, nariaďuje a dáva za základ kresťanskej morálky, neznamená, že ich príklad má byť štandardom a že práve oni určujú normy kresťanskej etiky.

Keďže kresťania zakladajú svoju vieru na Božom zjavení v Biblii, normou biblickej kresťanskej etiky je Božie slovo - Biblia ako najvyššia autorita!

Norma znamená merítko. Sú medzinárodné odborné normy, meradlá, jednotky, aby sa dalo dohodnúť, spolupracovať. Je medzinárodný presný meter, sú etalony, presné meradlá. Dnes ešte presnejšie sú digitálne meradlá. V Starom zákone základnou mierou (váhy) bol tzv. svätý šekel. Symbolicky aj toto znázorňuje nemeniteľnosť svätého Božieho slova ako svätého základného merítka viery, učenia a života, morálky (kánón).

Ilustrácia: Murársky učeň sa nahneval na svojho majstra a v nestráženom okamihu mu ukradol a skrátil jeho meter o 2 cm. Murár sa kvôli tomu pohádal so stolárom, lebo ten nevedel založiť okná do vynechaných otvorov na dome. Murár podľa miery, ale podľa svojho (skráteneho) metra, vynechával otvory, stolár zas podľa miery, a podľa svojho správneho metra, vyhotovil okná. Nakoniec ich napadlo porovnať svoje metre. Murár mal skrátenejší meter.

Dnes diabol (diabolos = rozhadzovač), ako ten murársky učeň, tiež rozhadzuje, skrúti meter, zamieša morálne normy, vefakrá aj kresťanov. Namiesto merítka Božieho slova (toho svätého šekela), nemá byť merítkom ani cirkevná tradícia, ani nejaké módne, populárne náhľady, napodobňovanie západných či východných kultúr, alebo kopírovanie zvyklostí iných zborov.

Normou biblickej kresťanskej etiky je teda Božie slovo - Biblia ako najvyššia autorita! Biblia však nedáva vždy jednoznačné odpovede do každej situácie. V živote kresťana sú každodenné, bežné situácie, ktoré nevyžadujú žiadne zvláštne riešenie. Sú však mimoriadne situácie, o riešení ktorých Biblia konkrétne nehovorí. Možno máme zaujať stanovisko, postoj k daniam v spoločnosti alebo sme konfrontovaní konfliktnou situáciou a musíme rýchlo reagovať a jednať. Ako konať podľa Božej vôle v rôznych kritických situáciách? I keď poznáme Božiu vôľu, či obstojíme? Odkiaľ vziať silu?

Základom etického správania kresťana je predovšetkým jeho znovuzrodenie a nová prirodzenosť v Kristu. To však neznamená, že znovuzrodený kresťan je dokonalý, ale má neustále rásť a dozrievať. Dokonalý však ani vtedy nebude. V etickom správaní znovuzrodeného kresťana je veľmi dôležitým faktorom jeho Duchom Svätým obnovené a posvätené svedomie v Božej bázni a pestovanie osobného vzťahu s Bohom. Ďalej, chodenie s Bohom, poznávanie právd Božieho slova, neustále hľadanie Božej vôle, chodenie vo viere, dôvera v Božiu ochranu a spoliehanie sa na Božiu pomoc v pokušení a v kritickkej situácii sú tiež veľmi dôležitými faktormi a zároveň aj predpokladmi etického správania kresťana. (Prosba: „*neued' nás do pokušenia*“). V kritických a konfliktných situáciách môžeš počítať aj so zvláštnou pomocou, radou a zjavením múdrosti Ducha Svätého, ktorý je Pomocníkom a Radcom. Podľa svojho najlepšieho svedomia, zodpovedne urob to, čo môžeš robiť podľa Božieho slova, ale keď je to nadmierne konfliktná situácia, očakávaj na Pána, očakávaj na Jeho riešenie, očakávaj zázrak.

A.2. Svedomie ako dôležitý faktor etického správania kresťana

Človek je morálnou bytosťou. Má vnútorný zmysel pre dobro a zlo, ako aj pre zodpovednosť. Má schopnosť pridržať sa toho, čo je dobré a vyvarovať sa toho, čo je zlé. Túto schopnosť človeka Biblia nazýva svedomím.

Svedomie je vnútorným svedectvom v človeku, ktoré ho nabáda robiť niečo, o čom si myslí, že je správne a vyhýbať sa tomu, o čom si myslí, že je nesprávne. Je to vnútorný hlas, ktorý nás presvedča a obviňuje, ak si myslí, že nemáme pravdu, alebo nás obhajuje, ak si myslí, že máme pravdu (Rim 2:15). Ak berieme ohľad na tieto pobádania, budeme mať dobré a čisté svedomie (1Tim 1:5). Ak ich ignorujeme, máme nečisté svedomie (Žid 10:22).

Svedomie je svedkom najvyššieho Zákonodarcu a Sudcu, ktorý vbudoval ľuďom toto vedomie zodpovednosti voči dobru. Svedomie hovorí o Bohu. Boh vložil do človeka svedomie, ktoré uschopňuje človeka rozlíšiť dobré od zlého. To činí človeka zodpovedným stvorením, a tým odlišným od zvierat. Každý človek má v sebe vstúpené základné morálne hodnoty, ktoré sú zhodné s Božími zákonmi, podanými v prikázaniach. Bez písaného zákona naše svedomie hovorí, čo je pravé a čo je nepravé (Rim 2:14-15). Ten istý Boh, ktorý dal zákony, stvoril aj človeka a vložil do neho aj zákon svedomia.

Svedomie je vnútorným výstražným signálom ako požiarnický zvon, ktorý Boh používa na to, aby človeka zobudil a aby si človek mohol uvedomiť, že niečo nie je v poriadku. Naše svedomie neuvažuje. Šepká iba to, čo vie, že je správne podľa Božieho morálneho štandardu. Nevyučuje, len nás vedie k tomu, aby sme robili to, o čom sme presvedčení, že je správne. Ak ho neposlúchneme, pociťujeme vinu, zahanbenie, ľútosť, zármutok, strach z trestu, obavu z následkov, zlyhanie.

Môžeme sa vyhovárať, snažiť sa ho upokojiť, prehovoriť, podplatiť si alebo zaprieť, ale tým iba rastie napätie v našom vnútri. Toto napätie môžeme síce na istý čas zakryť, ale nakoniec aj tak vyjde na povrch – často v podobe horkosti alebo choroby. Ak niekto zámerne ignoruje hlas svojho svedomia a zvykne si na hriech, ono sa začne zatvrdzovať, otupovať a prestane hovoriť. Stáva sa necitlivým, a tak neschopným splniť svoju funkciu. Ignorovať naše svedomie je rovnako nebezpečné, ako ignorovať bolesť. Bolesť signalizuje nejaké poškodenie organizmu. Ignorancia obyčajne vedie do skazy.

Boh nám dal svedomie, aby nám pomohol poslúchať Ho. Naše svedomie je ako počítač. Správne odpovede dá iba vtedy, ak sú doňho vložené správne informácie. Za ideálneho stavu by naše svedomie malo byť naprogramované tak, aby nám vždy ukázalo, keď robíme alebo nerobíme to, čo chce Boh. Po páde človeka je však svedomie človeka narušené a neodráža vždy dokonalú Božiu vôľu. Je ako pokazený počítač, v ktorom nepriateľ prehadzoval programy. Avšak jadro ešte zostalo v poriadku. Preto svedomie nie je neomylné. Každý má svedomie, a predsa sa môže stať, že na tú istú vec „rôzne svedomia“ môžu mať „rôzne názory“. Saul bol veľmi svedomitý človek, a predsa – síce z nevedomosti – prenasledoval kresťanov. Svedomie sa tiež rozvíja, ako aj intelekt, počas rastu a dospievania. Jeho rozvoj je ovplyvnený a podmienený výchovou, okolnosťami, zvykmi, tradíciou, kultúrou, kultúrnosťou a morálkou či nemorálnosťou prostredia alebo národa. Sme vychovaní rôznymi spôsobmi a ako rastieme, tak sa cvičí aj naše svedomie. Pri znovuzrození svedomie je obnovené a znovu citlivejšie reaguje. Boh chce preprogramovať naše svedomie tak, aby pracovalo ako sprievodca alebo kompas. Aby vždy, keď sa potrebujeme rozhodnúť, vytýčilo Božiu cestu, Boží spôsob. Potrebujeme nechať Boha, aby obnovil našu myseľ, menil naše svedomie Božím slovom a posvätil ho Duchom Svätým. To je určitým procesom v živote kresťana, čo nejaký čas potrvá. Božie príkazy a zákazy nie sú vždy príjemné, sú nám „proti srsti“, a predsa sú potrebné. Boh nám ich nedal preto, aby nás nimi trápil, ale dal nám ich z lásky, v záujme nášho dobra. On najlepšie vie, čo potrebujeme. Známy brat z Kanady Steve Hertzog rozprával príbeh o tom, že jeho otec mal krásne športové auto, ale mu ho nikdy nepožičal, len ho v garáži chránil a leštil. Až tesne po svadbe mu otec hovorí: „*Steve, tu máš kľúče od auta, kvôli tebe som ho tak opatroval, môžeš si ho zobrať na svadobnú cestu.*“ Podobne, aj náš nebeský Otec vie, prečo zakázal napr. smilstvo a chce, aby mladí ľudia svoje panenstvo (panictvo) zachovali do manželstva. On nám chce dať krásny svadobný dar do manželstva. Ľudia, ktorí tento zákaz nerespektujú, ani tento dar nepoznajú.

Ľudia so slabším svedomím potrebujú pravidlá, príkazy a zákazy (ako malé deti), podľa ktorých by žili, a ktoré by im zabránili robiť nesprávne veci. Ich svedomie sa cvičí sebadisciplínou a dodržiavaním týchto pravidiel. Zrelí kresťania so silným svedomím, ktoré je založené na Božom slove, dospelí vo viere nepotrebujú toľko obmedzení a pravidiel, pretože ich svedomie už má zakódované tieto Božie kritéria. Takéto svedomie je veľkou pomocou pri chodení v Božej poslušnosti. Ani takéto zrelé a posvätené svedomie však nie je normou kresťanskej etiky, len pomocou, lebo je subjektívne. Normou kresťanskej etiky zostáva Božie slovo - Biblia.

B. Ciele kresťanskej etiky:

1. hľadanie Božej slávy, aby meno Pána Ježiša bolo oslávené a oslavované (a nie pohanené !),
2. hľadanie napredovania a záujmov Božieho kráľovstva,
3. hľadanie záchrany, spasenia stratených aj svojho spasenia.

C. Motív kresťanskej etiky

Správnym motívom kresťanskej etiky nemá byť legalita ale moralita. Boží morálny zákon rešpektujeme nie na vonkajší nátlak, nielen z vedomia povinnosti alebo zo strachu z trestu, ale z vnútorného súhlasu, z vďačnosti a lásky ku Zákonodarcovi, ktorý za nás z lásky sám seba obetoval. Je to postoj, keď zmýšľaním, čítaním a chcením, z celej bytosti súhlasíme s morálnymi zákonmi, lebo Zákonodarca ich dal v záujme našej ochrany a pre naše dobro.

4. VZŤAH ETIKY STARÉHO A NOVÉHO ZÁKONA

Etiku Biblie (biblickú etiku) môžeme deliť na:

- etiku Starého zákona (Zákon),
- etiku Nového zákona.

Etika Nového zákona sa v mnohých aspektoch podstatne líši od etiky Starého zákona. Základom kresťanskej etiky je hlavne Nový zákon, no predsa aj Starý zákon je Božím slovom. Etiku Nového zákona nemôžeme jednoducho mechanicky celkom oddeliť od etiky Starého zákona, akoby len etika Nového zákona bola kresťanskou etikou, lebo Nový zákon nie je od Starého zákona oddelený, ani historicky, ani dogmaticky, ale organicky patria k sebe. Etiku Starého zákona máme chápať vo svetle novozákonných zjavení.

A. Všeobecne o zákonoch

Slovo „zákon“ má viacero významov :

A.1. Zákon ako zákonitosť

a. Fyzické zákony a prírodovedné zákonitosti

Sú to vedou zistené, objavené nemenné pravdy v oblasti prírodovedy, ktoré určil Boh (napr.: zákon gravitácie, chod vesmíru, štruktúra atómov, chromozómové číslo, zákonitosti organizmu ľudského tela atď.). Tieto zákonitosti sa beztrestne nedajú ignorovať! Sú silnejšie než ty! (Skús hlavou preraziť múr – rozbiješ si hlavu, zákonite!)

b. Duchovné zákonitosti

Sú určité duchovné zákonitosti, ktoré tiež určil Boh a ktoré sa tiež nedajú beztrestne ignorovať.

Niektoré z nich:

- 1) **Pravda zostane pravdou aj napriek nevere človeka.** Nevera človeka nič nezmení na pravde. Či už človek verí alebo neverí, je pravdou, že je jediný svätý Boh. Sú len dve cesty: úzka a široká (Mt 7:13-14). Jediným Spasiteľom sveta, jedinou cestou k Bohu je Ježiš Kristus, Syn Boží. Je pravdou, že do Božieho kráľovstva nevojde nič nečistého, len tí, ktorí sú umytí krvou Baránkovou. Je pravdou, že Biblia je Božím slovom a všetko, čo hovorí, je pravda.
- 2) **Zákon svedomia.** Každý človek má v sebe vštepene základné morálne hodnoty, ktoré sú zhodné s Božími zákonmi podanými v prikázaniach. Bez písaného zákona naše svedomie hovorí, čo je pravé a čo je nepravé. Ten istý Boh, ktorý dal zákony, stvoril aj človeka a vložil do neho aj zákon svedomia (Rim 2:14-15).
- 3) **Zákonitosť snahy odčiniť hriechy pred Bohom.** Pojem obetovania so zámerom získať priazeň bohov sa nachádza vo vedomí všetkých národov.
- 4) **Zákon znovuzrodenia.** Bez znovuzrodenia nie je možné dostať sa do Božieho kráľovstva (Jn 3:3).
- 5) **Zákonitosti princípu odpustenia hriechov:**
 - a) **Človek je pred Bohom nahý a potrebuje Božie oblečenie spravodlivosti.** Pre hriech, pre pád prvého človeka sa celé ľudstvo dostalo do stavu duchovnej smrti a zllorečnenstva (Rim 3:23). Človek stratil Božiu slávu, ktorou bol odiaty, a stal sa pred Bohom nahým. Ľudská spravodlivosť a samospasiteľné skutky človeka sú ako figové listy, dokonca ako ohyzdné rúcho (Iz 64:6). Človek potrebuje prikrytie, čo môže urobiť len Boh za cenu života, obeti krvi. Bez preliatia krvi niet odpustenia hriechov. Boh učinil človeku odev z kože zvierat (1M 3:7, 3M 17:11, Ez 16:7-8, Mt 20:28, Žid 9:22, 1Pt 4:8b, Zj 3:18).
 - b) **Zákonitosť úprimného pokánia, vyznania a opustenia hriechov** (Prísl 28:13, 1Jn 1:9). Bez pravého pokánia nie je odpustenie hriechov. Hriech sa neoplatí skrývať. Nie je taká tajná vec, ktorá by nebola odkrytá (Lk 12:2-3). Boh sa o to postará. Človek uviazne v povrazoch svojich hriechov (Prísl 5:22). Boh vyhľadáva to, čo bolo zahnané (Kaz 3:15).
 - c) **Zákonitosť neodpúšťania:** „Ak vy neodpustíte ľuďom, ani vám nebude odpustené.“ (Mt 6:15). Zákonite!
 - d) **Základ pre istotu odpustenia hriechov:** 1Jn 1:9.

- 6) **Zákon seby a žatvy:** „...lebo čokoľvek by človek sial, to bude i žať.“ (Gal 6:7),
- siať telu a žať skazu alebo siať duchu a žať večný život (Gal 6:8),
 - siať milosrdenstvo, žať milosrdenstvo (Prísl 21:13, Mt 7:12),
 - siať skúpo alebo v hojnosti (2Kor 9:6, Prísl 11:25, 27),
 - rozsievať vietor, žať búrku (Hoz 8:7),
 - „ten, kto jamu kope iným, padne do nej sám, kto valí kameň, obráti sa na neho.“ (Prísl 26:27),
 - „kto borí plot, toho pošťipe had.“ (Kaz 10:8).
- 7) **Niektoré zákonitosti hriechu:**
- Hriech ako lavína.** Začína sa len „malou“ neposlušnosťou, ale potom pôsobí ničivou silou. Neoplatí sa hrať na svahu so snehovou guľkou.
 - Hriech je niečo lákavé, zároveň špinavé, smrdí.** Očarujúce, zároveň kruté, smrtonosné a smrtiace. Práve to zakázané je vzrušujúce – je to koreňom každého duševného konfliktu.
 - Hriech ako burina.** Nestačí ju skosiť, ale je potrebné odstrániť ju od koreňa.
- 8) **Poslušnosť, rešpektovanie autorít prináša požehnanie, neposlušnosť, vzbura a pohrdanie autoritami prináša zlorečenie.** Poslušné deti sú šťastné deti. Nemôžeme očakávať, že naše deti budú poslušné, ak my nie sme poslušní Bohu. Tak ako rodičom pôsobí bolesť neposlušnosť ich detí, aj Boh je zarmútený našou neposlušnosťou. Ak chceme mať poslušné deti, budme poslušní Bohu. Mnohokrát sa čudujeme, prečo prišli na nás niektoré problémy, hoci nie sú ničím iným než samozrejmi dôsledkami našej neposlušnosti voči Bohu a ignorovania určitých duchovných zákonitostí. Ovocie našej neposlušnosti dozrieva a dôsledky našej ignorancie sa ukážu neskôr. Boh nie je zábudlivý. Jeho mlyny melú pomaly, ale iste.
- 9) **Následky hriechov jazyka je veľmi ťažké napraviť.** Asi tak, ako pozbierať vetrom rozfúkané perie alebo uhasiť zapálený les (Jak 1:26, 3:1-12).
- 10) **Zákon je moc, ktorá ovláda človeka.** Zákon hriechu a smrti, zákon ducha života, zákon spravodlivosti v Kristu, zákon lásky - Rim 7., 8. kap. (neskôr podrobnejšie).

A.2. Zákon ako štruktúra, kostra, rámec nejakého poriadku

a) **Štátne, spoločenské zákony,** pracovnoprávne, občianskoprávne a dopravné predpisy, trestné zákony, školský poriadok atď. sa tiež nedajú beztrestne ignorovať alebo prestúpiť. Tieto zákony sú pre ochranu spoločnosti, v záujme človeka, a nie proti nemu, nie ako nejaké bremeno (ako sa to často chápe). Nejaký poriadok predsa musí byť!

Tieto zákony slúžia aj ako prostriedok výchovy. Disciplína sa vyžaduje v škole, na internáte, disciplína má byť aj na pracovisku, v spoločnosti, v rodine. Človek sa - často na vlastnej „koži“ - učí sebadisciplíne. Disciplína má byť aj v Božom kráľovstve, v cirkvi, v zbere (aj v dobe Nového zákona, aj v rámci „kresťanskej slobody“).

Zároveň tieto zákony nezabránia úplne ich prekročeniu, nie sú „mrežami“, ale viac „zábradlím“, ktoré vodia a chránia. Keď ich však človek ignoruje a chce sa vystaviť nebezpečenstvu lavírovania po hrote zábradlia alebo ich prekročiť a zrútiť sa do priepasti, má k tomu slobodnú vôľu, zábradlie mu v tom nezabráni.

b) Starý zákon ako štruktúra Božieho poriadku v živote izraelského národa.

Tento súbor zákonov, ktorý Boh dal skrze Mojžiša izraelskému ľudu, je obsiahnutý v piatich knihách Mojžišových (Zákon = hebr.: Thóra, tzv. „Mojžišov zákon“).

Účelom tohto Zákona bolo:

- ◆ ochrana izraelského národa od pohanských vplyvov („zábradlie“, varovaním: „Pozor, nebezpečná oblasť!“),
- ◆ výchovný prostriedok,
- ◆ prostriedok ospravedlnenia,
- ◆ „pestún“, vedúci ku Kristovi.

Jadrom tohto písaného Zákona, zákona litery, bolo Desatoro Božích prikázaní (2M 20. kap.). Pritom bolo už vtedy naznačené, že Boh v budúcnosti pripravuje nejakú dokonalejšiu štruktúru. Jadro tohto budúceho duchovného zákona, zákona lásky sa tiež nachádza už v Zákone (5M 6:5, 3M 19:18, Mt 22:36-40). Toto jadro zákona lásky malo byť etickým motívom dodržiavania aj písaného Božieho zákona (moralita).

c) **Úpravy a nariadenia Nového zákona** ako štruktúra poriadku Božieho kráľovstva, daná pre Boží ľud v novozákonnej dobe. Boh v každej dobe jedná s človekom na základe určitých princípov tej doby. Boh aj v novozákonnej dobe má pre svoj ľud určitú štruktúru a poriadok.

A.3. Zákon ako doba

Biblia píše, že Boh je Stvoriteľom a Pánom sveta, vesmíru, ktorý svojím Slovom stvoril všetko, aj čas a priestor. Boh v jednom okamihu z večnosti oddelil úsek a stvoril čas. Tento čas, histórie ľudstva – na základe princípov Božieho jednanía s človekom – môžeme rozdeliť na 7 hlavných období: 1) stav nevinnosti v Edene, 2) doba bezzákonnosti a ľudského svedomia, 3) doba patriarchov, **4) doba Zákona**, 5) doba milosti, 6) doba bezzákonnosti, vlády Antikrista a Božieho hnevu, 7) doba 1000-ročného kráľovstva pokoja a vlády Pána Ježiša Krista, stav na zemi ako v Edene. Potom Boh ukončí časnosť a čas sa znova navráti do večnosti.

Doba Zákona trvala od vyslobodenia Izraela z Egypta – keď dal Boh na vrchu Sinaj svojmu ľudu Zákon – až do času zástupnej obete Pána Ježiša Krista na kríži Golgoty.

A.4. Zákon ako stav (človeka)

Biblia píše, že keď Boh stvoril svet a človeka, „*hľa, všetko bolo veľmi dobré*“. Stav človeka v Edene by sme mohli nazvať stavom nevinnosti. Potom človek upadol do hriechu a dostal sa do otroctva satana, do stavu zlorečenia, hriechnosti a duchovnej smrti. Boh zo svojej lásky sa sám postaral o východisko pre človeka a záchranu z tohto stavu zlorečenia a poslal svojho Syna, Ježiša Krista, aby sa človek skrz Jeho výkupnú obeť mohol dostať do stavu slobody a synovstva Božieho. Boh pripravoval cestu do tohto stavu cez stáročia podaním Zákona. Zákon mal byť prostriedkom ospravedlnenia. („*Kto zachováva, bude žiť skrze neho...*“). Avšak hriechom skazená ľudská prirodzenosť nikdy nebola schopná zo svojej sily zachovávať literu Zákona. Zákon len poukázal na hriech, ale nedal riešenie. Poukázal na potrebu iného riešenia hriechu, a tým sa stal „pestúnom“ vedúcim ku Kristu (Gal 3:24). Stav človeka pod Zákonom znamená, že človek neprijíma, a preto ani neprežíva ospravedlnenie z viery skrze dostatočnú obeť Ježiša Krista na kríži, ale sám zo svojej sily (nie z morality, ale z legality! – pozri etické motívy!) sa snaží zachovávať prikázania Zákona, a tým svojou spravodlivosťou chce byť ospravedlnený aj pred Bohom. Tento stav nedáva človekovi ani slobodu, ani istotu, len sústavný strach („...*nesmieš, nerob, lebo Boh ťa potrestá, zomrieš!*“, atď.). Pritom človek horí od vášní a žiadostí, ale nemôže, lebo sa nesmie! Preto hovorí ap. Pavol, že tí ktorí sú pod Zákonom alebo od ospravedlnenia z viery sa vracajú k Zákonu a chcú byť ospravedlnení zo skutkov Zákona, sú pod zlorečenstvom, sú odlúčení od Krista a vypadli z milosti (Gal 3:1-3, 10-14, 5:1-5).

B. Historický prehľad a funkcia Zákona

V predošlej kapitole sme videli zákon ako:

- zákonitosť,
- štruktúru nejakého poriadku,
- dobu,
- stav človeka.

Videli sme, že štruktúra a poriadok sú veľmi potrebné v spoločnosti, v štáte, ale aj v Božom kráľovstve. Inak je zmätok, anarchia. Byť skutočne človekom znamená spoznať Poriadok a Zákon v stvorenstve, spoznať aj Stvoriteľa a Zákonodarcu („Kto je Ten, ktorý to všetko ustanovil?“) a dobrovoľne sa zapojiť do tohto Božieho Poriadku. Človek od praveku hľadá ten stratený Poriadok, z ktorého vypadol. Boh si vyvolil izraelský národ a obdaril ich poznaním tohto Poriadku.

B.1. Historický prehľad

Boh povolal Izrael, aby bol Jeho svätým, oddeleným národom, v ktorom On ako jediný živý Boh prebýva, oslaví svoje meno, ukáže svoju moc, svoju lásku a ochranu voči svojmu ľudu pred inými pohanskými - cudzím bohom, modlám (diablovi) slúžiacimi - národmi. Poslaním izraelského národa bolo, aby bol požehnaním aj pre okolité národy, aby spoznali, že existuje jeden skutočne živý Boh, ktorý je Bohom Izraela. Preto Boh dal svojmu ľudu Zákon a obetný, resp. bohoslužobný poriadok ako štruktúru. Boh nikdy nechcel, aby Zákon a bohoslužba boli pre ľud neznesiteľným bremenom, ale mal záľubu v tom, keď Boží ľud ochotne, dobrovoľne, s radosťou oslavoval svojho Boha a slúžil Mu. Boli takéto obdobia. Avšak časom, keď sa generácie striedali, služba Bohu stratila svoju vážnosť a pravú hodnotu a stala sa formálnou, ceremoniálnou povinnosťou a bremenom. Zároveň pestré a voľné, lákavé modloslužby – ktoré často boli spojené aj s kultickým smilstvom – sa núkali a ľud sa odvracal od Hospodina. Boh, ako žiarlivo milujúci „manžel“ svojho neverného ľudu, často dopustil na nich útlak nepriateľov, aby sa v súžení ľud spamätal a navrátil k svojmu Bohu, aby Mu po vyslobodení znovu verne, ochotne a s radosťou slúžil. Božou vôľou je aj dnes, aby Mu Jeho ľud slúžil z vďačnosti, s radosťou, slobodne a ochotne. Nie z prinútenia, z formality, zo zvyku, tradície, nie z povinnosti „*so stisnutím zubov*“.

Izrael bol právom hrdý na to, že oni dostali toto privilegium, Zákon: „...*ktorí sú Izraeliti, ktorých je synovstvo i sláva, i zmluvy, i zákonodarstvo, i svätoslužba, i zaslúbenia, ktorých sú otcovia a tí, z ktorých prišiel aj Kristus podľa tela...*“ (Rim 9:4-5). Lenže, tento Poriadok - Zákon - sa dostal do rúk ľudí, ktorí ho začali vykladať, okresávať, usporiadať, pridávať a uberať. Keď prišiel Ježiš, zo svätého Božieho zákona, z Tóry sa stal Talmud. Talmud je výkladom Zákona podľa farizejov a zákonníkov, vlastne jeho celkom skreslenou, znetvorenou obmenou, ktorej sa farizeji a kňazi viac pridrižovali než samotného Zákona. Preto Pán Ježiš tak karhal farizejov a zákonníkov (Mt 23:4, Mk 7:7-9). On dal svoj súhlas na Tóru, ale nie na Talmud. On neprišiel zrušiť Zákon, ale správne ho vykladať. On ako Zákonodarcu má na to plné suverénne právo. Ježiš odhalil falošné cesty farizejov, preto sa hnevali naňho.

B.2. Účel Starého zákona

V starozákonnej dobe, v určitom čase, v dobe Zákona a nie inokedy, Boh dal izraelskému ľudu, a nie inému, svoj Zákon s konkrétnym cieľom, určením, poslaním. Zákon – tzv. „Mojžišov zákon“ – bol svätý, neporušiteľný. Obsahoval spoločenské a náboženské, kultické nariadenia, ktorými Boh upravoval život svojho ľudu.

Účelom Starého zákona bolo:

1. Ochrana Božieho ľudu od vplyvu modloslužieb. Hospodin je žiarlivo milujúci Boh, ktorý vedel, že modloslužba je smrteľným nebezpečenstvom pre Jeho národ, lebo za modlami stojí zákerný a krutý nepriateľ, satan. (Pamätaj: nie „mreže“, ale „zábradlie“!)

2. Byť výchovným prostriedkom. Každý zákon ako štruktúra alebo rámec nejakého poriadku (spoločenské zákony) má aj výchovný charakter, slúži ako prostriedok výchovy disciplíny a sebadisciplíny. Taktiež aj Božie zákony.

3. Byť prostriedkom ospravedlnenia. Starý zákon bol považovaný za prostriedok ospravedlnenia. Kto zachová, bude žiť, kto poruší, musí zomrieť. Systémom obetovania zástupnej obeti za hriech však Boh dal kajúcemu hriešnikovi milosť. Týmto spôsobom Boh dal najavo, že hriechom porušený človek nie je schopný zachovávať Zákon, a On sa musí postarať o dokonalejšie riešenie problému hriechu. Ani systém obetovania však nebol dokonalý, neustále ho bolo potrebné opakovať. Takto sa stal Zákon „pestúnom“, vedúcim ku Kristu, ktorý svojou jednorazovou obeťou priniesol dokonalé riešenie.

4. Byť (stať sa) „pestúnom“, vedúcim ku Kristu. Už v predošlom bode sme videli cestu a dôvod ako sa Zákon historicky stal „pestúnom“, vedúcim ku Kristu. Okrem toho Zákon sa stáva „pestúnom“, vedúcim ku Kristu aj v živote jednotlivého človeka, hriešnika osobne.

B.3. Funkcia Zákona

Starozákonný systém Zákona a obetí (zákon litery), „Mojžišov zákon“, síce bol svätý, a predsa nedokonalý a bezmocný. Zákon poukazuje na hriech, ale nie na riešenie problému hriechu. Ako v zrkadle človek vidí svoj hriech, lebo poznanie hriechu je skrze Zákon. Vidí svoju biedu, ale je bezmocný, lebo Zákon nebol a nie je schopný zmeniť, preformovať srdce človeka (Rim 3:19-20, 4:15, 5:13,20, 7:7-24). Ani nemal takéto poslanie. Poslaním Zákona bolo, aby sa stal „pestúnom“, vedúcim ku Kristu, ktorý vie dať človekovi nové srdce (Gal 3:22-26). Aj Zákon môže človeka pozdvihnúť na určitú morálnu úroveň (z ľudskej sily, úsilia, z vedomia povinnosti, zo strachu, ale nie z lásky k Bohu – pozri: etické motívy: legalita!), ale nemôže zmeniť srdce človeka („...majú horlivosť, ale nie podľa pravého poznania...“ Rim 10:2). Aj ap. Pavol bol horlivý farizej, podľa Zákona bezúhonný, a predsa bol plný nenávisti (Fil 3:4-7).

Boh už v St. zákone zaslúbil nové srdce a zapísanie Božích zákonov do ľudských srdc skrze Božieho Ducha (Ez 11:19, 36:26-27). Desatoro Božích prikázaní bolo jadrom písaného Zákona, zákona litery. Ale Boh už v Mojžišovom zákone „ukryl“ aj jadro jedného iného zákona, jadro budúceho duchovného zákona, zákona lásky (5M 6:5, 3M 19:18, Mt 22:37-40), ktoré malo byť etickým motívom dodržiavania aj písaného Božieho zákona (moralita). Izrael v Tóre jadro Zákona lásky nenašiel, chcel Zákon litery naplniť z hrdosti, z povinnosti - z motívu legality - ale bez lásky. Desatoro je minimum, a predsa od človeka so skazenou prirodzenosťou žiada priveľa. Duchovný zákon, zákon lásky, zákon Kristov, žiada oveľa viac, ale k tomu človeka aj uschopňuje.

Gal 4:4-5: „Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna, narodeného zo ženy, ktorý bol podrobený pod Zákon, aby vykúpil tých, čo sú pod Zákonom, aby sme prijali synovstvo.“

Príchodom Pána Ježiša Krista sa začala nová doba: doba milosti. On nekázal Zákon, ale evanjelium. Tiež hlásal potreby novej štruktúry, ale na princípe dobrovoľnosti a lásky. Táto nová štruktúra sa má začať vyvíjať zo srdca a v srdci človeka (Mt 9:16-17). Nové víno evanjelia a moci Ducha Svätého patrí do nových kožíc, novej štruktúry doby milosti. Doba sa zmenila, prišla doba milosti. Zákonodarca prišiel zmeniť aj štruktúru ako merítko, normu morálky. Neprišiel zrušiť Zákon, ale ho naplniť, dať Zákonu pravý význam, správny zmysel. Farizeji si to nechceli uvedomiť. Pán Ježiš odhalil falošné cesty farizejov, ktorí – aby si uľahčili Božie prikázania a dokázali, že sa svätý Zákon dá zachovať - Božie prikázania pekne zrušili, aby zachovávali svoje podanie a súdili iných (Mt 23:4, Mk 7:1-9). „Pôjde to, ja to robím, ja to dokážem, ...ty to nerobíš, si bezbožník...“ – a súdili, odsudzovali iných. Pravdou je to, že to nepôjde! Asi 600 ustanovení Zákona zredukovaných na Desatoro Božích prikázaní. Ani to nepôjde!

Potom to bolo všetko zhrnuté v jednom prikázaní: „Milovať Boha a blížnych!“ To je všetko, ale ani toho nie som schopný! Nepôjde to! Človek hriešnej prirodzenosti to nedokáže!

Aj bohatý mládenec sa vyhovárал: „... Toto všetko som zachovával od svojej mladosti, čo mi ešte treba?“ Ale nebol schopný splniť slová Pána Ježiša, čo mu chýbalo k dokonalosti: predať majetok, skončiť sebeckým a samospravodlivým spôsobom života, myslieť aj na iných, na chudobných a nasledovať Pána.

„Lebo keby niekto celý Zákon zachoval, ale previnil by sa v jednom prikázaní, previnil sa proti všetkým.“ (Jak 2:10).

Apoštol Peter: „...ktoré (jarmo) ani naši otcovia, ani my nevládali sme niesť...“ (Sk 15:10).

Apoštol Pavol bol predtým horlivým farizejom, podľa Zákona bezúhonným, predsa plný nenávisti (Fil 3:4-7).

Človek môže mať tvárnosť pobožnosti, ale zo svojej sily nikdy nedokáže vyhovieť Božím požiadavkám a naplniť Zákon. Prečo? Lebo srdce človeka je skazené. Zákon poukazuje síce na túto skutočnosť, ale problém nerieši a človeku nepomôže. V tom je „zlorečnosť“ Zákona, spod ktorého zlorečenia nás Kristus vykúpil (Gal 3:13). Zákon vo svojom čase mal svoj historický význam: bol „pestúnom“, vedúcim ku Kristu. A keď prišiel On, pestún už nebol ďalej potrebný. On neprišiel zrušiť Zákon, ale správne ho vykladať. On ako Autor Zákona mal na to plné suverénne právo.

B.4. Ako vykladal Zákon Pán Ježiš?

Hovorili sme, že príchodom Pána Ježiša sa začala nová doba, doba milosti. Nová doba, nová štruktúra, štruktúra Nového zákona. Ale pozor! Aj Nový zákon v dobe milosti má svoju štruktúru! Hovorili sme, že farizeji to nechápali. My chápeme? Nechceli by sme radšej, keby v Novom zákone, v dobe milosti, v rámci kresťanskej slobody nebola žiadna štruktúra, ani poriadok a každý by žil, ako by chcel? Mnohí kresťania snád zmyšľajú takto.

Čo je teda platné z Biblie, teraz hlavne zo Starého zákona v dobe Nového zákona? Snád je to jasné, čo je platné z Nového zákona? – Samozrejme, celý Nový zákon! Ale čo je platné zo Starého zákona? Ako Pán Ježiš vysvetľoval Tóru, ako naplnil Zákon? Ako nás oslobodil od zlorečenia Zákona? Čo znamená sloboda od Zákona? Aká je tá pravá sloboda v Kristu? – Koľko otázok! Bol by som rád, keby každý našiel odpovede na tieto otázky. Kiežby nám k tomu pomohli aj tieto úvahy!

Čo je platné zo Starého zákona pre dnešných úprimných biblických kresťanov?

Čo to znamená: platné? K čomu? K spaseniu? V starozákonnej dobe bol Zákon prostriedkom ospravedlnenia: kto ho zachová, bude žiť! Ako máme v novozákonnej dobe formulovať otázku: kto zachová,... - bude spasený? **Čo máme zachovať, aby sme boli spasení?** Celý Zákon? Desatoro? Obriezku, sobotu? Nariadenia Nového zákona? Kázeň na vrchu? Veď je napísané, že sme spasení milosťou, nie pre naše zásluhy, nie zo skutkov, aby sa nikto nechválil (Ef 2:8). Keď zo skutkov, tak potom načo zomrel Kristus? Keď Kristus za nás zomrel, tak nič z Biblie nemusíme zachovať? Potom, načo je nám Biblia? Len na povzbudenie, aby sme vedeli, aké zaslúbenia máme? A nariadenia, úpravy Nového zákona? Len pre prvú cirkev, pre kresťanov tej doby? Alebo aj pre nás? Nie je to zákonníctvo? Veď On zomrel, aby nás oslobodil od zlorečenia Zákona! Od ktorého zákona? Od všetkých? To je predsa duch Antikrista, duch bezzákonnosti! Veď ap. Pavol hovorí, že keď nie som pod Mojžišovým zákonom, neznamená, žeby som bol bez zákona Božieho, keďže som pod zákonom Kristovým (1Kor. 9:21). Tento zákon Kristov je zákonom lásky, zákonom Ducha v Kristu Ježišovi, ktorý nás vyslobodzuje od zákona hriechu a smrti, je vyššou zákonitosťou, než zákon hriechu a smrti. Uskutočnilo sa to, čo Boh už v Starom zákone zaslúbil, že na mäsitých tabuľkách svojho ľudu On sám so svojím Duchom zapíše svoj nový zákon, zákon lásky, lebo naplnením zákona je láska (Rim 13:8-10, Žid 8:10). Tento zákon je morálne na vyššej úrovni než písaný Zákon a služba tejto novej zmluvy, služba Ducha, je slávnejšia než služba litery (2Kor 3:3-9).

Keď Pán Ježiš v „kázni na vrchu“ vysvetľoval, „novelizoval“ Zákon, postavil oveľa vyššie morálne požiadavky než farizeji: „*Keď vaša spravodlivosť nie je hojnejšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdete do nebeského kráľovstva.*“ (Mt 5:20). Spravodlivosť zákonníkov a farizejov spočívala v zachovávaní rôznych obradov a náboženských úkonov. Pán Ježiš im vytkal, že aj Písma študujú a skúmajú, pretože sa domnievajú, že v tom (v čítaní Biblie) spočíva večný život. „*Písma svedčia o mne, ale vy nechcete prísť ku mne, aby ste mali večný život.*“ (Jn 5:39-40). Tak ako vtedy farizeji a zákonníci, aj dnes si mnohí nábožensky založení ľudia myslia, že večný život spočíva v zachovávaní a dodržiavaní rôznych náboženských úkonov, ako čítanie Biblie, pôst, almužny, umývanie nôh, pravidelné modlitby, pravidelná návšteva kostola či zhromaždenia... atď. Nehovoriac o tom, že tieto veci na svojom mieste a v správnom zmysle sú dobré a potrebné, ale domnienka, že v týchto veciach spočíva náš večný život alebo, že skrz tieto veci môžeme u Boha „zabodovať“ a zaslúžiť si večný život, je mylná a falošná, farizejská.

„*Počuli ste, že otcom bolo povedané: Nezabiješ! Ale ja vám hovorím: každý, kto sa hnevá na svojho brata, je hodný odsúdenia..., a preto zmier sa so svojím bratom a potom príď a obetuj svoj dar!*“ (Mt 5:21-24). Apoštol Ján tiež píše v tomto duchu: „*Kto nenávidí svojho brata, je vrahom.*“ (1Jn 3:15).

„*Počuli ste, že bolo povedané: Nescudzoložíš! (Aj nepožíadaš!) Ale ja vám hovorím: Každý, kto žiadostivo pozrie na ženu, už scudzoložil s ňou v srdci. Ak ťa pravé oko zvädza na hriech, vylúp ho a zahod'... a ak ťa pravá ruka zvädza na hriech, odtni ju a zahod', lebo ti je užitočnejšie, aby zahynul jeden tvoj úd, než aby celé tvoje telo prišlo do pekla.*“ (Mt 5:27-30).

„*Každý, kto by pozrel na ženu...*“ – teda, muž. Muži, pozor na oči! – A čo ženy? Ženy, pozor na cudné a slušné obliekanie! Aj o tom hovorí niečo etika Nového zákona, aj na túto vec myslel Duch Svätý pri písaní Nového zákona.

„*A bolo povedané: Kto by prepustil manželku, nech jej dá priepustný list. Ale ja vám hovorím...,*“ – dovolte trochu parafrázy – „...že v Božom pláne, v Božom rozmyšľaní vôbec nie je ani nikdy nebol rozvod. Boh nenávidí rozvod!“ (Mt 5:31-32, Mal 2:16). „*Mojžiš vám dovolil pre tvrdosť vášho srdca dať rozvodný list a prepustiť vaše ženy, ale od počiatku nebolo tak. A hovorím vám, že ktokoľvek by prepustil svoju ženu pre inú príčinu ako pre smilstvo, a vzal by si za ženu inú, cudzoloží, a ten, ktorý si vezme za ženu prepustenú, cudzoloží.*“ (Mt 19:7-9).

Z celkového učenia Biblie môžeme vidieť, že v Božom pláne nikdy nebol rozvod, Boh nenávidí rozvod. Ale pre tvrdosť srdca Mojžiš dovolil Židom, aby pre „nejakú mrzkú vec“ muži mohli svojej žene dať priepustný list a vyhnat ju zo svojho domu. Ak by sa takáto žena znovu vydala, a ten druhý muž by ju znovu prepustil, k prvému mužovi sa už nemohla vrátiť (5M 24:1-4). Tá „mrzká vec“ mohla byť presolená polievka, prihorené jedlo alebo čokoľvek, čo by sa mužovi na nej nepáčilo. Podľa židovského chápania muž bol žene nadriadený a žena bola považovaná za menejcennú, nebola rovnocenná mužovi. Takže napr. v Starom zákone cudzoložstvo vydatej ženy bolo trestané ukameňovaním, kým ženatému mužovi so slobodnou dievkou nebolo jednoznačne zakázané, ak ním neporušil právo iného muža (3M 19:20-22). Ženatý muž so slobodnou dievkou mohol mať sexuálny styk, nebolo to považované za cudzoložstvo, teda cudzoložstvom ženatý muž jednoznačne svoje manželstvo nepoškvrnil. Obetovaním barana za svoj hriech celú záležitosť vybavil, ale vydatá žena musela byť ukameňovaná. Pán Ježiš v tomto ohľade priniesol zmenu, rovnoprávnosť. On zakázal ženu prepustiť za hocijakú „mrzkú vec“, len z dôvodu smilstva.

„Opäť ste počuli, že bolo povedané ocom: *Nebudeš krivo prisahať! Ale ja vám hovorím: Nijako neprisahajte! Nech je vaša reč: áno - áno, nie - nie, lebo čo je nad to, je od zlého!*“ - Hovorte pravdu! Vaše áno nech je áno a vaše nie nech je skutočne nie! (Mt 5:33-37). V Desatore je výslovný zákaz falošného svedectva pred súdom, menšie klamstvá a polopравdy v každodennom živote neboli literou zakázané. Pán Ježiš však vyžaduje hovoriť pravdu: „*za každé márne slovo ľudia vydajú počet.*“ (Mt 12:36-37). V Novom zákone v tomto duchu píše aj ap. Pavol (Ef 4:25,29, 5:4, Kol 3:8-9), ap. Jakob - o hriechoch jazyka (Jk 1:26, 3:1-11).

„Počuli ste, že bolo povedané: Oko za oko, zub za zub. Ale ja vám hovorím: Neprotivte sa zlému! Ak ťa niekto udrie po pravom líci, nastav mu aj druhé, a kto sa chce súdiť s tebou... daj mu... atď.“ (Mt 5:38-42).

„Počuli ste, že bolo povedané: *Milovať budeš svojho bližneho a nenávidieť svojho nepriateľa. Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov, dobrorečte tým, ktorí vás preklínajú...., aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je v nebesiach... ..lebo ak milujete len tých, ktorí vás milujú, aká je vaša odplata?... Vy teda, budte dokonalí...!*“ (Mt 5:43-48).

Pán Ježiš učil aj o dávaní, o almužne („...*nech nevie tvoja ľavica, čo robí tvoja pravica...*“ Mt 6. kap.), ale učil aj o desiatkoch. Desiatky boli už aj pred Mojžišovým zákonom. Boh v Zákone nariadil a usporiadal spôsob dávania desiatkov. Desiatky sú tým minimom, čo patrí Bohu. Pán Ježiš to neanuloval, ale potvrdil, že desiatky netreba zanedbávať, pričom je však potrebné činiť aj spravodlivosť, milosrdenstvo a vernosť (Mt 23:23). Almužny, milosrdenstvo, pôst majú byť v skrytosti, ale desiatky boli (sú) verejnou záležitosťou, ktoré v chráme boli evidované, lebo patrili a patria Bohu!

Požiadavky Pána Ježiša Krista - ako On vykladal Zákon - sú oveľa prísnejšie a sú na oveľa vyššej morálnej úrovni než Starý zákon. Aj to dokazuje, že On neprišiel zrušiť Zákon, ale naplniť a ukázať spôsob, akým sa dá naplniť. On ukázal svojím životom, že naplnenie Zákona je láska.

Tradičný (zákonnícky) názor: Boh nám dal Zákon – dal nám Desatoro, dal nám Bibliu, dal nám Nový zákon, aby sme ich praktizovali a naplnili. Nech sa páči! Rozkaz! Ten je dobrý kresťan, ktorý to robí, zachováva. Kto naplní, bude spasený, kto nenaplní, nebude spasený. To je všeobecne rozšírený, ale nesprávny názor.

Preto sa chvália mnohí: „*Ja som dobrý kresťan, nekradnem (...len zo štátneho!), nikoho som nezabil (je síce pravda, že s bratom sa nerozprávam už roky... a so susedom sa súdim o kúsok pozemku...).* No, predsa sme ľudia, ale ani Boh to nemyslí tak vážne. On je dobrý, odpustí. Pri najhoršom sa pôjdem vyspovedať. Aj to, čo sa chystám ukradnúť, už dopredu si odmodlím.“ – Toto je všeobecne populárna teológia.

Boh Biblie nie je policajt, ktorý zďaleka pasívne sleduje, kto koľko prikázaní zachová alebo prestúpi, aby potom udelil pokutu. Boh Biblie nie je policajt, ale ani „*dobrotivý Dedo Mráz*“. On je spravodlivý a svätý, ale aj láskavý Otec, ktorý nám príde v ústrety pomôcť, pozdvihuje, potešuje, posilňuje nás, aby sme mali víťazstvo.

Kresťanstvo nie je náboženstvom zákonov, kým židovské náboženstvo ním je. Náboženstvá zákonov hovoria: „*Zachovaj prikázania a budeš spasený!*“ Bohatý mládenec povedal, že od svojej mladosti všetko zachovával, a predsa nemal istotu spasenia. Neverím, že na zemi bol alebo je jeden človek, ktorý nikdy neporušil Božie prikázania. Keby to bolo tak, Pán Ježiš Kristus nemusel zomrieť na kríži. Možno, že už nerobíme to, čo je zakázané (nezosmilniš, nezabiješ, neukradneš...atď., „*ja už nepijem, nefajčím...*“), ale ešte nie je isté, že robíme, ba celkom isté je, že nerobíme všetko, čo bolo prikázané.

Bohatý mládenec možno nerobil to, čo bolo zakázané, ale nebol schopný urobiť to, čo mu Pán Ježiš prikázal: skončiť so sebeckým životom, činiť milosrdenstvo a nasledovať Pána. Spasenie nie je zo skutkov Zákona, ale z nasledovania Pána. Kresťanstvo nie je náboženstvom zákonov, ba kresťanstvo nie je ani náboženstvom. Každé náboženstvo je náboženstvom zákonov. Náboženstvo znamená zachovávanie rôznych prikázav, zákazov, obradov, zákonov, tradícií, zvykov v záujme získania priazne nejakého boha alebo bohov.

Náboženstvá učia, že musíme byť dobrí a musíme robiť veľa dobrých skutkov, aby sme takto získali u Boha „dobre body“. A keď získame dostatok „dobrých bodov“, možno si zaslúžime, že nepôjdeme do pekla. I keď človek urobí všetko, čo je v jeho sile a možnostiach, ani vtedy nemá však istotu spasenia, v najlepšom prípade len nádej v očistci. Ani jedno náboženstvo nedáva človeku istotu spasenia a odpustenia hriechov. Tú dáva iba Ježiš!

Kresťanstvo nie je náboženstvom príkazov a zákazov, nie je však ani náboženstvom, ale obecenstvo s Bohom skrze Ducha Svätého. – **Tak potom Desatoro alebo Nový zákon nemá žiadny význam?**

Ale má! Ukazovať smer a pravidlá vzťahu spolužitia s Bohom. Keď mám obecenstvo s Bohom, tak z lásky zachovávam aj Jeho prikázania. Ako v každom obecenstve, aj vo vzťahu k Bohu sú veci, ktorými tento vzťah môžeme narušiť, dokonca aj prerušiť. Aj Ducha Svätého môžeme zarmútiť, uhášať, pokúšať, protivíť sa Mu. Aj tu platia určité pravidlá spolužitia, ktoré určil Boh! On ich dal za pravidlo, za vodidlo života tak, ako nás vodia a chránia zábradlia, vodidlá na serpentíne. (Pamätaj: nie „mreže“, ale „zábradlie“!)

Kresťanstvo nie je sériou ľudskej námahy, ale sériou Božích požehnaní. Kresťanstvo je tam, kde Duch Svätý môže vyvierat', prúdiť, ľudí premieňať a vypôsobiť z nich nové stvorenie. Kresťanstvo je tam, kde sa pohne Božia moc. Božia moc sa nepohne tam, kde človek chce byť ospravedlnený zo svojej námahy, zo svojich zásluh, zo skutkov Zákona, ale len tam, kde sa Kristus káže. Keď kazatelia budú „tlčt“ veriacim do hlavy Desatoro, to nie je evanjelium, z toho nebude Duch Svätý. My rodičia máme vstúpiť do našich detí nie Zákon, ale prosíme Pána o milosť k tomu, aby z našich životov vyvierala moc Ducha, ktorá je stále prítomná v našich rodinách a pôsobí aj v deťoch.

Beda by mi bolo, keby som len preto nekradol, lebo § č. 8 hovorí: Neukradneš!

Tajomstvom mojej poslušnosti je to, čo Boh prv učinil v mojom živote: veľké vyslobodenie. Krásnym príkladom tejto skutočnosti je, keď aj v Starom zákone najprv Boh vykonal niečo veľké v živote svojho ľudu – vyslobodenie z egyptského otroctva – až potom im dal Zákon „v nádeji“, že Izrael z vďačnosti bude opätovať Jeho lásku.

Druhá skutočnosť je, že **Boh dal svoj Zákon aj Desatoro len tým, ktorých vyslobodil, Izraelovi.** Nedal ho všetkým národom. Prečo by mal byť povinný Zákon aj pre tých, ktorých nevyslobodil, ktorí neprežili toto veľké Božie vyslobodenie? Je síce pravdou, že Desatoro je morálnym základom pri tvorbe zákonov takmer v celom civilizovanom svete, ale bez Božieho vyslobodenia, bez znovuzrodenia a bez patričnosti k Bohu výsledkom takéhoto „aplikovania“ Desatora a napodobňovania litery vzoru Mojžišovho zákona sú len zoťaté ruky, plné väznice, ale nie zmenené životy.

Aj v Novom zákone základným princípom rešpektovania poslušnosti voči Bohu je, že najprv Boh niečo veľké vykonal. **Sloboda v Novom zákone nevyklučuje slovo poslušnosť, len motív sa mení.** Najprv Boh z lásky voči nám dal svojho jednorodeného Syna na golgotský kríž ako obeť zmierenia. Potom v našich životoch vykonal veľké vyslobodenie z otroctva hriechu a satana, odpustil nám hriechy, daroval večný život. Následne v srdciach tých, ktorí sme to prežili, vznikla vďačnosť, láska a úplné dobrovoľné „otrocké“ odovzdanie sa Jemu. Preto ja, s motívom odvdáčiť sa Mu a opätovať Jeho lásku, sústavne hľadám Jeho vôľu, Jeho tvár a to, čo sa Mu líbi.

Počul som príbeh o Davidovi Livingstonovi, ktorý bol bohatý muž, škótsky lekár a misionár v Afrike. Svoj majetok obetoval na oslobodenie otrokov. Od otrokárov ich vykúpil, udelil im slobodu a dal im dekrét o ich oslobodení. Jeden z otrokov padol pred ním na kolena a tak ho prosil, aby ho neposlal preč: „*Pane, neviem ako odvdáčiť za svoju slobodu, ale ja chcem tebe slúžiť dobrovoľne do smrti, aspoň tak verne, ako som musel svojmu bývalému krutému otrokárovi slúžiť z prinútenia.*“

Iný príbeh hovorí tiež o otrokoch, ktorým ich pán dal slobodu. Naďalej ich zamestnával, ale už ako slobodných ľudí. Jedného dňa jedného z nich ostatní zažalovali u pána s podozrením, že chystá nejaké spiknutie, pretože každý večer počul z jeho izby nejaký zvláštny hrmot. Pán ho predvolal a sa ho pýtal, či je to pravda. On odpovedal so slovami: „*Pane, ako by som mohol ťa zradiť, keď si bol ku mne taký dobrý, láskavý a veľkorysý? Každý večer si spomínam na svoje otroctvo, rozložím svoje okovy, vzdávam Bohu chválu za teba a vyprosujem Božie požehnanie na tvoj život! To je ten hrmot, čo ostaní počujú.*“

Sloboda v Novom zákone teda neanuluje poslušnosť, len motív sa mení! Keď nás Boh rozohreje svojou láskou a radosť z vyslobodenia ma rozhorlí, potom pre mňa nie je ťažké hľadať a konať Jeho vôľu (Mt 11:28-30, Jn 14:15, 1Jn 5:3). Boží zákon už nenaplníme pretože máme strach z následkov, či z trestu, ale preto, lebo milujeme Toho, ktorý dal Zákon, dôverujeme Mu, že ho dal na naše dobro, na požehnanie a na ochranu a so svojou poslušnosťou Jeho lásku chceme opätovať. **Takto sa stáva naplnením Zákona láska.** V Starom zákone bolo 600 prikázaní, v Novom zákone je už len jedno: miluj!

Miluj Pána Ježiša a rob, čo chceš! – **Ale kto je ten, kto miluje Pána Ježiša?** Nestačí to len hovoriť, ústami vyznávať, ale je potrebné dokázať so svojou poslušnosťou. On sám povedal: „*Nie každý, kto mi hovorí: Pane, Pane! vojde do nebeského kráľovstva, ale ten, kto činí vôľu môjho Otca, ktorý je v nebesiach.*“ (Mt 7:21). „*Ak ma milujete, zachovávajúte moje prikázania...*“ – „*Kto pozná moje prikázania a zachováva ich, to je ten, kto ma miluje...*“ – „*Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo...*“ – „*Kto ma nemiluje, ten nezachováva moje slová.*“ – „*A slovo ktoré čujete, nie je moje slovo, ale toho, ktorý ma poslal, Otcovo.*“ (Jn 14:15, 21, 23-24). Myslím si, že zachovávanie Jeho prikázania sa neobmedzuje len na Ježišove reči v evanjeliách, ale v širšom význame znamená rešpektovanie Božieho Slova v duchu Nového Zákona.

Miluj Pána Ježiša a rob, čo chceš! To však neznamená, že ľahostajne môžeme hrešiť (Rim 6:1-2). Milosť nás nerobí ľahostajnými, ale vďačnými. Keď sa trápiš vo svojich hriechoch, chcel by si žiť ináč, ale nevieš, príde Ježiš so svojim odpustením, potešením a povzbudením. On ťa neodsúdi, neubije, ale pozdvihuje, rozväzuje a povzbudzuje: „*Pod', skúsme to spolu ešte raz!*“ S Ním to dokážeš, s Ním môžeš mať víťazstvo nad hriechom a nad pokušením. On skrze svojho Ducha vypôsobí, vykoná v nás viac, než by sme dokázali z povinnosti dodržiavať litery Zákona. On nás chce viesť so svojim Duchom, svojimi očami, a nie so zubadlom (Žalm 32:8-9).

Videli ste už lenivé dievča, ktoré, keď sa neskôr zaľúbilo, akú zmenu vypôsobila v jej charaktere láska? Či ju musela matka naďalej niekoľkokrát napomínať, aby upratovala, keď čakala svojho snúbenca? **To robí láska, to robí Ježiš!** On nás vykúpil, vyslobodil a my chceme Mu slúžiť a poslušne konať Jeho vôľu dobrovoľne, z lásky a vďačnosti. **Takto môžeme pochopiť, čo znamená, že „...Jeho prikázania nie sú ťažké...“** (1Jn 5:3), a že Jeho jarmo je užitočné, rozkošné, a Jeho bremeno je ľahké. (Mt 11:30).

Takto môžeme pochopiť aj tú večnú otázku, že keď sme spasení pre zásluhy Pána Ježiša Krista „*milosťou skrze vieru...*“ (Ef 2:8-9), akú dôležitosť majú naše skutky? Veď je tiež napísané, že: „*Viera bez skutkov je mŕtva.*“ (Jk 2:20, 26). Ako to je? Môžeme žiť ako chceme? Dobré skutky a poslušnosť Božiemu Slovu nie sú potrebné? Ku kresťanskému životu stačí len Jn 3:16?

Tiež, takto môžeme pochopiť tú skutočnosť, že On nás vyslobodil spod zlorečenia Zákona. Aj to, že sme sa dostali pod pôsobenie iného duchovného zákona, zákona lásky, Kristovho zákona a nie sme bez zákona. Tento zákon je mocnejší než zákon litery a smrti: „*Lebo zákon Ducha a života v Kristu Ježišovi ma oslobodil od zákona hriechu a smrti. Lebo to, čo bolo nemožné Zákonom, nakoľko bol slabý pre telo, to vykonal Boh, pošlúc svojho Syna...*“ (Rim 8:2-3). Je to podobné ako v prírode, keď jeden zákon je premožený druhým mocnejším zákonom, zákonitosťou. (Napri.: keď zachytím padajúci predmet.)

Večný život, spasenie nie je odmenou za dokonalý pozemský život, ale je Boží dar z milosti pre tých, ktorý tento dar s vierou prijímajú. Boh ho dáva úplne zadarmo. K spaseniu nepotrebujeme vykonať žiadne záslužné skutky, len činiť úprimné pokánie a Ježiša Krista s vierou prijať za osobného Spasiteľa a Pána svojho života. Našu vieru však nasledujú skutky, ktoré svedčia o našom spasení a novote nášho života.

Skutky teda nemajú záslužný význam, ale sú vonkajším prejavom našej viery, nášho srdca, dôsledkom a potvrdením nášho nového života. Ak sme srdcom uverili (Rim 10:9-10), v našom srdci nastala vnútorná premena, ktorá sa prejaví navonok práve zmeneným spôsobom života, zmýšľania a skutkami. Skutky takto sú ovocím znovuzrodenia a dôkazom lásky a vďačnosti voči Pánovi Ježišovi. „*Takže ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením; staré pomínulo, hľa, všetko je nové!*“ (2Kor 5:17). Ak táto zmena nenastala, pravdivosť obrátenia a znovuzrodenia je otázna. Verím, že keď niekto naozaj objaví tú lásku, ktorú Pán Ježiš dokázal tým, že opustil nebeskú slávu, sa stal človekom a obetoval svoj život za nás na Golgote, ten nebude ďalej ľahostajne zhrešiť, ale bude hľadať Jeho vôľu a to, čo sa Mu ľúbi. Tiež, ak niekto naozaj prežije odpustenie svojich hriechov, Božiu milosť a vyslobodenie, bude sa snažiť túto lásku opätovať. Ak niekoho naozaj milujeme, budeme sa usilovať o to, aby sme sa správali tak, ako sa tej osobe páči, a aby sme nerobili veci, s ktorými by sme ju zarmútili a tak naše vzťahy narušili. Ak naozaj milujeme svoje manželky (manželov), nebudeme flirtovať s inými ženami (mužmi). Ak naozaj milujeme Pána Ježiša, nebudeme koketovať s duchom tohto sveta, a budeme sa snažiť nerobiť veci, ktoré sa Mu nepáčia a ktorými by sme Ho zarmútili. K tomu však potrebujeme spoznať, ktoré sú tie veci, ktoré Ho zarmucujú, a aká je Jeho vôľa. On to zjavuje vo svojom Slove, v Biblii. Možno, nie vždy sa to podarí zo dňa na deň, ale On svojim Duchom nám pomôže a dáva silu k chodeniu v novom živote. **Spasenie z milosti teda neanuluje potrebu poslušnosti voči etickým požiadavkám Nového Zákona, len motív sa mení!**

B.5. Aká je funkcia Zákona v živote jednotlivca?

Hovorili sme o tom, že Zákon mal v svojom čase historické poslanie: byť „pestúnom“, vedúcim ku Kristu. Zákon túto funkciu má aj v živote každého jednotlivca. Zákon je dobrý, Zákon je potrebný, lenže ospravedlnenie nemôže dať. Hovorili sme o tom, čo znamená stav človeka pod Zákonom. Aby sme pochopili funkciu a poslanie Zákona v živote jednotlivca, je potrebné vidieť, že malé dieťa si ešte - i keď pre pád prvého človeka aj ono má hriechom nakazenú prirodzenosť - nevedomuje ani zákon, ani hriech. **Je to stav bez Zákona.** Ap. Pavol hovorí, že kedysi žil bez Zákona (Rim 7:7-9) a nevedel o hriechu. **Potom, keď prišlo prikázanie, hriech ožil. Lebo poznanie hriechu je skrze Zákon.** Keby nebol Zákon (príkazy a zákazy), nebolo by čo prekročiť, porušiť, nebol by hriech. **Ale Zákon je tu**, Boh dal, aby poukázal na skazený a stratený stav človeka, a aby človek hľadal riešenie. **Je to stav v poznaní hriechu.** Človek hľadá riešenie a ospravedlnenie najprv v dodržiavaní (zo skutkov) Zákona. Zo skúseností vidí, že to nejde. Zákon ako meč na nitke stále visí nad hlavou človeka. Strach, neistota, boje, vášne, prehry, otroctvo, neúspech – zlorečenie Zákona (Rim 7:15-24). /Pokračovanie na str. 18./

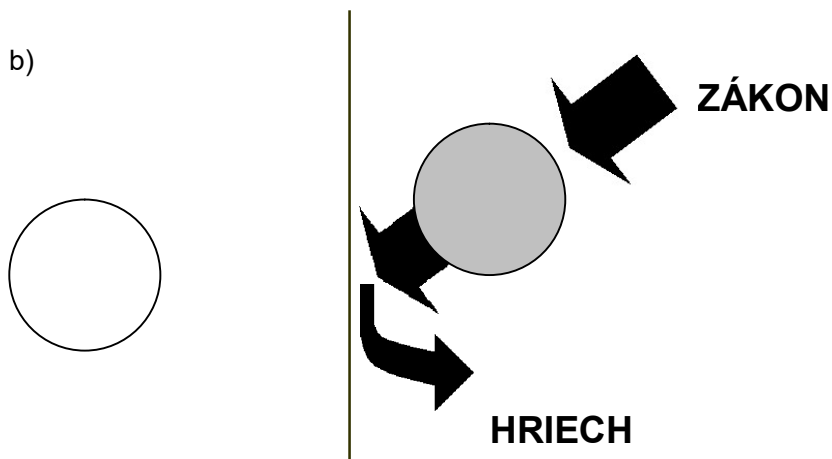
Znázornenie funkcie Zákona

a)

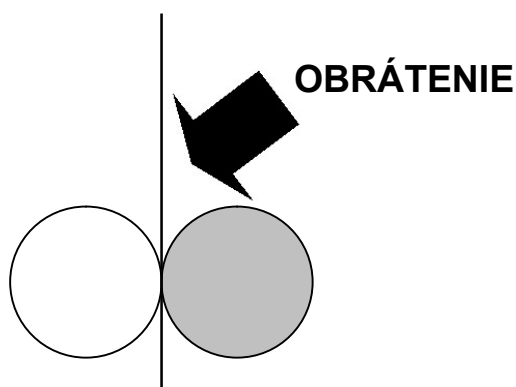
Biblia hovorí, že pre pád prvého človeka každý človek sa narodí na tento svet so skazenou prirodzenosťou. Tento obraz znázorňuje, že vôľa hriešom nakazeného, neznovuzrodeného človeka sa diametrálne líši (viac ako na obrázku) od Božej vôle a je od nej veľmi vzdialená.

b)

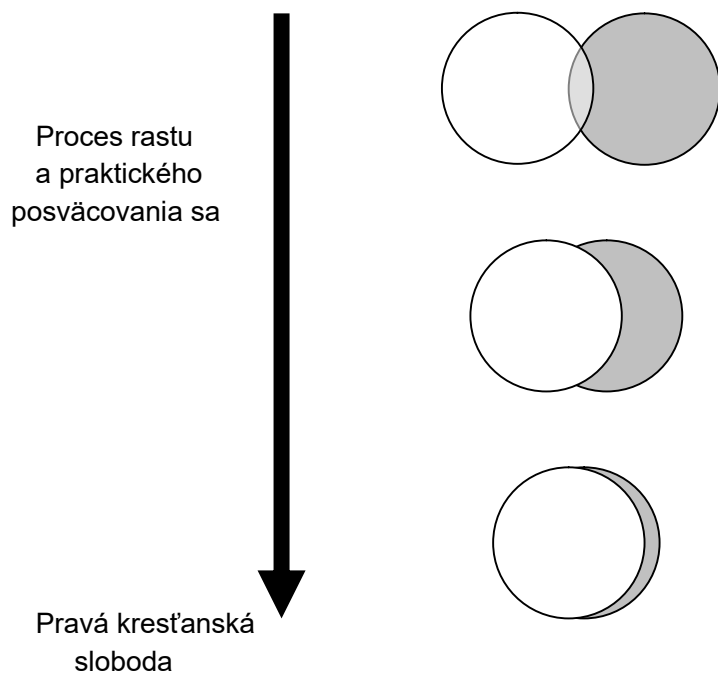
Boh dal svoj zákon, aby vôľu človeka usmernil na Božiu vôľu, ktorá je pre človeka dobrá, ľúba a dokonalá (Rim 12:2). Tento proces však naráža na hriešom skazenú ľudskú prirodzenosť, ktorá ako bariéra či mantinel každú snahu odráža a na ktorej každá snaha stroskotá. Pretože táto stará prirodzenosť nie je schopná splniť Božiu vôľu a bráni jej uplatneniu, takto plodí hriech. (Rim 7:7-24).

c)

Skrz tieto neúspechy zákon ako „pestún vedúci ku Kristovi“ (Gal 3:24-25) poukazuje na Krista ako na jediné možné riešenie. Keď človek usvedčením Ducha Svätého prežije obrátenie a prijatím Ježiša Krista nielen za Spasiteľa ale aj za svojho Pána, rozhodne sa svoju vôľu podriadiť Božej vôli, v jeho srdci vzniká nový život.

d)

V zdravom kresťanskom živote tento nový Boží život neustále rastie a vôľa človeka, znovuzrodeného kresťana, sa vždy viac a viac zhoduje s Božou vôľou.

Tento proces duchovného rastu je vlastne procesom praktického posväcovania sa. Miera pravej kresťanskej slobody teda závisí od miery tohto duchovného rastu a uplatňovania Božej vôle v živote človeka.

Avšak Zákon je svätý, je Boží, je dobrý a potrebný k tomu, aby človek hľadal a išiel ďalej. Keď nehľadá a naďalej chce byť pred Bohom ospravedlnený zo svojej sily, námahy a spravodlivosti, zostane pod zlorečenstvom Zákona. **Toto je stav pod Zákomom.** Tento stav vedie človeka k tomu, aby si uvedomil, že potrebuje Krista. **Takto sa Zákon stáva tým „pestúnom“, vedúcim ku Kristu aj v osobnom živote jednotlivca.** Zákon najprv človeka obviňuje, a srdce človeka sa bráni. Potom, keď človeka už jeho srdce obviňuje – („*Ja biedny človek! Kto ma vytrhne z tela tejto smrti?!*“ Rim 7:24) – vtedy príde Pán so svojou milosťou a Duch Svätý poukazuje na Krista, na Jeho obeť lásky, na riešenie problému. Ku Kristu ma priviedol Zákon, od Krista ďalej vedie Duch Svätý. To je nová oblasť: **stav slobody v Kristu**, slobody evanjelia, stav pod milosťou. Ilustrácia: je rozdiel cestovať autom v neznámej krajine podľa mapy (Zákona), alebo pomocou skúseného a spoľahlivého sprievodcu (Ducha Svätého).

V Rim 7:1-6 apoštol Pavol pre ilustráciu opisuje stav ženy, ktorá mala prísneho, pedantného manžela, punktičkára, ktorý panoval nad ňou a ktorého sa z povinnosti snažila – lebo musela – poslúchať. Kým žije tento muž, žena je zákonom viazaná k nemu a keby odišla od neho a žila s iným mužom, bola by cudzoložnicou. Ale ak by jej muž zomrel, je oslobodená od zákona a nie je cudzoložnicou, ak sa vydá za iného. Vieme si predstaviť zmenu v živote tejto ženy, keď ju druhý muž bude skutočne milovať a pomáhať jej? Aký poriadok bude v byte? Aký pokoj bude v jej srdci? Aký bude ich vzťah? Či táto žena nebude chcieť prejavovať tomuto mužovi vďaka tým, že bude opätovať jeho lásku a vo všetkom bude chcieť hľadať dobrovoľne a ochotne ľubiť sa mu?

B.6. Zlorečenstvo Zákona

Túto pravdu nepochopili farizeji, neskôr ani judaisti, židovskí kresťania, s ktorými mal Pavol často boje. Aj Galaťania boli nimi pomýlení a zvedení. Čo kázal Pavol? Desatoro? Zákon? Obriezku? Nie, ale Ježiša Krista, toho ukrižovaného a zmŕtvychvstalého. Kým Pavol kázal, Duch Svätý vanul a pôsobil v srdciach poslucháčov. Galatskí našli nový život. Ich srdce bolo naplnené radosťou, nadšením a spájala ich vrúcna vzájomná láska. Pavol im kázal evanjelium, odpustenie hriechov a nový život v Ježišovi Kristovi. Boh požehnal kázanie a mocne pôsobil Duch Svätý. Pavol išiel ďalej a prišli iní, falošní „bratia“ kazatelia, fanatici Zákona: - „*Nestačí vám to, čo ste prijali, čo kázal Pavol. Ak chcete byť spasení, najprv sa musíte stať Židmi, prozelytmi, musíte sa dať obrezať a zachovávať Mojžišov zákon (obriezka, sobota, čisté a nečisté jedlá, mäso, zvieratá)*“. Nastal veľký zmätok a veľká neistota. Keď sa to Pavol dozvedel, bol z toho veľmi zarmútený, zronený. Tí falošní bratia zbúrali to, čo on vybudoval!

- „*Ó, nerozumní Galaťania!*“ - píše im. „*Divím sa, že tak skoro odstupujete od Toho, ktorý vás povolal v milosti Kristovej, k inému evanjeliu.*“ „*... Kto vás tak omámil...? Vás, ktorým bol Ježiš Kristus tak opísaný, akoby bol medzi vami pred vašimi očami ukrižovaný! Chcem vedieť od vás, či ste dostali Ducha Svätého zo skutkov Zákona, alebo či z počutia viery?... Započnúc Duchom teraz telom dokonávate? Či ste tak nadarmo trpeli?*“ - „*Moje deti, ktorých zase rodím v bolestiach...*“ - „*...stojte v slobode, ktorou nás Kristus oslobodil! ...lebo keď sa budete obrezávať, Kristus vám nič neprospeje. Lebo kto sa obrezáva, je povinný naplniť celý Zákon! Ktorí sa ospravedľujú Zákomom, ste odlúčení od Krista a vypadli ste z milosti!... Keď hlásam obriezku, tak teda je odstránené pohoršenie kríža.*“ /Potom načo zomrel Kristus?/ (Gal 1:6-9, 3:1-5, 4:19, 5:1-15). **Byť pod Zákomom je strach, ale vrátiť sa pod Zákon je zlorečenstvo!**

S týmto problémom sa museli zaoberať aj apoštolovia a vodcovia prvej cirkvi v Jeruzaleme, keď Boh mocne začal konať aj medzi pohanmi a mnohí z nich uverili. Judaisti chceli nútiť aj veriacich z pohanov, aby dodržali Mojžišov zákon. Snem v Jeruzaleme pod vedením Ducha Svätého zaujal stanovisko neukladať im nijakého iného bremena okrem tých **štyroch nevyhnutelných vecí zo Zákona**: aby sa zdržiavali od obetovaného modlám, od krvi, od zaduseného a od smilstva (Sk 15:1-29).

B.7. Čo je platné zo Starého zákona pre novozákonných kresťanov?

Mohli by sme teda zhrnúť, že v novozákonnej dobe pre veriacich kresťanov spomedzi pohanov z litery Zákona zostali tieto štyri veci. Potom to, čo Pán Ježiš Kristus učil, a ako vysvetlil Zákon, zvlášť Desatoro v kázni na vrchu.

Okrem toho zostali 2 princípy, ktoré platili aj v Starom zákone:

1. Poslušnosť prináša požehnanie a neposlušnosť zlorečenie.
2. Boh je žiarlivo milujúci Boh, ktorý nechce, aby sa Jeho deti stali obeťou cudzích bohov. Za modloslužbou stojí satan, ktorý je krutý nepriateľ. Kým v Starom zákone a na začiatku kresťanstva modloslužba pohanských národov znamenala najväčšie nebezpečenstvo pre Boží ľud, v Novom zákone – hlavne dnes – vplyv ducha tohto sveta, moderná modloslužba, ktoré sa prejavujú mnohými spôsobmi a v rôznych oblastiach života.

V Novom zákone predovšetkým platí princíp znovuzrodenia a služba zákona Ducha. **Predsa aj etiku Nového zákona upravujú určité pravidlá.** (Hriechy a cnosti v rôznych oblastiach každodenného života, úpravy pre život kresťana: ako sa sluší a patrí, ako sa nepatrí žiť a správať v tomto svete). Tieto názory Nového zákona nie sú názormi pisateľov, ale názormi Božieho slova, Božie názory, ktoré znovuzrodený kresťan z vďačnosti, ochotne a rád rešpektuje, lebo miluje svojho Pána a „*...Jeho prikázania nie sú ťažké.*“ (Jn 14:23, 1Jn 5:3).

Aj tieto pravidlá ako štruktúru novozákonného poriadku Boh dal za pravidlo, za vodidlo kresťanského života tak, ako nás vodia a chránia zábradlia, vodidlá na serpentíne. (Pamätaj: nie „mreže“, ale „zábradlie“! Zábradlie s varovaním: „*Pozor, nebezpečná, podmínovaná oblasť!*“) Zároveň však tieto pravidlá nezabránia úplne ich prekročeniu, nie sú „mrežami“ len „zábradlím“. No, keď ich človek ignoruje, a chce sa vystaviť nebezpečenstvu, lavírovať po hrote zábradlia alebo ich prekročiť a zrútiť sa do priepasti, má k tomu slobodnú vôľu, zábradlie mu v tom nezabráni.

Rozdielom medzi pravidlom a zákonom je, že keď človek nedodrží zákon, bude potrestaný, ale keď nedodrží pravidlo života, škodí v prvom rade sám sebe (niekedy nenapraviteľne). Najväčšiu škodu utrpí kresťan a ubližuje si, keď svojou neposlušnosťou zarmucuje Ducha Svätého.

B.B. Biblia ako „zjedená kniha“ pôsobí harmonický rozvoj

Biblia má byť pre kresťana každodenným pokrmom, ktorý prináša Boží charakter a ktorý sa v nás premení v život Ježiša Krista. Preto Biblia má byť „zjedená kniha“ (Ez 3:1-3, Zj 10:10). Biblia nie je len knihou zaslúbení alebo zbierkou zákonov. My máme „zjesť“ celú knihu aj Starý zákon, aj Nový zákon, aj prikázania, aj zaslúbenia. Vtedy sa bude náš duchovný život harmonicky rozvíjať. Keď niekto zdôrazňuje z Biblie len zaslúbenia, vedie to k bludu. Keď niekto zdôrazňuje len prikázania, vedie k zákonníctvu, skostnatenému životu bez radosti a keď niekto zdôrazňuje len lásku v zmysle neustáleho „*falošného hladkania*“ (opičia láska), vedie to „*k skleníkovému*“ kresťanstvu. Ale keď sú zaslúbenia, prikázania a láska v harmónii, vedie to k zdravému duchovnému rastu a požehnanému životu. K tomu však potrebujeme celú Bibliu. Tak ako v živote človeka je v nevysloviteľnej harmónii (ako trojzvuk) duch, duša a telo, a tiež rozum, vôľa a city tvoria oblasť duše človeka, aj v živote Pána Ježiša Krista vidíme v krásnej harmónii Jeho učenie, Jeho moc a Jeho charakter. Tak to má byť aj v našom živote!

Harmónia viery: Moc viery - dary a moc Ducha Svätého.
Teória viery - správne biblické učenie (dogmatika).
Ovocie viery - život, skutky, poslušnosť, ovocie Ducha Svätého (etika).

Harmónia v živote učeníka: - Viera, vízie, vedenie Duchom Svätým, skúsenosti s Bohom.
(„Trojohá stolička“) - Vedomosti a schopnosti.
- Charakter. Bezcharakternosť znehodnocuje ostatné hodnoty.

5. KREŠŤANSKÁ SLOBODA - SLOBODA V KRISTU

A. Čo znamená pravá sloboda?

Prvý človek bol stvorený k slobode, k skutočnej slobode. Nie však k absolútnej slobode, lebo jedinou absolútnou bytosťou, ktorá disponuje absolútnou slobodou, je len Boh, a človek nie je Bohom. Človek bol stvorený k relatívnej, ale k skutočnej, reálnej slobode.

Boh stvoril človeka so slobodnou vôľou, nie však absolútnou, lebo mať neobmedzenú, absolútnu slobodnú vôľu znamená byť Bohom, a človek Bohom nie je. Boh nestvoril naprogramované roboty, ale bytosti, ktoré sú z jednej strany predmetmi Jeho lásky, no zároveň sú schopné rozhodnúť sa túto lásku opätovať alebo odmietnuť. Boh je láska, a láska nepôsobí nátlak, násilie, netyranizuje, nevyžaduje bezpodmienečnú poddanosť, ale po náležitom poučení a varovaní ponecháva človeku slobodu rozhodovania sa, možnosť výberu. Je rozdiel medzi tým, že jedna bytosť musí robiť dobre, lebo ani nemá možnosť konať inak, a medzi tým, že dobrovoľne chce a činí dobre napriek tomu, že by sa mohol rozhodnúť a konať inak. Avšak slobodná vôľa by nemala žiadny význam bez skúšobného kameňa. Človek v tejto skúške neobstál. Pretože sa človek rozhodol proti Božej vôli, jeho rozhodnutie bolo tragické. Stratil túto reálnu slobodu, stal sa neslobodným k dobrému, a stal sa otrokom hriechu a satana.

Aká nádherná bola tá sloboda v raji! Boh stvoril človeka ako slobodného tvora, k slobodnému oslavovaniu Boha, k slobodnému obecenstvu lásky s Bohom, k životu so slobodným, voľným srdcom. Človek vedel voľne dýchať. V záhrade Eden všetko bolo dovolené, len jeden strom bol zakázaný, strom poznania dobrého a zlého. Prečo? Z lásky! Lebo Boh vedel, že ovocie tohto stromu človeku škodí! Človek dovtedy nepoznal rozdiel medzi dobrým a zlým, lebo nepoznal veci zlé, len dobré. Boh ten zákaz dal nie preto, aby človeka tyranizoval, trýznil, nedal ho zo závidi, ale z lásky. Božie zákazy však nie sú mrežami na celách, ale viac zábradlím, ktoré nezabránia úplne ich prekročeniu, ale vodia a chránia. Ak ich človek predsa ignoruje a chce sa vystaviť nebezpečenstvu alebo sa zrútiť do priepasti, má slobodnú vôľu ich prekročiť, zábradlia mu v tom nezabránia.

Satan, ten zlodej, vrah, pokušiteľ a otec lží sa neuspokojil s tým, že on padol, ale oklamal aj človeka, aby sa osamostatnil, aby nechcel byť a prestal byť závislý od Boha, aby sa človek vzbúril proti svojmu láskavému Stvoriteľovi a striasol zo seba ten jediný zákaz. Dosiahol, aby človek uveril, že Boží zákaz lásky pre človeka znamená bremeno, a on je ten, ktorý človekovi ponúka tú opravdivú slobodu. Tak sa človek namiesto tej síce „len“ relatívnej, ale reálnej, skutočnej slobody dostal do totálneho otroctva satana. Satan to síce nazýva opravdivou slobodou, ale je to len zdanlivá, formálna sloboda. Zdanlivo všetko môžeš, všetko je ti dovolené, ale nehovorí o následkoch.

Satan je ako kapitán lode, o ktorej len on vie, že má dieru, a je len otázka času, kedy sa loď potopí, a preto všetko dovoľí: „*Môžete robiť čokoľvek chcete. Ak v jedálni chcete hrať futbal, môžete. Nevadí, keď rozbijete luster, aj piť môžete zdarma, koľko len chcete!*“ Ľudia ho chvália: „*Akého dobrého kapitána máme!*“ To už však nepovie, že za krátky čas bez pomoci všetci spolu s ním zahynú. Myslí si: „*Aspoň nezahyniem sám!*“

Ten jediný zákaz v Edene bol zlatým kanálom k zdroju života a k požehnaní, porušenie zákazu zas viedlo k smrti a zlorečeniu! Ten kapitán, satan, chce mať stále viac vzbúrencov, otrokov a obetí. Jeho heslom je (Žalm 2:2-3): „*...Roztrhajme zväzky, zahodíme Jeho povrazy!*“ Človek je však akoby omámený, očarovaný, zhypnotizovaný satanom, akoby chcel pod sebou odťať konár, alebo prestrihnúť telefónne drôty, ktoré by veľmi potreboval (z pomsty voči inému, ale omylom práve tie svoje), alebo rozbombardovať svoje vlastne vodovodné zdroje, plynové či naftové potrubia.

V knihe Sudcov je charakteristická a častokrát opakujúca sa veta: „*Keď ešte nebolo kráľa v Izraeli, a každý robil to, čo bolo správne v jeho očiach.*“ Boh mal byť Kráľom svojho ľudu, ale Ho nikto nerešpektoval, a každý robil to, čo chcel. Keď neskôr žiadali Samuela, aby im ustanovil kráľa na pohanský vzor – „*...ustanov nám teraz kráľa, aby nás súdil, ako je to u všetkých národov... ..a budeme aj my ako všetky iné národy.*“ (1Sam 8:5, 20) – to tiež znamenalo pohrdanie Božou vládou. Tento obraz sa od Edenu vždy opakuje v živote ľudstva, národov aj jednotlivého človeka. V Prísl. 14:12 čítame: „*Mnohé cesty sa zdajú byť správne v očiach človeka, ale ich koniec je zahynutie.*“

Klasickým príkladom tejto vzbury a zároveň aj tragédie človeka je podobenstvo Pána Ježiša o márnoträtom synovi. Doma mal všetko, čo potreboval, lenže niekedy musel doma trochu aj pomáhať a hlavne poslúchať otca. A to neznášal. Kapitán satan mu našepkal svoje heslo: „*Roztrhaj(me) otcove zväzky!*“ Kamaráti ho nahovárali: „*Prečo to dovoľíš, aby ti tak rozkazovali? Čo si, že ti doma všetko zakazujú? Vykašli sa na otca, chod' preč z domu!*“ Vedeli, že jeho otec je bohatý, a už si robili plány, ako si zadarmo užijú svet. Syn ide k otcovi: „*Otče, daj mi moje peniaze! Neznášam tvoje dirigovanie, už som dospelý, idem preč z domu!*“ Možno sa ho otec s bolesťou v srdci snažil prehovoriť: „*Synu môj, prepíšeš, premárniš, prehráš na automatoch, kamaráti ťa zneužijú!*“ - ale všetko bolo márne, syn odchádza. Na rozlúčku - len, aby otca dráždil a pôsobil mu ešte väčšie bolesti - tri dni podnapitý krúžil na motorke okolo domu: „*Hurá! Konečne som slobodný!*“ Pokračovanie príbehu však dobre poznáme: „sloboda“ pri sviniach.

Áno, takí sú chlapci! A dievčatá? Dievčatá možno neláka alkohol a automaty, ale móda, romány a... chlapci. To je však jedno. Márnoträtú dcéru srdce tiež ťahá do sveta a otec s bolesťou v srdci sleduje jej umelú, cudziu tvár a bezbožné záujmy, i keď sa snáď ešte snaží mať zdanie pobožnosti. Podstata je tá istá: vzbura proti láske a добрote otcovej, úmyselné ignorovanie, dráždenie, a to napriek láskavému varovaniu, aby nerobila pohoršenie pod zámienkou, že sme slobodní (1Kor 8:9)! Pritom nevie, že je to vzbura proti svojej vlastnej reálnej slobode a útok na svoje vlastné obecnstvo s Bohom! (Rozbombardovanie svojho vlastného zdroja a zlatého kanála Božích požehnaní a života s Ním.)

Jedna pieseň hovorí: „*Dívam sa za tebou a smútok mám ..., z potokov priezračných mohol si piť, na lúkach zázračných mohol si žiť. – ...dnes plačem nad tebou, že si sa vzdal.*“

Čo je pravá kresťanská sloboda? Podľahnúť pokušeniu pod heslom: „*Som slobodný v Kristu!*“ – alebo mať víťazstvo nad pokušením?

B. Sloboda v Kristu, liberalizmus a zákonníctvo

Už v Úvode som spomínal, že veľkým problémom v cirkvi býva nepriateľský vzťah dvoch táborov: radikálnych liberálov a konzervatívnych tradicionalistov, zákonnicky zmyšľajúcich legalistov, medzi ktorými je veľká priepasť. Je to predovšetkým pre nevedomosť v oblasti kresťanskej etiky a pre jej nesprávne chápanie. Kým na jednej strane duch liberalizmu pôsobí rebéliu, na druhej strane duch tradicionalizmu a zákonníctva pôsobí skostnatenosť. S týmto nepriateľstvom má diabol jeden cieľ: rozbiť cirkev, rozbiť jednotu, a tak zabrániť pôsobeniu Ducha Svätého, zabrániť požehnaní, pôsobiť to, aby ani jedna strana nemala účasť na vytržení cirkvi.

Existuje nejaká stredná, ale požehnaná a biblická cesta preklenúť veľkú priepasť medzi týmito dvoma tábormi? Áno, je to cesta pokory a lásky.

Spomínal som, že zaoberať sa touto problematikou, je akýmsi „horúcim zemiakom“, ktorý musíme vybrať. Dokážeme to však len vtedy, keď od základu kresťanskej etiky postupne a v správnom svetle, pochopíme morálne normy a požiadavky Božieho slova, a keď s úprimným, pokorným a poslušným srdcom a nezaujato hľadáme ich plnenie v láske.

Už v prvom storočí hrozili narušeniu cirkvi tieto dve extrémne nebezpečenstvá, ktoré zostali až doteraz: legalizmus a liberalizmus.

Legalizmus alebo zákonníctvo ku spaseniu, okrem viery v Pána Ježiša, vyžaduje zachovávanie určitých nariadení a pravidiel podľa litery. S legalistami mal Pavol problémy v Galácii a touto problematikou sa zaoberá v epištole Galaťanom.

Druhým nebezpečenstvom, druhou krajnosťou bolo aj je prílišné zdôrazňovanie kresťanskej slobody, liberalizmus alebo antinomizmus. Antinomisti verili, že nakoľko spasenie je z viery, nie sme už ďalej pod žiadnym morálnym zákonom. Niektorí si dokonca mysleli, že čím viac hrešia, tým viac je Boh oslávený, pretože svet môže vidieť Jeho milosť v tom, že im odpúšťa.

Kým v liste Galaťanom sa apoštol Pavol zaoberá jedným extrémom, legalizmom, v Rim 14., 15:1-7, v 1. liste Korintským, zvlášť v 8. a 10. kapitole, kresťanskou slobodou a jej zneužívaním (liberalizmom), resp. tým, ako máme žiť so svojou kresťanskou slobodou.

Už som spomínal, že keď apoštol Pavol v Galácii kázal evanjelium, Boh mocne požehnal jeho kázanie. Duch Svätý vanul a pôsobil v srdciach poslucháčov. Galatskí našli nový život. Ich srdce bolo naplnené radosťou, nadšením a spájala ich vrúcna vzájomná láska. Po jeho odchode však prišli falošní kazatelia, fanatici Zákona a hovorili: „*Nestačí vám to, čo ste prijali, keď Pavol kázal. Ak chcete byť spasení, najprv sa musíte stať Židmi, prozelytmi a musíte zachovávať Mojžišov zákon.*“ Nastal veľký zmätok a veľká neistota. Veriaci v Galácii boli dokonca hrdí na svoje „nové učenie“, ktoré k nim priniesli zákonníci judaisti.

Keď sa to Pavol dozvedel, bol z toho veľmi zarmútený, zronený. Tí falošní „bratia“ zbúrali to, čo on vybudoval! Oni boli hrdí, a apoštol Pavol plakal nad nimi. „*Ó, nerozumní Galaťania!*“ píše im. „*Divím sa, že tak skoro odstupujete od Toho, ktorý vás povolal v milosti Kristovej, k inému evanjeliu.*“ „... Kto vás tak omámil...? *Vás, ktorým bol Ježiš Kristus tak opísaný, akoby bol medzi vami pred vašimi očami ukrižovaný! Chcem vedieť od vás, či ste dostali Ducha Svätého zo skutkov Zákona alebo či z počutia viery? ... Započnúc Duchom teraz telom dokonávate? Či ste tak nadarmo trpeli?*“ – „*Moje deti, ktorých zase rodím v bolestiach...*“ – „...*stojte v slobode, ktorou nás Kristus oslobodil! ...lebo, keď sa budete obrezávať, Kristus vám nič neprospeje.*“

V 1. liste Korintským zas môžeme zistiť, že korintskí boli hrdí na svoju slobodu a toleranciu, ktorá postupne otvorila cestu aj pre hrubé hriechy v zборе. Odvolávajú sa na kresťanskú slobodu boli pyšní, hrdí na svoju toleranciu, na tzv. „lásku“ a „slobodu“, že prijímajú každého, aký je, a v láske tolerujú ich tzv. „slabosti“, mnohokrát hrubé hriechy. Namiesto toho, aby sa korintskí zarmútili nad týmto stavom, boli hrdí na svoju toleranciu a neurobili žiadne opatrenie, aby hriech bol odstránený spomedzi nich (1Kor 5:1-2, 6-7).

AKoby im apoštol Pavol povedal: Ste pyšní na svoju toleranciu, hovoriac: „*My nie sme takí, ktorí by odsudzovali hriešnikov, my máme lásku a pochopenie. My sme správni kresťania!*“ Prijímate každého bez ohľadu na jeho život! Hriechy obhajujete, prikrývate, tolerujete namiesto toho, žeby ste sa radšej rozžialili a vylúčili spomedzi vás toho, kto žije v hriechu. Mali by ste byť nie hrdí, ale zarmútení! Ste pyšní na svoju slobodu a voľnosť, ale podľa svojich vlastných noriem!

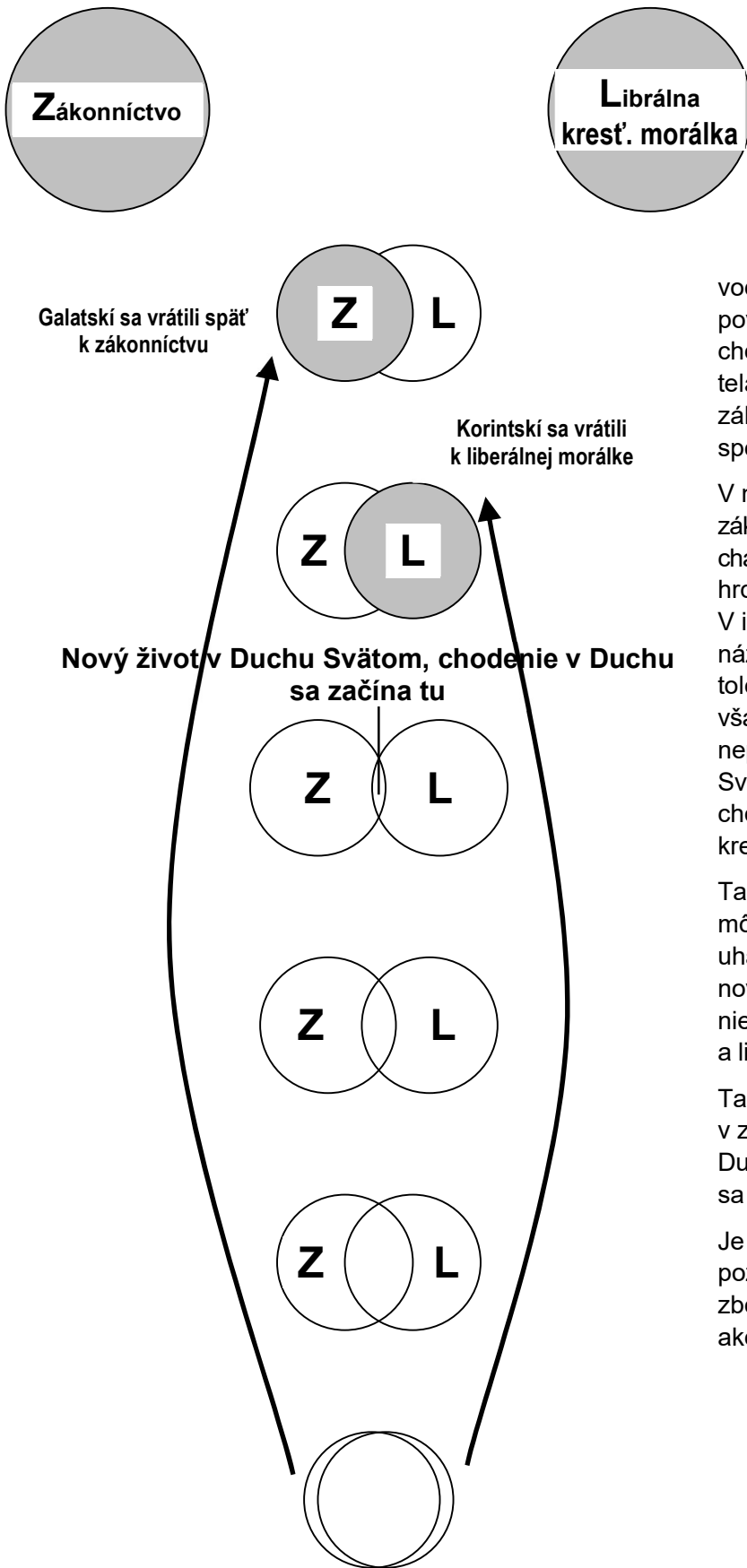
Poznamenávam, že vtedy ešte nebola Biblia! Ale korintskí veľmi dobre poznali aj vieroučné, aj morálne zásady viery, veď apoštol Pavol rok a pol žil medzi nimi a vyučoval ich. My už máme ucelené Božie slovo v svojich rukách. O toľko väčšia je naša zodpovednosť! Ale aj dnes je mnoho takých „kresťanov“, ktorí žijú tak, ako sa im ľúbi, a svojou kresťanskou slobodou prechádzajú až do nemorálnosti a prostopašnosti. Prinajmenšom, žijú mimo hranice Božej vôle, na veľmi nebezpečnej pôde. Tu by sa mala uplatňovať zborová kázeň a cirkevná disciplína. O tomto hovorí apoštol Pavol v 5. kapitole.

„*Mali by ste byť nie hrdí, ale zarmútení!*“ - píše Korintčanom. „*Radšej keby ste sa rozžialili a vylúčili spomedzi vás toho, kto žije v hriechu. Či neviete, že málo kvasu nakvasuje celé cesto? Písal som vám (toto nie je môj prvý list!), znovu píšem, aby ste sa nemiešali so smilníkmi - ale nie smilníkmi tohto sveta, lebo by ste museli vyjsť zo sveta - ale keby sa niekto menoval bratom a bol smilník, s takým ani nejste.*“ Dokonca nielen so smilníkmi, ale ani lakomcami, ani modlármi, ani nadávačmi (rúhačmi), ani opilcami, ani dráčmi (vydieračmi). Vylúčte takého spomedzi seba! Či by ste nemali súdiť tých, ktorí sú vnútri? Vylúčte takého spomedzi seba. Vylúčiť, ale ako?

Tieto dva extrémne názory samozrejme majú vplyv aj na zborovú disciplínu. Liberálne zbory sú príliš zhovievavé, majú veľmi slabú alebo žiadnu disciplínu. Noví ľudia, ktorí prichádzajú do týchto zborov, si právom myslia, že ich hriech je tu prijateľný a nemusia činiť dôkladné pokánie. Časom však hriech prerastie cez hlavu, až sa nebude dať riešiť. Stávajú sa škandály, ľudia sa pohoršujú, opúšťajú zbor. Tí, ktorí túžia po posvätení, do iných zborov, niektorí iní – s názormi, že kresťania sú pokrytci – späť do sveta a zbor sa rozpadne. Aj misijné úsilie týchto zborov vyjde nazmar. Pán Ježiš povedal farizejom, ale to sa dá aplikovať aj pre túto situáciu: „*Obchádzate more i zem, aby ste učinili jedného novoverca, a keď sa ním niekto stane, činíte z neho syna zatratenia...*“ (Mt 23:15). Slová Pána Ježiša o tesnej bráne a úzkej ceste sa bez následkov nedajú ignorovať (Mt 7:13-14).

Zbory so zákonníckymi názormi sú tvrdé, kritické, zborovú kázeň považujú viac za trest než za prostriedok výchovy a nápravy. Toto vedie k vzbure, a nie k pokániu a náprave. / Pokračovanie na str. 23./

Znázornenie vzťahu zborov so zákonníckou, resp. liberálnou morálkou k pravej kresťanskej slobode

Ako sme si už povedali, zákonníctvo a liberálna kresťanská morálka sú dve diametrálne odlišné extrémne názory na kresťanskú etiku, ktorých zástancovia stoja proti sebe netolerantne a často so vzájomnou nenávisťou v srdci. Tieto názory sa vzájomne neznášajú, ani sa nemiešajú (ako voda a olej). Obidva názory môžeme považovať za telesné zmýšľanie, za chodenie nie podľa Ducha, ale podľa tela. Nielen liberálnu morálku, ale aj zákonníctvo, lebo chce telesnými spôsobmi uplatniť Boží život.

V niektorých zboroch sa viac uplatňujú zákonnícke názory, ktoré tak charakterizujú celý zbor. Tieto zbory sú hrdé na svoje - často biblické - tradície. V iných zboroch viac dominujú liberálne názory. Tieto zbory sú hrdé na svoju toleranciu a slobodu. Tieto dva názory sa však nikdy nezmiešajú, ich zástancovia nepoznajú pravý Boží život v Duchu Svätom. Nepoznajú, čo znamená chodenie podľa Ducha a pravá kresťanská sloboda.

Tam, kde má Svätý Duch slobodu, kde môže vyvierat' a pôsobiť, kde nie je uhášaný ani zarmucovaný, sa začína nový život podľa Božieho Ducha, ktorý nie je miešaninou zákonníctva a liberalizmu, ale niečo úplne iné a nové.

Tam, kde v živote jednotlivca alebo v zbore tento nový život podľa Božieho Ducha rastie, zákonníctvo a liberalizmus sa znižuje, až zanikne.

Je však tragédiou, keď sa takýto požehnaný zbor vráti k zákonníctvu ako zbor v Galácii alebo k liberálnej morálke ako zbor v Korinte.

Aj dnes sú zbory, v ktorých sú ľudia hrdí na svoju prísnu disciplínu, na svoje tradície a zákonné spôsoby, a myslia si, že dodržiavaním týchto nariadení pred Bohom sú dokonalejší. Dokonca iných veriacich ani nepovažujú za znovuzrodených kresťanov. Sú hrdí na svoju vonkajšiu zbožnosť, hovoriac: „*U nás ani to nie je dovolené, ani toto nie je dovolené...*“ atď. Dokonca sú aj takí „*horlivci Zákona*“, ktorí sa usilujú presadzovať niektoré nariadenia Starého zákona v extrémne zákonníckom chápaní. Napr.: Sestry, ktoré majú svoj mesačný cyklus, nemôžu mať účasť na bohoslužbe alebo slúžiaci bratia nemôžu kázať, ak práve mali sexuálny styk so svojou manželkou. Je to prejav totálneho nepochopenia princípov vzťahu Starého a Nového zákona, ktorý môže slúžiť len diablovi na rozbitie bratských vzťahov a pre škriepky v zbere. Ináč, neviem, ako si predstavujú kontrolu. Chcú sa snáď pri vchode spýtať sestry, resp. (aj hosťujúcich) kazateľov na tieto intímne oblasti?

Taktiež sú dnes zbory, v ktorých členovia sú pyšní na svoju nesprávne chápanú a zneužívanú „kresťanskú slobodu“, hovoriac: „*U nás aj toto sa smie, ani toto nie je zakázané. My nie sme takí zaostalí, konzervatívni zákonníci. Podďte k nám! Bude nás viac!*“ (Pre peklo! Mt 23:15). Najprv tolerujú len menšie hriechy, prispôsobovanie sa k svetu a rôzne nebiblické spôsoby, neskôr však nemajú vládu nad zborovou disciplínou a hriech prerastie „cez hlavu“. Nastávajú škandály, následkom ktorých je veľká fluktuácia.

Sú zbory, ktoré sú pyšné na to, že prijímajú opovrhnutých homosexuálov, dokonca aj kazatelia sú homosexuálmi. „*Chudáci, oni nemôžu zato, treba ich milovať a v láske prijať!*“

Iní („Rodina lásky“ aj na Slovensku!) žijú spolu v komunitách, majú krásne letničné vierovyznanie, lenže podľa nich sexuálne spolužitie jedného muža a jednej ženy nad 21 rokov na základe dobrovoľnosti a lásky je povolené aj bez zákonného sobáša. Veď Boh je láska.

Mnohí majú veľmi skreslené predstavy o kresťanskej slobode a o slobode vôbec. Niektorí si myslia, že sloboda znamená vyžiť sa v svojich neľudských pudoch (horory, satanská hudba, sexuálne orgie, násilie, drogy atď.). Nadrogovaný cestovať na streche rýchlika – to je sloboda! Iní po revolúcii hovorili: „*Demokracia, to je sloboda! Konečne môžem robiť, čo chcem! Ak chcem, môžem jazdiť po pravej strane alebo po ľavej, môžem prejsť cez križovatku aj na červenú, aj pri železničnej rampe!*“ Čo by bolo, keby každý takto rozmýšľal a takto chápal slobodu? Anarchia, bezzákonnosť, zmätok a samé hromadné havárie! Kam viedla bezzákonnosť Noachovej doby? K potope. Kam vedie bezzákonnosť poslednej doby? K celosvetovej diktatúre „bezzákonného bezbožníka“ Antikrista a k vyliatiu kalichov Božieho hnevu! Práve preto Boh ako láskavý Otec dal nám svoje Slovo, aby nám zjavil pravidlá, ktoré nás – ak ich rešpektujeme – môžu zachrániť pred touto tragédiou.

Je pravdou, že mnohí aj kresťanskú slobodu chápajú nesprávne. V rámci „kresťanskej slobody“ s heslom: „*Nie sme pod zákonom!*“ lavírujú na hrane zábradlia. Tá často príliš zdôrazňovaná tzv. „kresťanská sloboda“ pre mnohých znamená ospravedlniť pred ľuďmi svoju vzburu: „*Veď nežijeme v dobe Zákona, ale v dobe milosti. Pre nás neplatia žiadne príkazy, zákazy, predpisy Božieho slova, ani úpravy Nového zákona!* (Len zasľúbenia!?) *Pán Ježiš za nás zomrel, či nám nestačí Jeho obeť? Načo k tomu pridávať ešte nejaké predpisy či pravidlá? Som spasený, to je hlavné, som kresťan, mám Ducha Svätého, som slobodný a robím to, čo chcem.*“ Biblia sa však pýta: „*Či máme zostať v hriechu, aby sa rozhojnila milosť?*“ Ale aj odpovie: „*Na nijaký spôsob!*“ (Rim 6:1-2). Kresťanská sloboda neznamená bezzákonnosť a liberalizmus. Kresťanská sloboda neznamená slobodu robiť všetko, čo chcem, ale predovšetkým slobodu od hriechu, závislosti a svojvôle, slobodu poslúchať Boha a Jeho Slovo.

Mnohí argumentujú svojimi osobnými názormi, subjektívnymi pocitmi a prežitiami („*Ja to tak neprežívam, Pán mi to nezjavil...*“ alebo: „*Pán mi zjavil, že to môžem robiť!*“ atď.), ale nie pre kresťana tou najvyššou autoritou, Božím slovom.

Iní pre ospravedlnenie svojej nedôslednosti v rešpektovaní požiadaviek Božieho slova poukazujú na iných kresťanov, resp. zvyklosti iných zborov a na ich „korintskú“ toleranciu a hrdosť ohľadom nesprávne chápanej kresťanskej slobody.

Možné následky takéhoto spôsobu rozmýšľania by som chcel ilustrovať nasledujúcim príbehom: Raz som dostal pokutu za nesprávne parkovanie. Na otázku, či som nevidel dopravnú značku, som odpovedal: „*Videl som, ale parkovali tam aj iné autá!*“ Policajtovi to nestačilo. Nehovoriac o tom, že niektoré autá mohli mať zvláštne povolenie, výnimku. Parkovanie iných na zakázanom mieste ma neopravňuje k tomu, aby som tiež parkoval na zakázanom mieste, ani ma neospravedľuje pred políciou. V cestnej doprave nie účastníci (správanie, názory alebo hlas väčšiny účastníkov) majú autoritu, ale pravidlá cestnej premávky. Je nebezpečné za základ nášho správania pokladať správanie alebo názory iných ľudí, a nie Bibliu. Veľmi ľahko môžeme dostať pokutu, i keď iní nedostanú. Alebo, keď iní vydržia v pekle, vydržíš aj ty?

Na etické problémy medzi kresťanmi sú rôzne názory podľa rôznych kultúr, tradícií či teologických škôl. Koľko škôl, toľko skrípt, koľko kníh, toľko názorov a často protirečivých. Kto má vlastne pravdu? V otázkach kresťanskej etiky však nerozhoduje ani kultúra, ani tradícia, ale Božie slovo. – „*Každý sa odvoláva na Bibliu, ale každý vykladá Bibliu podľa svojho, čo je teda správne? Biblia už spôsobila toľko roztržiek, nebolo by lepšie ju dať úplne preč? Nech žije každý, ako chce!*“

Viete, keby to záležalo na mne, ja by som sa vôbec nestaral o to, kto ako žije! Nech žije každý podľa svojich túžob, pudov, nespútaných vášní či emócií! Nech je každému podľa jeho viery, náboženstva či názoru! Bohabojný či bezbožný spôsob života? Alkohol, drogy, orgie, násilie, vražda, abortus, sexuálne násilnosti... – či ženy (aj veriace!) chodia takmer obnažené? – Nech...! – (len aby mne dali pokoj!). Komu čo do toho?! Čo ja sa starám o to, kto s kým žije? Voľná láska, taká alebo onaká sexuálna orientácia? Nič mi do toho! Mohol by som povedať, keby som nepoznal nejaké vyššie pravdy a hodnoty, ktorým sa hovorí: zodpovednosť pred Bohom a zachraňujúca láska.

Apoštol Pavol píše Timotejovi, „že príde čas, keď ľudia neznesú zdravé učenie, ale majú svrblivé uši, budú si podľa svojich žiadostí zháňať učiteľov.“ (2Tim 4:3). Často sme pokúšaní a náchylní bez úprimného skúmania Božieho slova a Božej vôle prijať to, na čo sme si zvykli, v čom sme boli vychovaní, čo sme zdedili ako tradíciu, čo je ľahšie, čo sa nám najviac páči alebo čo je najpohodlnejšie, najpopulárnejšie, najatraktívnejšie, najmodnejšie, najdemokratickejšie, čo väčšina prijíma, robí, nasleduje. A tak nenápadne sa cirkev vzdala od právd Božieho slova, z úzkej cesty na širokú, kde kráča viac ľudí než po úzkej. Kam však vedie široká cesta? Ak skutočne chceme poznať pravdu, všetko ostatné musíme odložiť nabok, a prijať to, čo úprimnému hľadajúcemu zjavuje Duch Svätý. Duch Svätý nemôže vykladať tú istú pravdu rôznym spôsobom ako „učitelia podľa výberu“ (2Tim 4:3).

Úprimný hľadajúci má postoj ochoty vo všetkom bezpodmienečne hľadať, poznať a činiť Božiu vôľu a je ochotný odložiť nabok svoje záujmy, svoju popularitu a moderné názory väčšiny. „Chvály od ľudí neprijímam“ – povedal Pán Ježiš (Jn 5:42). Apoštol Pavol to vyjadril slovami: „Ak by som sa ešte chcel ľúbiť ľuďom, nebol by som služobníkom Kristovým“ (Gal 1:10). Nie je správne sa odvolávať: „Mojej snúbenice, manželke, môjmu manželovi sa to takto páči!“ Pán Ježiš povedal: „Ten, kto má radšej otca, matku, syna alebo dcéru... nie je ma hodný“ (Mt 10:37). Je smutné, že mnohí, najmä muži - ktorí mali predpoklad byť užitočnými Božími služobníkmi - pre tzv. „pokoj v rodine“ urobili kompromis a nechali sa manipulovať manželkami. Stali sa tak mužmi bez charakteru, bez vlastnej chrbtice, bez svojej vôle.

Úprimným hľadajúcim Boh zjavuje, vykladá, vysvetľuje pravdy Božieho slova skrze vnútorný hlas Ducha Svätého tak, že duša človeka nemôže spočínúť v nijakom inom výklade, v ničom inom, len v tom jednom. I keď často zostane sám ako biela vrana, alebo ako Boží proroci, ktorých ukameňovali, ale pravdivosť zjavenia sa časom potvrdí. Možno po jeho smrti sa dozvedia, že bol medzi nimi prorok.

Už som spomínal, že v dnešnej dobe v spoločnosti nastala veľká kríza morálnych noriem, kríza pojmu dobra a zla. Pojmy sú pomiešané a slovo ako správne, dobré alebo krásne, slušné či neslušné je dnes veľmi relatívne a podľa osobného názoru každého jednotlivca iné, rôzne. O tom, či je niečo dobré alebo zlé, sa ľudia, hlavne mladí, informujú u svojich kamarátov, ktorí rovnako rozmýšľajú. - „Je to dobré, ved' aj môj kamoš to potvrdzuje.“ – hovoria. Diabol v dnešnej dobe tak pomieša pojmy, že človek už naozaj nevie, ktoré vlastnosti sú dobré, pozitívne a ktoré sú zlé. Takto sa stalo, že v slangovej reči napr. slovo „brutálne“ nadobudol pozitívny význam: „Je to brutálne dobrý film, brutálne dobrá počítačová hra, brutálna hudba...?“ Popritom, význam slova „brutálne“ je surový, zákerný (brutálny vrah, brutálny útok...). To, čo je brutálne, pre slušného človeka nikdy nemôže byť dobré, pozitívne. Len pre tých, ktorí s týmto vplyvom sú už nainfikovaní, ovplyvnení a zdeformovaní. A tak sa stáva, že dnes všetko je super, okej, brutálne, mega, cool (kúl)... atď., avšak napr. slovo „cudnosť“ je niečo negatívne, alebo jeho význam (viď str. 47.) je neznámy. To, čo niekedy bola hanbou, dnes je cnosť. To, čo niekedy bolo normálne, dnes sa stáva nenormálnym, a to, čo niekedy bolo nenormálnym, dnes nielenže sa stáva normálnym, ale štandardom, čo každý musí nasledovať. Ba normou, ktorá tlačí na nás, aby sme aj my žili podľa noriem tohto sveta. V opačnom prípade nás zákony džungľa prevalcujú. A tak sa stáva, že v morálnej oblasti kresťania stratia orientáciu. Nevedia, kde je sever. Žijeme v dobe, keď cirkev je intenzívne vystavená rôznym vplyvom tohto sveta. Internet ponúka široké spektrum rôznych módnych trendov, štýlov, zvykov, učení a spôsobov, ktoré tak sa tlačia, a tak rýchlo sa menia, že je veľmi ťažko sa orientovať. Raz fúka vietor zo západu, raz z východu. A veriaci hltajú všetko ako ryby návnady, aj s navijakom. Poznáte, čo je plechový veterný kohútik na strechách domov? Smer vetra rôznych trendov tak rýchlo sa mení, že chudák kohútik často nevie, odkiaľ fúka vietor, a sa roztočí tak, že má z toho závraty a bolenie hlavy. Tu majú zvlášť zodpovednosť kazatelia, vodcovia, pracovníci s mládežou, aby udávali smer. Nie podľa trendu tohto sveta, ale podľa mapy Božieho Slova a kompasu Svätého Ducha. Pretože „ak trúba vydáva neistý zvuk, ktože sa chystá do boja?“ (1Kor 14:8). „Tvoje slovo je sviecou mojej nohy a svetlom môjmu chodníku.“ (Žalm 119:105). „Ako zachová mladík svoj chodník čistý? Keď bude zachovávať Tvoje slovo.“ (Žalm 119:9). K zachovávaniu Božieho Slova však je potrebné ho aj poznať!

Moderná doba nás na každom kroku vyzýva k tolerancii, k tomu, aby sme nemali kritického ducha. Písmo však hovorí: „Neverte každému duchu, ale skúšajte duchov, či sú z Boha. Lebo mnohí falošní proroci vyšli do sveta.“ (1Jn 4:1). Skúšajte a rozoznávajte duchov!

Dôležitosť rozsudzovania – biblické citáty: Rim 12:2, 1Kor 2:14-15, Ef 4:14,15, 5:10,17, Fil 1:10, 1Tes 5:21, Žid 4:12-13, 5:13-14, rozsudzovať dary, prorocstvo: 1Kor 14:29,32, duchov 1Jn 4:1, 2Pt 1-3.

Ani jeden úprimný kresťan nemôže povedať, že nepotrebuje rozsudzovanie. Boží služobníci sa nikdy neurazia ani sa neboja kontroly. To, čo je od Boha obstojí a to, čo nie je od Boha, nech je odstránené.

Milovať pravdu je veľmi dôležité, lebo v posledných časoch Boh dopustí, ba pošle mocné pôsobenie bludu na tých, ktorí nemilujú pravdu (2Tes 2:9-12). Verím, že ani jeden úprimný kresťan nechce, aby bol ovládaný duchom bludu. Preto potrebujeme pravdu úprimne hľadať, poznať, skúmať, rozoznať a nasledovať.

Verím, že Boh chce, aby sme boli dospelými vo viere a mali vycvičené zmyslové ústroje posúdiť, čo je dobré a čo je zlé. K tejto schopnosti rozoznávania rôznych vplyvov a poznania Božej vôle, ktorá je dobrá, ľúba a dokonalá, je - podľa Rim 12:1-2 - predovšetkým premena zmysľovania, neprispôsobovanie sa tomuto svetu, vydávanie sa Bohu za živú obeť, za príjemnú, rozumnú svätoslužbu, a podľa Žid 5:13-14 schopnosť prijatia zdravého tvrdého pokrmu. Lebo ten, kto nemá obnovenú myseľ, ale sa pripodobňuje tomuto svetu, kto nevydá Bohu svoje údy v živú a svätú obeť a Bohu príjemnú svätoslužbu, ten jednoducho nebude mať schopnosť skúšať, čo je vôľa Božia, čo je dobré, ľúbe a dokonalé. Ten, kto by mal podľa svojho duchovného veku byť už kŕmený tvrdým pokrmom, ale ešte stále znesie len mliečko, nemá vycvičené svoje zmyslové ústroje a nie je schopný posúdiť, čo je dobré, a čo zlé! Túto posvätenú prirodzenú schopnosť by mal mať, aj ju môže mať každý kresťan. Je to veľmi vážna vec, lebo Biblia hovorí, že: Podľa Iz 5:20 je veľmi nebezpečné zlé veci považovať za dobré a dobré veci za zlé. A naopak Jer 15:19: „... keď oddelíš drahú vec od ničomnej, budeš ako moje ústa“ - hovorí Pán.

S veľkou ľútosťou sledujem nezaujímavý a ľahostajný postoj ľudí voči pravde. Nikto nie je, resp. tak málo ľudí je ochotný hľadať pravdu, každý si nabral populárny trend väčšiny a slepo ide každý iným smerom. Nikto nechce počúvať varovanie Balámovej oslice, i keď „oslica vidiac anjela, pritisla Balámovu nohu ku stene.“ Kto čítaš, rozumej! (4M 22:20-35, 2Pt 2:15-16). Je to tak ako v dobe Jeremiáša: „*Takto hovorí Hospodin: Postojte na cestách a vidzte a pýtajte sa po chodníkoch veku, ktorá je tá dobrá cesta, a idte po nej a tak nájdite pokoj svojej duši! Ale oni povedali: Nepôjdeme! A postavil som nad vami pozorujúcich strážnych povediac: Pozorujte na zvuk trúby, a oni riekli: Nebudeme pozorovať!*“ (Jer 6:16-17).

V dnešnom „demokratickom“ svete je veľmi bežným, ale nebezpečným trendom považovať za správne vždy názory a správanie väčšiny. Božie kráľovstvo nie je demokracia, ale teokracia (Božia vláda). Pán Ježiš povedal, že väčšina ľudí kráča po širokej ceste do zahynutia (Mt 7:13-14). Človek je tvor, ktorý sa cíti osamelý ako vlk, keď nie je v tlupe s ostatnými. Nikto nechce byť „bielou vranou“. Plávanie dole prúdom je pohodlnejšie, ale napr. na rieke Niagara v blízkosti vodopádu vedie k zahynutiu.

Záchrana je v plávaní proti prúdu (niekedy úplne sám!). Niektorí povedali: Zdravé ryby plávajú proti prúdu. Dole prúdom plávajú len zdochliny. Cirkev Ježiša Krista pláva proti špinavému prúdu tohto sveta. Alebo inými slovami Cirkev Ježiša Krista, mládež Ježiša Krista kráča či „bicykuje“ proti vetru. V nápore protivetra je oveľa ťažšie napredovať. Boží muži a ženy, hrdinovia viery sa však nikdy neotočili späť, aby im vietor fúkal do chrbta, a tak pomohol kráčať, no v opačnom smerom, od Boha preč smerom k pekle.

Jozef si zaumienil vo svojom srdci, že radšej pôjde do väzenia, ale sa nepoškvrnil Putifárovou ženou. Daniel a jeho traja priatelia sa pevne rozhodli, zaumienili si vo svojom srdci, že sa nepoškvrnia pokrmami Babylona. Tí traja si pevne zaumienili vo svojom srdci, že si radšej zvolia smrť v ohnivej peci, než by sa sklonili pred zlatým obrazom. Pretože poznali svojho Boha, poznali pravdu, ktorá oslobodzuje, mali pred sebou cieľ a v srdci Božiu bázeň. **Táto veľká skúška viery pre nás všetkých sa čoskoro bude opakovať!**

Božie kráľovstvo nie je demokraciou, kde hlas väčšiny má najväčšiu autoritu, ale Božou vládou, kde sa uplatňuje Božia vôľa.

Dejiny ukazujú, že v histórii ľudstva sa vždy striedala diktatúra s anarchiou. Opravdivá demokracia by mala byť zdravým balansom, akousi „úzkou cestou“ medzi diktatúrou a anarchiou, a vždy mala a má len veľmi krátku životnosť. Každá demokracia sa pre nesprávne chápanie slobody za krátky čas zmení na anarchiu. (Máme demokraciu, robíme, čo chceme!) Anarchia zas pôsobí chaos, ktorý je živnou pôdou pre bezzákonnosť a kriminalitu. Takže k znovunastoleniu poriadku je potrebná „silná ruka“ a za krátky čas sa nájde nejaký „silný muž“, ktorý urobí poriadok. Tento nový poriadok zas vedie k diktatúre a osobnému kultu „silného muža“, čo čoskoro vyvoláva revolúciu, boj za slobodu a za demokraciu. Tento diabolský kolotoč sa neustále opakuje v dejinách sveta a jednotlivých národov a má vplyv aj na cirkev.

Skutočná kresťanská sloboda v cirkvi je úzkou cestou lásky medzi zákonníctvom a liberalizmom. Zákonníctvo by sme mohli prirovnať k diktatúre a nesprávne chápanú „korintskú“ slobodu, liberalizmus k anarchii. V silne zákonníckom, skostnatenom zbore, ktorý sa uzatvoril do seba a zanedbal evanjelizáciu, starí veriaci vymierajú a nová generácia tu buď nevyrastá a nenachádza sa, alebo sa bude snažiť vymaniť spod otroctva zákonníctva a zatúži po kresťanskej slobode. Nakoľko však boli utláčaní zákonníctvom, prehnaná sloboda prechádza do extrému, do liberalizmu a anarchie, ktorá čoskoro vedie k duchovnému zmätku. Božie slovo poukazuje na dôležitosť kontroly slobody a na neprekračovanie hraníc kresťanských morálnych noriem.

Pomaly prichádzame k záverom úvodných a všeobecných zásad kresťanskej etiky a mám nádej, že sa mi podarilo tieto zásady pre každého pochopiteľne vysvetliť.

Myslím si, že žiadny úprimný kresťan nechce patriť medzi tých, ktorí by morálne požiadavky Písma považovali za zákonníctvo, ani medzi tých, ktorí by pre povrchnú známosť Písma alebo pre zachovanie tradície chceli presadzovať nejaké ľudské zvyklosti, ľudské nariadenia. Preto je veľmi potrebné poznať a rozlíšiť, čo je liberalizmus, čo je zákonníctvo a čo je pravá kresťanská sloboda, sloboda v Kristu.

Obhajcovia tejto liberálnej, tzv. „kresťanskej slobody“, prakticky ani nevedia, čo pravá biblická kresťanská sloboda znamená, a preto rešpektovanie Božieho slova považujú za zákonníctvo a obmedzovanie osobnej kresťanskej slobody. Božie slovo nás varuje takto:

„...sľubujú (im) slobodu, a sami sú otrokmi skazy,...“ (2Pt 2:19)

„...ako slobodní, ktorých sloboda nie je zásterkou zla,...“ (1Pt 2:16)

„...dbajte, aby naša sloboda nebola na pohoršenie slabým!“ (1Kor 8:9)

„...ste k slobode povolaní. Len aby vám sloboda nebola zámenkou telu.“ (Gal 5:13)

„...všetko je mi dovolené, ale nie je všetko prospešné,....nie všetko buduje, ... ale ja sa ničomu nedám ovládnuť.“ (1Kor 6:12, 10:23).

„...raduj sa,... ale vedz, že...“ (Kaz 11:9).

„...Stojte - zostaňte v slobode!“ (Gal 5:1)

Obhajcovia „liberálnej kresťanskej slobody“ nevedia vysvetliť ani pojem slova „zákonníctvo“, a týmto slovom označujú často aj názory biblicky zmýšľajúcich kresťanov.

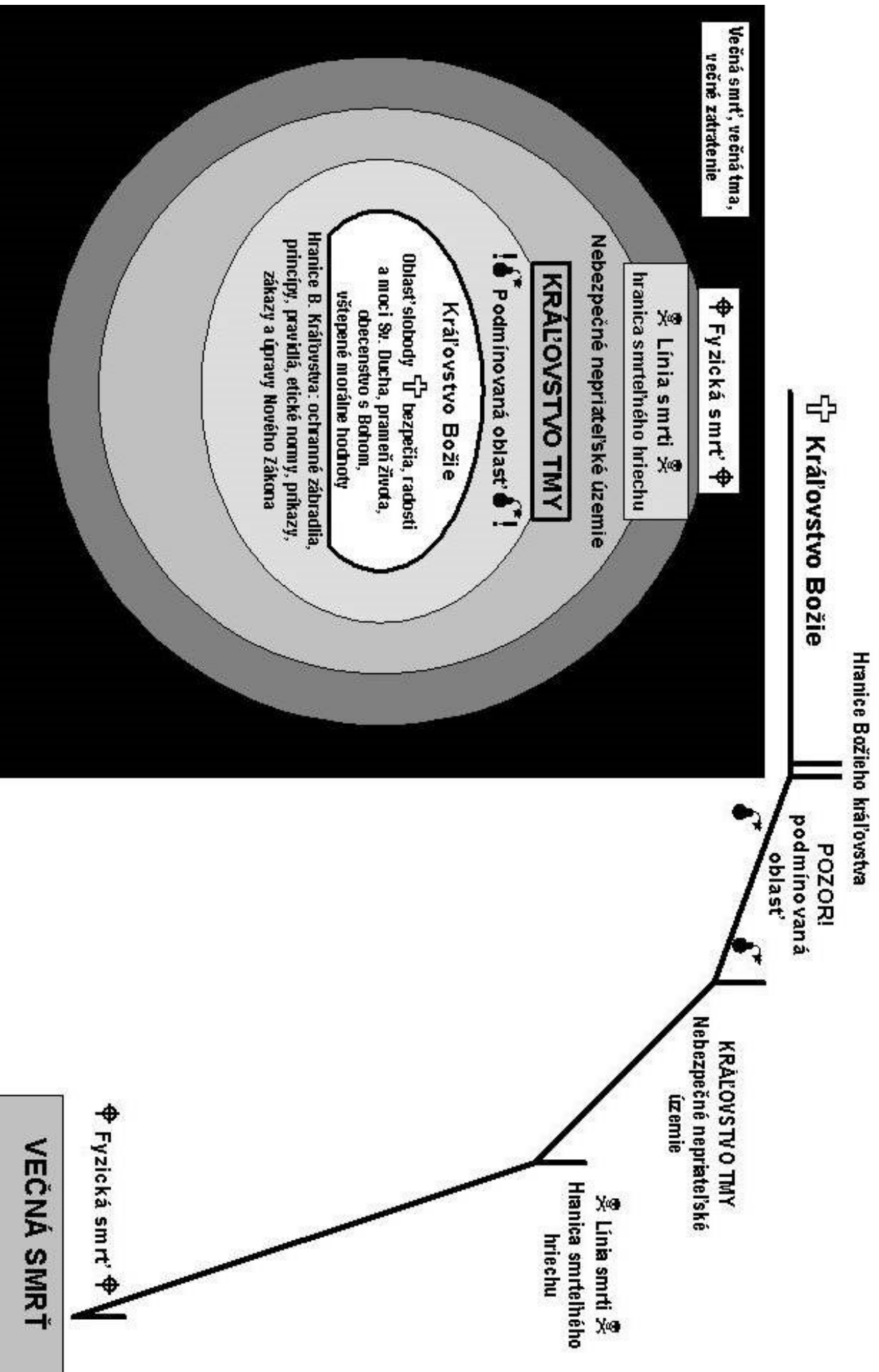
Čo teda zákonníctvo znamená?

- 1) Za základ spasenia a ospravedlnenia považovať Zákon, Desatoro, nariadenia, príkazy, zákazy, obrady, zásluhy, skutky zákona, obriezku, sobotu, jedenie mäsa...atď.
- 2) Pridať k Božiemu slovu ľudské vysvetlivky, tradície, ľudské nariadenia a zvyky. (Mt 23:4, Mk 7:7-9 – Čo sa smie, čo sa nesmie v sobotu, v nedeľu...a pod.).
- 3) Za podstatu kresťanského života namiesto opravdivého vnútorného posväcovania, praktickej služby Pánovi a ľuďom, namiesto plodného kresťanského života považujú prejavy vonkajšej zbožnosti (Mt 23:5-7,23, 25-28, Mk 7:1-6).
- 4) Snaha dodržiavať Písmo podľa litery, bez duchovnej podstaty a bez pochopenia jeho duchovného významu. Litera však zabíja, ale Duch oživuje (2Kor 3:6).
- 5) Puntičkársky hľadať chyby na iných, pritom nevidieť svoje. Neustále kritizovať a súdiť, odsudzovať iných, zabúdajúc na milosť Božiu vo svojom živote, zabúdajúc na očistenie od svojich niekdajších hriechov (Mt 23:24, 2Pt 1:9).
- 6) Namiesto láskavej, trpezlivej výchovy a starostlivosti – tvrdým spôsobom, radikálne a kategoricky zdôrazňovať a presadzovať len príkazy a zákazy.

Pán Ježiš Kristus varoval svojich učeníkov, aby sa chránili od kvasu farizejov a zákonníkov, ktorým je pokrytectvo.

C. Pravá sloboda v Kristu

Kresťanská sloboda neznamena slobodu robiť všetko, čo chcem, ale slobodu robiť to, čo Boh chce a nerobiť to, čo Boh nechce. **Slobodu vedieť povedať „NIE“ pre pokušenie, pre diabla, pre hriech a povedať „ÁNO“ pre Boha. Skutočná sloboda je sloboda od hriechu, nezávislosť na satana a úplná závislosť, napojenie sa na Boha, na prameň ŽIVOTA.** Pravá sloboda v Kristu znamená mať slobodu poslúchať Ho a žiť podľa Božieho slova! Predtým som bol poviazaným otrokom satana a nemal som slobodu Boha poslúchať a žiť podľa Jeho Slova. Vždy ma nejaké povrazy svojvôle zdržali, ale teraz mám k tomu slobodu. Predtým ma vždy niečo viedlo k tomu, aby som konal zlo a nekonal dobro, aby som tvrdohlavo vzdoroval Bohu a Jeho vôli, ale teraz už som z tej svojvoľnosti oslobodený. Som slobodný, aby som neustále hľadal to, čo sa páči môjmu Pánovi a mám slobodu odhodiť všetko, čo sa Mu nepáči. Čím viac chodím s Pánom, tým viac sa mi táto vlastnosť stáva úplne samozrejmosťou a skrze Ducha Svätého časťou mojej novej prirodzenosti. Doteraz som často klamal, niekedy som aj kradol a žil podľa zvyklostí tohto sveta. Teraz môžem slobodne žiť bez klamstva, bez krádeží, bez ohovárania, bez odvrávania rodičom. Som nové stvorenie, Pán Ježiš ma oslobodil. Mám novú prirodzenosť. Všetko, čo tento svet ponúka, je škoda a smeti, v mojich očiach nemá žiadnu cenu, som od nich oslobodený. Mám len jednu túžbu: vo všetkom žiť na Božiu slávu, aby som nezarmútil svojho Pána, ktorý ma tak veľmi miloval, že svojím životom platil za mňa. Chcem Ho milovať, chcem Mu svätoslúžiť a byť Mu vďačný za Jeho lásku! Doteraz som žil skúpy a sebecký život, ale teraz už som od toho oslobodený a mám čas slúžiť iným, navštevovať chorých a dávať na Božie dielo. Doteraz som nevedel Boha chváliť, moje srdce bolo zovreté, moje ústa sa neotvorili vďaka Bohu vďaka a chváliť Ho, ale teraz už viem voľne dýchať, viem Pána chváliť a oslavovať Ho celým srdcom, ústami aj životom, lebo som voľný, haleluja! (2Kor 3:17) Pán Ježiš ma oslobodil! Už neohrozujem s milosťou, nekráčam na hrane zábradlia, ale moja túžba smeruje a nesie ma vždy viac a viac do centra tejto slobody a oblasti nového života s Bohom. **/Pozri ilustráciu!** Tam je tá pravá sloboda. Pravú kresťanskú slobodu najlepšie vyjadruje pisateľ piesne: „Len v Tvojom zajatí, môj Pane, voľný som.“

Videli sme, že prvý človek - aj márnratný syn - sa chcel osamostatniť, byť nezávislý od Boha, lebo závislosť od Boha považoval za obmedzovanie slobody. Kam to viedlo? Do totálneho otroctva! Satan je krutý otrokár! Najprv oklame človeka, aby zo svojho života vyvrhol Boha, a stal sa svojím pánom (človek). Potom, keď sa na trón srdca, ktorý má patriť Bohu, posadí „JA“ človeka, satan ho poriadne priviaže a človek namiesto toho, žeby sa stal pánom, stáva sa poviazaným otrokom. Toto otroctvo musí dozrieť ako Námanovo malomocenstvo. Na začiatku to bolo len niekoľko vyrážok, ktoré sa dali zamaskovať, zašminkovať, ale pod krásnou uniformou Námana bolo hnilé telo. Taký je hriech. Aj márnratný syn sa dostal na pokraj svojho života. Chcel byť slobodný a nezávislý. To, čo chcel, aj dosiahol. Tam pri sviniach bol konečne slobodný. Síce trochu ináč, než si to predstavoval. Vtedy, keď už mal zlomené srdce, však vstúpil do seba.

Keď sa človek takto stáva zamotaným a poviazaným otrokom, Pán Ježiš príde k nemu a klope na srdce. Aj na moje srdce takto klopal. Zavolať som a pozvať som Ho: „Ó, Pane Ježišu, pomôž! Som zamotaný a poviazaný! Vyslobod' ma, rozviaž a rozmotaj moje putá!“

On prišiel a vyslobodil ma. On je Vysloboditeľ! (Iz 61:1)

Vyslobodil od hriechu (Mt 1:21),

- z *moci hriechu*: z moci nečistých myšlienok, vášní, rozkoší, oplzlých rečí, oslobodil ma od svojvoľnosti, od hriešnych zvykov, návykov, hriešnych žiadostí a pohnútok (nenávisť, pýcha, závisť, žiarlivosť),

- od *následkov hriechu*: - od výčitiek svedomia za hriechy v minulosti, z depresie, - zo strachu zo smrti (Žid 2:15), z budúcnosti, zo súdu,

od moci temnosti (Gal 1:4, Kol 1:13),

od budúceho hnevu (1Tes 1:10, 2Tim 3:11),

od bludu: dáva poznať pravdu, ktorá oslobodzuje (Jn 8:32,34,36),

od Mojžišovho zákona, od zlorečeného stavu pod Zákomom,

od zlorečeného stavu dvojitého, schizofrenického života: „*Dvom pánom sa slúžiť nedá.*“ (Mt 6:24),

„*Kto by chcel byť priateľom sveta, stáva sa Božím nepriateľom.*“ (Jak 4:4),

„*Keby som hľadal páčiť sa ľuďom, nebol by som služobníkom Kristovým.*“ (Gal 1:10),

„*Kto miluje tento svet (chodí podľa sveta, pripodobňuje sa tomuto svetu - Rim 12:2), nemá v sebe lásku Otcovu.*“ (1Jn 2:15-17).

Dáva víťazstvo v pokušení (2Pt 2:9).

Pán Ježiš svojím životom platil za našu slobodu. On je Vysloboditeľ. Volá ťa do tejto slobody, do slobody života v Duchu Svätom. Nie je to teória ani ilúzia, ale skutočnosť. Cesta do tejto slobody však nie je automatická. Cesta do slobody sa začína pri tesnej bráne: „*Čiňte pokánie!*“ To znamená: rozmotať, vyznať, rozriešiť, a čo sa dá, napraviť. Opustiť cestu hriechu a zmeniť smer. Cesta slobody je úzka cesta, začína sa sebazapieraním, ale vedie ku opravdivej slobode už tu na zemi a do večného života. „*Ak niekto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba*“ (Mt 16:24). „*A tí, ktorí sú Kristovi, ukrižovali svoje telo...*“ (Gal 5:24). Cesta k vláde vedie cez sebaovládanie.

V Biblii je mnoho varovaní pred odvrátením sa od nasledovania Pána, od slobody späť do otroctva, ktoré sa nevzťahujú na neznovuzrodených ľudí. Všetky tieto varovania by boli nezmyselné, ak by pre veriaceho neexistovala žiadna možnosť vypadnutia zo stavu milosti.

Je potrebné poznamenať však rozdiel medzi odvrátením a odpadnutím. Ten, kto sa odvrátil, sa dostal na nebezpečné, podmíňované nepriateľské územie a je volaný späť k Pánovi, má možnosť návratu. Ale odvrátenie sa môže viesť k odpadnutiu, k prekročeniu „smrteľnej línie“, odkiaľ už niet návratu. /Pozri ilustráciu! Odvrátenie sa deje postupne, nie naraz. Nastáva postupný odklon od Boha, ochladnutie lásky k Bohu, k obecenstvu, najprv tajne v srdci a potom je prejavované navonok.

Odvrátenie môže byť čiastočné, potom úplne. Márnratný syn bol „*mŕtvy a stratený*“, ale potom, čo činil pokánie a navrátil sa k Otcovi, našiel sa a ožil.

Opadnutie je krokom za odvrátením sa. Je to úmyselné a zámerné odmietnutie a zapretie Ježiša Krista. Všetci kresťania sa potkávajú z času na čas, ale opäť vstávajú a idú ďalej. Odpadlík sa zámerne a svojvoľne odvracia od Pána, vyháňajúc Ho zo svojho života. Odpadnutie je „*hriechom k smrti*“, za ktorý sa nemá modliť (1Jn 5:16). Písmo učí, že bezpečnosť veriaceho je podmienená poslušnosťou a vierou. Tým, že počúvajú a nasledujú Pastiera, nikdy nezahynú.

„*Moje ovce počúvajú môj hlas, a ja ich poznám a nasledujú ma. Ja im dávam večný život, a nezahynú naveky, a nikto mi ich nevytrhne z ruky*“ (Jn 10:27-28).

D. Ako žiť so svojou kresťanskou slobodou ?

Táto otázka sa vynorila už aj v apoštolskej dobe. V Rim 14., 15:1-7, 1Kor 8. a 10. kapitole apoštol Pavol skrze Ducha Svätého odpovedá na tento problém. Vtedy boli síce iné veci než dnes, na ktorých sa niektorí urážali, resp. ktorými niektorí urážali iných, ale podstata problému a princípy riešenia sú také isté aj dnes. Niektorí mali výčitky svedomia ohľadom pokrmov, mali pochybnosti, či môžu jesť mäso, ktoré predávali na trhoch. Židovskí kresťania mali pochybnosti preto, lebo podľa Mojžišovho zákona niektoré zvieratá boli považované za nečisté, kresťania z pohanov zas pochybovali, či to mäso nebolo obetované modlám. Títo kresťania – apoštol Pavol ich nazýva slabými vo viere – mali pochybnosti a pre istotu radšej jedli len zeleninu. Zároveň odsudzovali tých, ktorí jedli mäso. Tí, ktorí boli slobodní (sa cítili byť slobodnými) a jedli mäso - apoštol Pavol ich nazval silnými vo viere - nemali z toho výčitky svedomia, ale pre nedostatok lásky voči tým „slabým“, nebrali na nich ohľad a úmyselne ich dráždili a pohoršovali.

Nie je to zdravé a nie je slobodou, keď kresťan má neustále pochybnosti a výčitky svedomia z každej maličkosti, ale ani to nie je správne, keď novoobrátení alebo už „*tí silní vo viere*“ nemajú výčitky svedomia z ničoho. Dnes to býva v mnohých prípadoch takto.

Podstata biblického kresťanstva nespočíva predovšetkým v dodržiavaní súboru predpisov, príkazov a zákazov, ale v obecenstve s Bohom skrze Ducha Svätého. Ako však v každom vzťahu, aj vo vzťahu k Bohu platia určité **pravidlá spoluzitia** a sú veci, ktorými tento vzťah môžeme narušiť.

Spoluzitie s ľuďmi tiež má svoje pravidlá a narušením týchto pravidiel môžu byť narušené aj naše vzájomné vzťahy. Je potrebné rozlíšiť naše správanie sa v súkromí, v rodine alebo pred verejnosťou, na ulici, v práci, v škole, na úrade či v spoločnosti, na výlete alebo v modlitebni, v kostole, zvlášť na bohoslužbách. Isteže nikto z nás by nešiel v tom istom oblečení do prezidentského paláca na audienciu, v ktorom bol práve na výlete. Ani Pánovi Ježišovi nebolo a ani nám nemôže byť ľahostajné, kto sa ako správa v dome modlitby. Keď sme sami doma, môžeme sa správať tak, ako chceme. Aj vtedy sme síce pred Bohom, ale postaviť sa na hlavu nie je hriech. Medzi ľuďmi však už musíme brať ohľad na cítenie iných. Keď sa napr. obliekame tak, aby sme sa cítili pohodlne, nemali by sme zabudnúť ani na to, aby sa v našej blízkosti cítili dobre a pohodlne aj druhí. Ak chceš, doma môžeš voňať svoje zapáchajúce ponožky alebo tvoj silný spray, koľko len chceš, ale v spoločnosti, vo vlaku či v lietadle máš dbať o to, aby v tvojej blízkosti kvôli tvojej slobode iných nerozbolela hlava, ale aby sa cítili dobre a pohodlne.

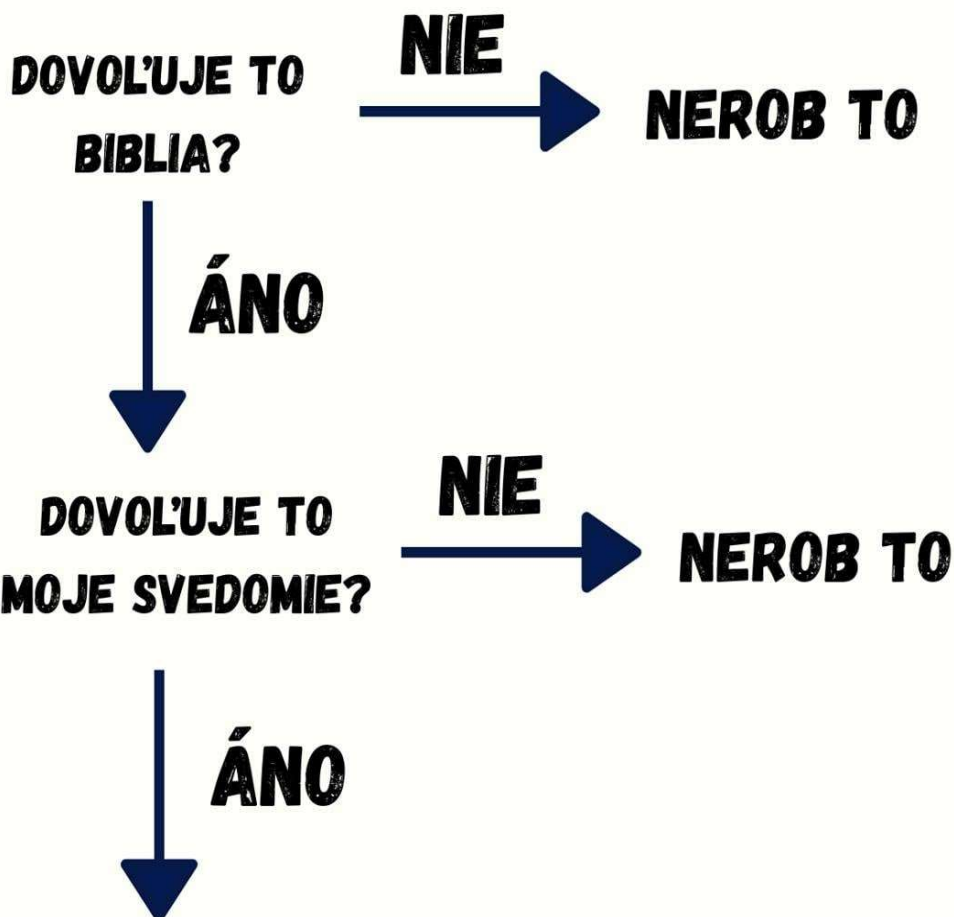
Keď sme dvaja alebo traja, tam sú už vzťahy, ktoré potrebujú určité pravidlá. Nieкто nás svojím správaním môže uraziť, pohoršiť alebo svojou slobodou obmedziť našu slobodu a vzťahy sú narušené. Tak isto aj my môžeme svojím správaním niekoho pohoršiť alebo dať zlý príklad iným, či svojou egoistickou slobodou bezohľadne obmedzovať slobodu iných a narušiť vzťahy. Aj kresťanská sloboda má svoje hranice a svoje pravidlá. **Láska k Bohu a láska k ľuďom limituje našu slobodu. Tvoja sloboda skončí tam, kde narušuje slobodu iných!** „*Všetko smiem, ale ...*“ Len čo sa teda objavíme pred verejnosťou, či sa nám to páči, alebo nie, je koniec nášho súkromia a naša sloboda je obmedzená tým, že musíme brať ohľad aj na cítenie a názory iných. To však neznamená nechať sa zotročiť inými ľuďmi (veď vždy budú takí, ktorým nikto nikdy nevyhoví), ale v pokore a láske brať do úvahy názory iných a snažiť sa žiť v pokoji so všetkými ľuďmi. Láska berie ohľad na cítenie a názory toho, koho miluje. Láska nechová sa neslušne, úmyselne a vyzývavo nepohoršuje, nerobí napriek, ale ani neláskavo a kriticky neodsudzuje toho, koho miluje.

Všeobecne, no najmä na začiatku kresťanského života si potrebujeme uvedomiť, poznať a rešpektovať tieto pravidlá, žiť podľa nich. Rastom a zrelosťou duchovného života sa nám tieto pravidlá zakódujú ako morálne hodnoty a ako súčasť našej novej božskej prirodzenosti. **To, čo na začiatku cesty sa zdalo a vyzeralo nemožným sebazapieraním, v zrelosťnom veku znamená skutočnú slobodu.** Napríklad, už nie preto nekradnem, lebo kradnúť je Zákonom zakázané a mám strach z Božieho trestu, ale preto, lebo ma Boh znovuzrodil, oslobodil a dospel som k zrelosti svojho duchovného života, keď skrze moje Svätým Duchom posvätené svedomie aj bez písaného zákazu mám odpor voči hriechu, aj voči krádeži.

Preto potrebujeme nechať Boha, aby Božím Slovom obnovil našu myseľ, menil naše svedomie a posvätil ho Duchom Svätým. To je v živote kresťana určitý proces, čo nejaký čas potrvá. **Ľudia so slabším svedomím potrebujú pravidlá, príkazy a zákazy (ako malé deti), podľa ktorých by žili a ktoré by im zabránili robiť nesprávne veci.** Ich svedomie sa cvičí sebadisciplínou a dodržiavaním týchto pravidiel. Zrelí kresťania so silným svedomím, ktoré je založené na Božom Slove, dospelí vo viere, nepotrebujú toľko obmedzení a pravidiel, pretože ich svedomie už má zakódované tieto Božie kritériá. Takéto svedomie je veľkou pomocou pri chodení v Božej poslušnosti. Niektorí kresťania rastú rýchlejšie, iní pomalšie. Tí silnejší sú povinní slabším vo viere s trpezlivosťou a láskou prijať, znášať a vychovávať. Pre tých, ktorí si myslia, že sú silní vo viere, tiež platí: „*Ten, kto stojí, nech hľadá, aby nepadol!*“

ROZHODOVANIE KREŠŤAŇA

1.Korinským 8-10.kap.

OBLASŤ SLOBODY

3 ďalšie otázky:

1) Aký to má vplyv na iných kresťanov?

(Láska je dôležitejšia než poznanie.)

2) Aký to má vplyv na neveriacich?

(Evanjelium je dôležitejšie než tvoje práva.)

3) Aký to má vplyv na môj duchovný život?

(Duchovné zdravie je dôležitejšie než moja sloboda.)

VŠETKO ROBTE NA SLÁVU BOŽIU! (1.KOR 10, 31)

Hovorili sme už, že vždy boli a budú dve krajnosti: zákonníctvo a liberalizmus.

Tým, ktorí sú náchylní k zákonníctvu, odsudzovaniu iných a ľahko sa pohoršujú na druhých (Kto si to prizná!? – Poznáš seba?), apoštol Pavol radí (alebo prikazuje?!), dáva nasledujúce pravidlo:

- 1) Nesúď, každý vydá počet sám za seba.
- 2) Keď odsudzovaním zarmútiš svojho brata, nekonáš v láske...
- 3) ...a rúhajú sa vášmu dobru medzi neveriacimi. Neláskavé škriepky sú na úkor vášho dobra, požehnaní a napredovania Božieho kráľovstva.
- 4) Usilujme sa o pokoj, lebo kráľovstvo Božie je viac než pokrm a nápoj, je to spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom.
- 5) My silní vo viere sme povinní znášať slabosti slabých a nehľadať ľúbiť sa sami sebe.
- 6) K tomu je potrebná prirodzenosť Pána Ježiša Krista: zhovievavosť, potešenie, povzbudenie (Rim 15:1-7).
- 7) Preto prijmite jeden druhého.

Tým, ktorí sú náchylní k liberalizmu (Poznáš seba? – Kto si to prizná!?), ap. Pavol (alebo Božie Slovo?) radí, dáva smernice správania:

- 1) Základom je znovuzrodenie (si znovuzrodený?).
- 2) Ohľadom predmetnej veci nezhody priority má názor Božieho Slova.
- 3) Druhou prioritou môže byť tvoje Duchom Svätým posvätené svedomie:
Máš slobodu konať podľa svojho svedomia, ale vedz, že aj ty zodpovedáš za seba pred Bohom. Aj kresťanská sloboda má svoje hranice.
Možno máš známosť o tom, že všetko môžeš, ale vedz, že nie všetko je užitočné. Nerob to, čo nie je užitočné, čo nebuduje, ale zotročuje.
Možno máš známosť, ale vedz, že známosť nadúva, láska však buduje. Pravá kresťanská sloboda je limitovaná láskou. ZNÁMOSTĽ hovorí výkričníkom: „*Všetko mi je dovolené!*“ avšak LÁSKA kladie kontrolné otázky: „*Je to užitočné? Bolo by to konštruktívne? Bolo by to na budovanie vzťahov? Urobil by to môj Majster? Páčilo by sa to Pánovi? Neublížilo by to iným? Nenarušuje to jednotu a vzťahy s bratmi a sestrami?*“
- 4) Zober do úvahy aj svedomie iných. Nech tvoja „sloboda“ nepôsobí úmyselnú urážku a pohoršenie. Zober do úvahy prostredie, kde žiješ, názory a reakciu obecnstva s ohľadom na slabších vo viere, ako aj na tých, ktorí sa ľahko urážajú alebo pohoršujú. Lebo keď zarmútiš svojho brata, nekonáš v láske. Buď dostatočne pokorný a ochotný prehodnotiť svoje názory a pre pokoj korigovať svoje správanie, aby si so svojou slobodou neobmedzoval slobodu iných. Apoštol Pavol myslel vážne, keď povedal: „*Radšej nebudem jesť mäso a nebudem piť víno, aby som nepohoršil svojho brata, za ktorého Kristus zomrel.*“ Keď si pokorný /-nál/, iste ani pre teba nebude ťažké robiť podobné rozhodnutia.
- 5) Konaj všetko v láske voči Ježišovi, v obecnstve s Ním, pýtajúc sa Ho: „*Čo Ty na to, Pane?*“ Konaj všetko v láske aj voči bratom, sestram a konaj všetko na slávu Božiu.
- 6) Lebo keď nie, rúhajú sa vášmu dobru medzi neveriacimi. Neláskavé škriepky sú na úkor vášho dobra, požehnaní a napredovania Božieho kráľovstva.
- 7) Usilujme sa o pokoj a o jednotu tela, lebo kráľovstvo Božie je viac než pokrm a nápoj. Je to spravodlivosť, pokoj a radosť v Duchu Svätom, za ktoré sa oplatí vzdať svojich možno nesprávnych názorov o kresťanskej slobode.

A „*horúci zemiak*“ bude vybratý! Haleluja! Teším sa na jeho krásnu vôňu a chuť.

Ako som už v Úvode spomínal, sám seba nepovažujem za zákonníckeho kresťana, hoci možno niektorí mladší ma zaňho považujú. Ešte menej sa považujem za liberála, hoci niektorí starší ma zaňho považujú. Cítim sa ako medzi dvoma mlynskými kameňmi. Som za skutočnú kresťanskú slobodu, za jednotu a lásku, za voľnosť a pôsobenie Ducha Svätého, ale nakoľko som poverený (predovšetkým Bohom) zodpovednosťou, som aj za biblický poriadok v zbere a v cirkvi. Tieto dve veci – opravdivá kresťanská sloboda a biblický poriadok – sa však navzájom nevyučujú, práve naopak, spolu v jednote a v láske pripravujú a vytvárajú priestor pre voľnosť a pôsobenie Ducha Svätého. Poriadok, jednotu a lásku je podmienkou opravdivého pôsobenia moci Ducha Svätého. Z mojej strany tak rád by som vyhovel aj liberálnejšie zmýšľajúcim (zvlášť mladším sestram), ale nie ja som ustanovil etické pravidlá života a vzťahov v Božom kráľovstve. Rád by som vyhovel aj zákonníckejšie zmýšľajúcim (zvlášť starším bratom), ale nemôžem schvaľovať nebiblické tradície. Avšak verím, že Boží ľud sa pokorí, prestane sa škriepiť, a bude hľadať v láske preklenutie priepasti medzi generáciami liberalistov a tradicionalistov (Žalm 81:14-15). Verím, že Boží ľud tieto pravdy pochopí a nájde tú úzku cestu medzi dvoma krajnosťami, cestu biblického posvätenia, pokory, lásky a požehnaní. Teším sa na Božie požehnanie a na prebudenie, ktoré ešte pred príchodom Pána Ježiša príde a v ktorom Duch Svätý najväčší dôraz bude klásť na posvätenie a na morálnu čistotu nevesty Ježiša Krista (Ef 5:27).

Spomínal som, že sám seba nepovažujem za zákonníckeho kresťana, hoci niektorí mladší ma zaňho považujú. Viem však, že títo mladí budú o niekoľko rokov ináč rozmyšľať a dajú mi v mnohých veciach za pravdu, keď vychovávajú 3-4 deti a pri výchove svojich vlastných detí spoznajú a uznajú, že disciplína, prísnosť, pravidlá, príkazy, zákazy a niekedy aj trest, teda v určitom zmysle nejaké „zákonníctvo“, je veľmi potrebné – to všetko však v láske a s láskou. Ešte nemajú skúsenosti, nevedia, čo znamená, keď matka s veľkou obavou sleduje svoje dieťa, keď je choré alebo keď hrozí, číha naň nejaké nebezpečenstvo, s akou úzkosťou čaká doma, keď neskoro v noci mešká – to všetko vedia a pochopia len milujúci rodičia.

Boh s takouto svätou žiarlivosťou sledoval a videl nevernosť svojho starozákonného ľudu. Apoštol Pavol tiež takto miloval Boží ľud v Korinte a mal obavy o korintských, aby ich „...mysle sa neodvrátili od prostoty a čistoty oproti Kristovi.“ (2Kor 11:1-4).

Pre ilustráciu citujem zaujímavé úvahy z časopisu Zápas o dušu č. 44/1996 s názvom:

ROKY DOZRIEVANIA

4-ročný: Môj otec všetko dokáže!

7-ročný: Môj otec všetko vie!

8-ročný: Môj otec nevie všetko!

12-ročný: No čo, prirodzene, ani otec všetko nevie!

14-ročný: Otec? Ten je beznádejne staromódny!

19-ročný: Ten chlap je mimo, čo od neho očakávaš?

25-ročný: Možno, že o tom niečo vie, ale nie zase tak veľa.

30-ročný: Musím zistiť, čo si o tom myslí otec.

35-ročný: Spýtame sa najprv tatka, čo si o tom myslí.

50-ročný: Čo by tomu povedal otecko?

60-ročný: Môj otecko mal prehľad a rozumel všetkému!

65-ročný: Keby som sa tak s ním mohol porozprávať ešte raz!

Poznamenávam, že každý je zákonník v nejakej oblasti. Dokonca aj anarchisti, ktorí neuznávajú žiadny poriadok, žiadnu autoritu, predsa majú svojich vodcov, ktorých neobyčajne slepo poslúchajú.

Mladšia generácia často považuje staršiu generáciu za nemodernú a konzervatívnu alebo veriacich kresťanov žijúcich od nás na východ (Rumunsko, Ukrajina, Rusko) za konzervatívnych len preto, lebo ženy svoju hlavu ešte pokrývajú alebo na modlitbách viac plačú než tleskajú. Oproti tomu všetko, čo je od nás na západ (alebo prichádza zo západu), je moderné, správne a normatívne. Chcel by som poznamenať, že terajšia mladá generácia za niekoľko rokov bude tiež konzervatívna. Už len preto, lebo prichádza ďalšia mladá, extra moderná generácia. Ak by však terajší mladí chceli držať krok s dobou a módou, nestarnúť a nestáť sa konzervatívnymi, (akoby to bolo nejaké hanobné označenie !?), nezabudnite, že príde čas, a ten čas je blízko, keď odmietnutie znamenia šelmy bude veľmi nemoderná, konzervatívna vec, podľa sveta výslovné bláznovstvo. Dokonca tí, ktorí ju neprijmú, budú považovaní za nepriateľov spoločnosti. (Zj 13:16-17, 14:9-12, 16:2). Ak tento trend modernizmu, a nie Biblia diktuje naše názory, sme na nebezpečnej ceste.

Americkí kresťania sú podľa môjho názoru v niektorých oblastiach príliš tolerantní. Nieкто môže namietnuť, že vraj, tam je taká kultúra. O normách kresťanskej etiky však nerozhoduje kultúra, mentalita ani tradícia, ale Božie slovo. Biblia je stále moderná, pretože nikdy nevyjde z módy. V niektorých iných oblastiach sú však Američania tiež zákonníckí, zvlášť v oblasti pitia vína a v oblasti chodenia chlapcov s dievčatami. Na niektorých biblických školách býva celý súbor pravidiel, prísnych príkazov a zákazov, zvlášť ohľadom vzťahu chlapcov a dievčat ako základ potrebného poriadku, ktorých dodržiavanie je podmienkou ich prijatia na školu (v roku 1999!). Tieto prísne zásady a pravidlá sú potrebné, pretože situácia v spoločnosti to vyžaduje. Žiaľ, tieto pravidlá medzi tými istými študentmi sa mimo školy už často nerešpektujú.

Spomínal som, že sa nepovažujem ani za liberála, hoci niektorí starší ma zaňho považujú. Som za opravdivú kresťanskú slobodu, za jednotu a lásku, za voľnosť a pôsobenie Ducha Svätého, ale nakoľko som zodpovedný, som aj za biblický poriadok v zbere a v cirkvi. Cítim sa ako medzi dvoma mlynskými kameňmi. Alebo ako mušľa, keď sa dostane do nej nejaké zrníčko piesku, s ktorým sa musí naučiť žiť. Po čase sa však z tohto spolužitia so zrníčkom piesku – síce vo veľkých bolestiach a utrpení – aj v mojom živote zrodila vzácna perla. Ak si od začiatku čítal rad za radom s pokorným srdcom a chceš skutočne konať Božiu vôľu, určite uznáš, že to nie je zákonníctvo, ale aj pre teba, pre Boží ľud – vzácna perla.

Túto vzácnu perlu nenájdeš v plytkých vodách povrchného a ľahostajného kresťanského života, kde si „rekreační kresťania“ ani nevšimnú, len pošliapu. Nenájdeš ju v plytkine liberálnej morálky, ale ani v príliš hlbokých a studených vodách zákonníctva. Zákonníci sú takí „svätí“, ich učenie je také „hlboké“, ich požiadavky sú také nesplniteľné, voda týchto zákonníkov je taká hlboká a nepriblížiteľná ako hĺbka oceánu, do ktorej sa obyčajní smrteľníci, hriešnici neodvážia ani vstúpiť. Nedostane sa tam však ani slnko lásky. Perly sa rodia vo vode učenia. V hĺbke, kde sa už povrchní rekreanti nedostanú, nie však v hĺbke farizejského oceánu. Na miestach, kde sa dostanú snečné lúče lásky a ohrievajú mušľu a rodiacu sa perlu.

Možno aj ty si myslíš v svojom srdci: „Keby mi niekto tieto veci takto vysvetlil, ale teraz to počujem prvýkrát. Doteraz som vždy počul len to, že to treba robiť, pretože takto je napísané v Biblii a šlus.“

Žalm 119:60, 67, 176. – „Ponáhľam sa a neváham ostríhať Tvoje prikázanie..., dokiaľ som nebol znížený, blúdil som, ale teraz ostríham Tvoju reč..., blúdím, ako stratená ovca, hľadaj svojho služobníka, lebo som nezabudol na Tvoje prikázania.“

E. Etická výchova a slušnosť

V úvode som hovoril o všeobecných etických normách, ktoré v určitom kruhu spoločnosti platia, či už ako všeobecne uznané, i keď nepísané pravidlá slušného správania, alebo písané kódexy, s ktorými sa regulujú vzťahy, správanie sa, slušnosť. Vo svete sú rôzne pravidlá, kódexy spoločenskej etiky (etikety), ktoré určujú ako sa správať v rôznych životných situáciách, v rôznych kruhoch a stupňoch spoločenského života, na pracovisku, v diplomacii, v biznise, v divadle, v spoločnosti, na večierkoch, ako byť galantný, zdvorilý, ako sa správať voči ženám, autoritám, starším, pri pozdravoch, pri predstavovaní sa, pri rozhovoroch, pri stolovaní, pri jedle... atď. Tieto zvyky a pravidlá slušnosti v rôznych národoch a kultúrach sú často odlišné, ktoré slušný človek pri svojej návšteve cudzej krajiny by mal naštudovať a dodržiavať, aby nevznikla nepríjemná situácia, tzv. „*Faux Pas*.“

Tieto etikety hovoria aj o tom, že aj neverbálna komunikácia, reč tela, oči, správanie a obliekanie sa veľa prezradí o človekovi, o jeho inteligencii, charaktere a slušnosti. Nemyslím si že, by sme na spôsob farizejov mali tieto etické pravidlá rozpitvávať, ale predsa aj v našich medziľudských vzťahoch je potrebná nejaká základná slušnosť správania. Tak ako svedomie, aj slušné správanie je ovplyvnené a podmienené okolnosťami, výchovou, zvykmi, tradíciou, kultúrou, kultúrnosťou prostredia, rodiny alebo národa. Sme vychovaní rôznymi spôsobmi v rôznej kultúre, v rôznych rodinách, a naše správanie sa počas rastu a dospievania sa formuje a rozvíja, alebo sa deformuje.

Teda určité základné pravidlá slušnosti sú potrebné v každej rodine. V dobe môjho detstva bolo samozrejmosťou, rodičia nás takto učili (aj vyžadovali!), aby sme ich ráno, keď sme vstali z postele alebo po príchode domov zo školy pozdravili, aby sme po jedle poďakovali, aby sme sa naučili povedať prosím, ďakujem a odpusťte! Učili nás na ulici známych ľudí pozdraviť, keď sme išli na návštevu, pozdraviť sa, pri vstupe do miestnosti – najmä do kostola či do školskej triedy – dať dole čiapku. Učili nás, že na návšteve, alebo aj doma, keď sme mali návštevu, máme byť zdržanliví a nie pažraví. Keď napríklad je nás spolu päť a na stole je 10 fašírok, nemôžem ako prvý hneď sebe zobrať na tanier polovicu. Aj v škole učiteľ vyžadoval slušnosť. Bolo nepredstaviteľné, aby sme s učiteľom rozprávali rukami vo vrecu alebo žuvačkou v ústach. Viem, že dnes to pre mnohých vyzerá smiešne. Ale takto vyzerá aj spoločnosť! Na slušné správanie už nekladú dôraz ani v rodine ani v cirkvi a tak pedagógovia sa sťažujú, že deti v školách sú nezvládnuteľné.

O slušnosti, o výchove detí veľa hovorí aj kniha Prísloví. Zaslúžilo by to podrobnejšie štúdium!

Ale aj Pán Ježiš hovorí nejaké pravidlo o slušnosti: „*Ak ťa niekto pozve na svadbu, nesadaj si na čestné miesto, aby medzi pozvanými nebol niekto vzácnejší, ako si ty, a príde ten, čo pozval teba i jeho, a povie ti: ‚Uvoľni mu miesto!‘ Vtedy by si musel s hanbou zasaďnúť na posledné miesto. Ale keď ťa pozvú, choď a sadni si na posledné miesto. Potom príde ten, čo ťa pozval, a povie ti: ‚Priateľ môj, sadni si vyššie!‘ Vtedy ti prejaví poctu pred všetkými spolustolovníkmi. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponízuje, bude povýšený.*“ (Lk 14:8-11). Taktiež ap. Pavol: „*V bratskej láske buďte navzájom naproti sebe nežní, v úcte jedni druhých predchádzajúci...*“ (Rim 12:10).

Niektorí môžu namietkať, že v dnešnej modernej dobe, v dobe „*hipster subkultúry*“ nikto nezakladá na slušnom správaní sa. (Čo je hipster subkultúra? Aj to by zaslúžilo hlbšiu analýzu a podrobnejšie štúdium.) Dokonca aj v cirkvi vyžadovať nejaké slušné správanie je považované za niečo zákonné, náboženské zmýšľanie, produktom náboženského ducha. Takým spôsobom vraj nemôžeme získať mladých ľudí pre Pána. Preto ich kultúre sa musíme prispôbiť. Prax však ukazuje, že takéto prispôbovanie sa nie je efektívne.

Už som spomínal, že žijeme v dobe veľkej krízy morálnych hodnôt a noriem, keď pojmy ako správne, krásne, slušné či neslušné sú pomiešané tak, že človek nevie, ktoré vlastnosti sú dobré, pozitívne a ktoré sú zlé. Dnes tieto pojmy sú veľmi relatívne a individuálne, podľa názoru každého iné, rôzne. Je to ako hra bez pravidiel a bez rozhodcu. Keďže nie sú žiadne objektívne pravidlá, ktoré by boli záväzné pre všetkých, vlastne to ani nie je hra. Každý robí to, čo chce. Každý je sám sebe rozhodcom. Keď však nie sú žiadne objektívne morálne pravidlá, ktoré by regulovali spôsob, akým sa ľudia k sebe správajú, nebude ani spôsob, ako riešiť problémy a konflikty, a ako sa rozhodovať. A to vedie ku chaosu a anarchii. My sme však konštatovali, že morálne pravidlo existuje. Je to Božie Slovo – Biblia!

Tieto vplyvy spôsobili aj to, že v dnešnej dobe etická výchova sa zanedbáva v rodine, v škole aj v cirkvi. Veľký podiel má na tom aj moderná psychológia, ktorá vymyslela, že deti neslobodno trestať. Dokonca v prípade fyzického trestu dieťa svojich rodičov môže udať na políciu, a trest si vyslúži rodič – za „*týranie*“.

Po udalostiach z 11. septembra 2001 sa dcéra Billyho Grahama zúčastnila rozhovoru v televízii, kde moderátorka sa jej spýtala: „*Ako mohol Boh niečo také dopustiť?*“ Ona jej dala veľmi múdru odpoveď: „*Verím, že Boh je hlboko zarmútený tým, čo sa stalo, tak ako aj my, ale roky sme Bohu hovorili, aby odišiel z našich škôl, z našej vlády a z nášho života. Ako môžeme očakávať, že nás Boh požehná a ochráni, keď ho žiadame, aby nás nechal na pokoji?...*“ Začalo sa to vtedy, keď sa Madalyn Murray O'Hair sťažovala, že nechce v školách žiadne náboženstvo (bola zavraždená!), a my sme povedali OK. Potom niekto povedal, že by bolo lepšie, keby sa Biblia v školách nečítala... Biblia, ktorá hovorí, nezabiješ, nepokradneš, a miluj svojho blížneho, ako seba samého. A my sme povedali - OK.

Potom Dr. Benjamin Spock začal tvrdiť, že by sme nemali svoje deti trestať, keď sa zle správajú, lebo by sme tak mohli zraniť ich mladé osobnosti a narušiť ich sebaúctu, a my sme súhlasili: „*Odborník určite vie, čo hovorí.*“ Tak sme znovu povedali OK (jeho syn spáchal samovraždu!). Potom niekto povedal učiteľom a riaditeľom, aby nevychovávali naše deti, keď sa správajú zle. A riaditelia povedali, aby žiadny člen učiteľského zboru netrestal študentov, keď sa neprístojne správajú, lebo nechcú stratiť dobré meno a určite nechcú, aby ich zažalovali. A my sme povedali - OK. Potom niekto povedal, dovolme naším dcéram, aby nezáväzne sexuálne žili a aby šli na potrat, keď chcú, a nemusia o tom dokonca povedať ani svojim rodičom. A my sme povedali - OK. Potom nejaký múdry člen školskej rady povedal, že chlapci zostanú chlapcami aj tak budú robiť čo chcú, takže dajme naším synom toľko kondómov, koľko si len zažiadajú, aby si užili toľko zábavy, koľko len chcú. Nemusíme pritom hovoriť ich rodičom, že ich dostali v škole. A my sme povedali - OK... Potom niekto povedal „*Vydávajme časopisy s obrázkami nahých žien a nazvime to dobrým, realistickým ocenením krásy ženského tela.*“ A my sme povedali OK. Potom niekto posunul toto ocenenie ešte o krok ďalej a publikoval obrázky nahých detí. Ďalší krok urobil, keď ich sprístupnil na internete. A my sme povedali OK, odvolali sa predsa na slobodu prejavu. Potom prišiel zábavný priemysel s tým, aby sme urobili televízne programy a natočili filmy, ktoré propagujú neúctu k ženám, rúhanie, a protizákonný sex. Povedali: „*Nahrávajme hudbu, ktorá povzbudzuje ľudí k znásilňovaniu, drogám, vraždám, samovraždám a k preberaniu satanských vzorov.*“ A my sme povedali: „*Ved' je to len zábava, nemá to žiadne negatívne vplyvy, aj tak to nikto neberie vážne, tak pod'me na to.*“ Teraz sa pýtame samých seba, prečo naše deti nemajú svedomie, prečo nevedia rozoznať dobré od zlého, a prečo pre nich nie je problémom zabiť svojich spolužiakov, cudzincov a samých seba. Keby sme o tom dlhšie popremýšľali a pozreli sa hlbšie, možno by sme našli odpoveď. Myslím, že to priamo súvisí s tým, že „*Človek žne to, čo zasial*“. Po jednom školskom masakru: „*Drahý Bože, prečo si nezachránil to malé dievčatko, ktoré zabili v triede? S pozdravom, znepokojený študent.*“ **ODPOVEĎ:** „*Drahý znepokojený študent, mám zakázané ísť do škôl. S pozdravom, Boh.*“

Základ slušného správania by mal človek dostať už v rodine, kde sme najviac formovateľní a formovaní. Či už je to vzťah k veciam, ľuďom, prírode, alebo k čomukoľvek. Alebo to, že deti sa majú pozdraviť, poprosiť, či poďakovať. Etická výchova na školách je len nahradzovaním toho, čo by malo byť formované už v rodine. Snáď nie je potrebné povedať, že školské vzdelanie nedáva človeku inteligenciu a slušnosť. Je veľa ľudí s titulom, ktorí žijú nemorálne, hrešia a vulgárne nadávajú. Hoci sú vysoko vzdelaní, ale bez Božej bázni. Boh ich nazýva vzdelanými bláznami (1Kor 1:18-29, 3:18). Podľa Jk 3:15 niektorá múdrosť môže byť dokonca aj démonská. Počiatkom múdrosti je bázeň Hospodinova! (Žalm 111:10). Človek môže veľa vedieť, môže mať poznanie (aj o Bohu), ale ak nežije podľa Božieho Slova, nie je múdry. Pretože múdrosť je správne aplikovanie vedomostí v živote.

K etickej výchove deti v rodine je potrebný aj osobný príklad rodičov. Naše deti sú totiž zrkadlom nášho správania sa. Správajú sa presne tak ako to vidia od nás. Napríklad, ak dieťa vidí, že ocko nadáva mamičke, alebo keď matka zanedbáva poriadok v domácnosti..., a mohli by sme pokračovať, nie je to dobrý príklad. Veľa ľudí peháňa žartovaním, vtípkovaním. Nehovorím o prirodzenom humore, ale o seba šteklení, alebo o šteklení iných. Len tak zo žartu povedzme, otec pred dieťaťom zaklame. Dieťa si na to zvykne, pomaly sám nebude vedieť, kedy otec žartuje, kedy hovorí pravdu a kedy nie, a neskôr aj ono začne chodiť v otcových šľapajach. Klasickým príkladom je Lót, ktorému jeho zaťovia neverili a sa vysmiali, keď išlo o smrteľnú vážnu vec, pretože si mysleli, že (aj teraz) žartuje (1M 19:14).

Nestačí teda niektoré prvky príležitostnej spoločenskej etikety len zo zdanlivej zdvorilosti dodržiavať, ale je potrebné žiť premenený, morálne iný, čistý aj slušný život.

Najmä my, Božie deti máme žiť, chodiť slušne tak, ako Božie Slovo hovorí:

„...ako vodne **chod'me slušne**...“ (Rim 13:13)

„...aby ste **sa slušne a stále pridržali Pána** bez rozptýlenia mysle.“ (1Kor 7:35)

„...láska **nechová sa neslušne**.“ (1Kor 13:5)

„...aby ste **sa chovali slušne pred tými, ktorí sú vonku**...“ (1Tes 4:12)

„...**biskup musí byť bez úhony, muž jednej ženy, triezvy, rozumný, slušného chovania, pohostinný, schopný učiť**...“ (1Tim 3:2)

„**To teda hovorím a osvedčujem v Pánovi, aby ste vy už viac nechodili, ako aj ostatní pohania chodia... vy ste sa tak nenaučili Krista... ..A tak buďte nasledovníkmi Božími ako milované deti a chod'te v láske, ako aj Kristus miloval nás ... A smilstvo a vôbec akákoľvek nečistota alebo lakomstvo nech sa ani nemenuje medzi vami, ako sa sluší svätým, ani mrzkosť a bláznivé reči alebo šprýmy (žartovanie), čo sa nepatrí, ale radšej ďakovanie... Teda nebuďte ich spoluúčastníkmi. Lebo ste boli kedysi tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi. Chod'te ako deti svetla!**“ (Ef 4:17-5:8).

„**A tak ostatne, bratia, prosíme vás a napomíname v Pánu Ježišovi, aby ste v tom, ako ste prijali od nás, ako sa máte chovať a ľúbiť sa Bohu, ako sa aj chováte, aby ste v tom ešte väčšmi hojnili. ...Lebo to je vôľa Božia - vaše posvätenie... Lebo nepovolal nás Boh nato, aby sme žili v nečistote, ale v posvätení. Preto vtedy, kto opovrhuje, neopovrhuje človekom, ale Bohom, ktorý aj dáva svojho Svätého Ducha do nás.**“ (1Tes 4:1).

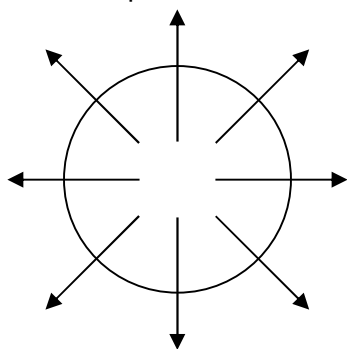
F. Pohanský a kresťanský životný štýl, tolerancia a jednota v cirkvi

F.1. Pohanský (egocentrický) a kresťanský (kristocentrický) životný štýl

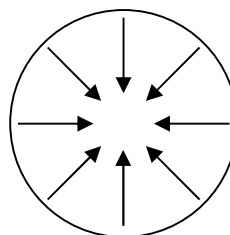
Pri študovaní listu Efezanom môžeme vidieť, že od 4. kapitoly Pavol prechádza z teologickej, vieroučnej oblasti do oblasti etiky kresťanského života. Hovorí o tom, že máme chodiť hodní svojho povolania ako Božie deti, s celou pokorou, krotkosťou, so zhovievavosťou, v láske, v jednote a ako údy jedného tela slúžiť navzájom s tými darmi, čo Boh dal každému jednému.

„Už viac nechodte tak ako pohania...“ (17. verš). Podľa Pavla existuje typický pohanský (dnes: svetský) štýl života, i keď nie všetci pohania (svetskí ľudia) žijú nemravne, predsa sú bez Boha, pohanskí a svetskí. Podľa Pavla existuje aj typický kresťanský štýl života, i keď nie všetci kresťania žijú tak. Tieto dva životné štýly sú však úplne protichodné.

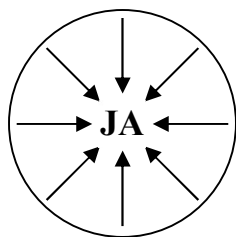
Pavol hovorí: „*Nežite tak, ale takto!*“ Efezania dobre vedeli, o čom im Pavol píše. Sami boli pohania, vedeli, ako žili, keď boli pohania, a tiež ako pohania žijú. Oni však uverili v Pána Ježiša, obrátili sa (čelom vzad! – nielen 90°, ani 360°! Stačí 180°, ale úprimne!). Poznali pravdu, činili pokánie, spálili knihy, modly, ale ďalej žili v pohanskom prostredí.

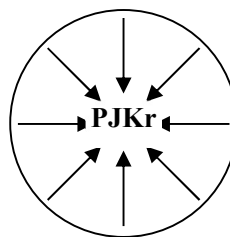
Centrifugálna (odstredivá) sila

Centripetálna (dostredivá) sila

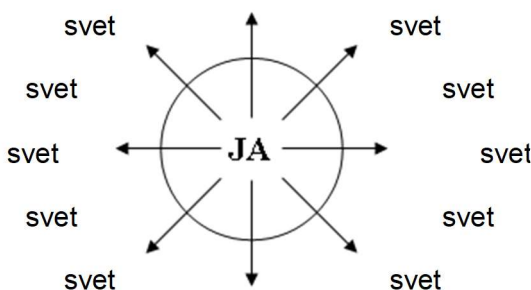
Egocentrický život

Kristocentrický život

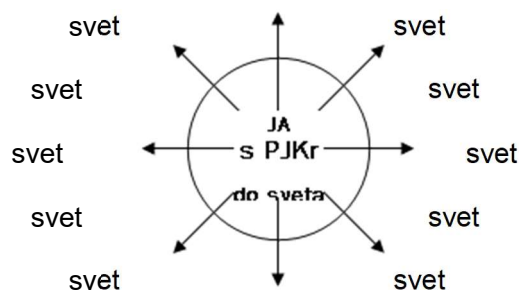
svet

svet

svet

Nebezpečenstvo koketovania so svetom,
nebezpečenstvo pokušenia, lákania tohto sveta,
hazardovanie s milosťou

svet

Naše poslanie do sveta: služba pre tento
svet s Pánom Ježišom, zvestovanie evanjelia,
svedecký život, činenie učeníkov

Kristocentrický život znamená to, keď je zjavné, že myslením, cítením, rozprávaním, skutkami, mojím správaním sa, stredobodom môjho života je Ježiš Kristus, že Ježiš je v mojom živote skutočne Pán!

Aký je ten pohanský, svetský životný štýl? – „*Nepijem, nefajčím, nechodím do kina, na diskotéku, chodím do zhromaždenia, modlím sa a čítam Bibliu*“ – hovoria mnohí. Možno, že už nerobíme to, čo je zakázané (nezosmilniš, nezabiješ, neukradneš...atď., „*ja už nepijem, nefajčím...*“), ale ešte nie je isté, že robíme, ba je celkom isté, že nerobíme všetko, čo nám bolo prikázané. Za prispôsobovanie tomuto svetu sa považuje najčastejšie len oblasť módy a obliekania sa. Je toho však oveľa viac! Aj honba za bohatstvom, rozkošami, ba aj prehnaná práca, jedným slovom egocentrický život.

Nestačí len uveriť, je potrebné aj sa obrátiť (čelom vzad! – 180° a úprimne)! Obrátenie znamená podstatnú zmenu životného štýlu. Nový život znamená nové pravidlá, nové etické normy, nový životný štýl.

V 18.-19. verši Pavol hovorí o následkoch nevery a odmietnutia Boha, o postupnom zatvrdení, začnúť od nevedomosti a zaslepenosti, cez bezcitnosť a otupelosť, až ku zatvrdilosti a páchaniu nehanebností. 20. verš: „*Ale vy ste sa takto nenaučili (od) Krista.*“ Poznali ste Krista? Stretli ste sa s Ním? Prežili ste znovuzrodenie? Poznali ste Jeho životný štýl, charakter a službu? Prežili ste, okúsili ste aj moc Jeho vzkriesenia, moc Ducha Svätého? Boli ste, ste vyučovaní o pravidlách viery, o morálnych normách, o morálnych požiadavkách kresťanského života, o kresťanskom životnom štýle, ktorý je úplne protichodný s pohanským životným štýlom? Tak ako to, že Kristus zomrel a vstal zmŕtvych, je radikálna zmena, tiež i to, že vy ste zomreli a vstali k novému životu. Znamená to vyzliecť a odložiť svoj starý život ako staré, špinavé šaty, handry. Vyzliecť a zahodiť, však obliecť Krista. Nikto by si neobliekol nové alebo čisté šaty na špinavé! Stať sa kresťanom znamená takú istú radikálnu zmenu, ako keď väzeň dostane milosť, vyzlečie sa, vráti svoj väzenský mundúr a oblečie si civilné šaty. /IL.: Bezdomovec, ktorý sa stal miliónárom/. Obrátenie je vedomé rozhodnutie zmeniť smer, vedomé a rozhodné vyzlečenie starého života, rozhodné odmietnutie starého životného štýlu. Je to radikálna zmena, vedomý rozhodný skutok, odhodlanie vyzliecť si špinavé šaty. Ale aj obliecť si nového človeka v spravodlivosti a svätosti pravdy. Od 25. verša Pavol spomína niektoré konkrétne negatívne oblasti (klamstvo, hnev, krádež, mrzké slová, zarmucovanie Svätého Ducha, horkosť, prchkosť, hnev, krik, rúhanie), ale aj pozitívne (nežnosť, dobrotivosť, ľútosť, odpúšťanie).

V 5. kapitole Pavol pokračuje: „*Buďte nasledovníkmi Božími ako milované deti, a chodte v láske...*“ Milované deti rady nasledujú otca. Sme milované, budme aj milujúce deti Božie. Pohania sa vydávajú nehanebnostiam, my sa vydajme službe Bohu. (Vydať sa – keď sa dievča vydáva – je tiež vedomé rozhodnutie!) (Rim 6:16,19, 12:1-2).

3.verš: „*Smilstvo a vôbec akákoľvek nečistota, lakomstvo nech sa ani nemenuje medzi vami, ako sa sluší svätým.*“ – Nech sa nemenuje! – Tak dobre, nebudeme menovať, ale premenovávať. Nebudeme menovať smilstvom alebo cudzoložstvom, ale milostným vzťahom. Aké kresťanské pomenovanie! (Milosť, láska, veď Boh je láska!) Keď lakomstvo je modlárstvo, môžeme ho tiež premenovať na sporivosť, šetrnosť. Homosexualita bude „*iná sexuálna orientácia*“, umelé potraty nebudú vraždou, len prerušením tehotenstva, ohováranie premenujeme na úprimné slovo („*čo na srdci, to na jazyku*“), krádež na svojpomoc... – a týmto spôsobom hriech, ktorý pôsobí toľko duševných komplexov, čoskoro zmizne. Nepotrebujeme Božie vykúpenie ani odpustenie. Najväčším hriechom je však nevedomovanie si žiadneho hriechu. No, Biblia radikálne menuje hriech pravým menom: „*...smilstvo, lakomstvo, mrzkosť, bláznivé reči, šprýmy...*“ (žarty, vtípkovanie) – /prirodzený zdravý humor je však na mieste/, a hovorí, že „*...žiadny smilník, nečistý alebo lakomec (chamtivý, skúpy človek), čo je to isté ako modlár, nemá dedičstvo v Božom kráľovstve. Nech vás nikto nezvádza prázdnyimi rečami, lebo pre také veci prichádza hnev na synov neposlušnosti... – Boli ste kedysi tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi. Chodte ako deti svetla*“ (3.-8. verš). „*Nech vás nikto nezvádza prázdnyimi rečami!*“ Takýmito prázdnyimi rečami sú: „*Netreba to brať tak smrteľne vážne. Nikto nie je dokonalý.*“ Hriech sa považuje za slabosť. „*Kto môže byť odsúdený, pretože je slabý? Boh je láskavý, každý sa dostane do neba, nakoniec aj diabol...*“.

Boli ste tmou, teraz ste svetlom. Dostali ste schopnosť svietiť a žiť ako deti svetla. Preto žite tak ako deti svetla! Vo tme nerastie žiadna rastlina. Ale ak zasvieti svetlo, začína život a rast. „*A nezúčastňujte sa s neposlušnými na jalových skutkoch tmy, ale ich radšej kárajte, lebo o tom, čo oni tajne robia, je mrzko aj len hovoriť. Ale to všetko, čo je kárané od svetla, vychádza najavo.*“ (v. 11.-13.). Nielen kárajte, ale premeňte! Sviette! Svetlo tmu premení na svetlo. Žite tak ako deti svetla. Ale aj kárajte! Diabol zmazáva hranice medzi svetlom a tmou, našou úlohou je odhaliť jalové skutky temnosti. Odhaliť, svietiť a premeniť.

„*Skúšajte, skúmajte, čo sa ľúbi Pánovi..., preto nebudte nerozumní, ale rozumejúci, čo je vôľa Pánova.*“ (10.,17. verš). Hľadajte, skúmajte, skúšajte, rozumejte a konajte Božiu vôľu. Mnohí chcú poznať Božiu vôľu a potom sa rozhodujú, či ju budú konať alebo nie, pričom hľadajú rôzne výhovorky a ospravedlnenia. Akoby oni boli pánmi, a nie Pán. Múdry človek hľadá a koná Božiu vôľu, lebo nehľadať Božiu vôľu nie je múdra vec. Poznať a nekonať ešte menej, veď Božia vôľa pre nás je tá najlepšia, „*dobrá, ľúba a dokonalá.*“ (Rim 12:2). Nekonanie Božej vôle je hriech. Život, životný štýl, ktorý nie je podľa Božej vôle, je hriech. Mnohí, ktorí milujú hriech, milujú svet, nemajú úprimný záujem hľadať, poznať a konať Božiu vôľu. „*Ale nám už bolo dost páchať ľúbosť pohanov,... aby sme už nie podľa svojich sebeckých - ľudských - žiadostí, ale podľa Božej vôle žili zostávajúci čas v tele.*“ (1Pt 4:2-3).

Na jednom kresťanskom mládežníckom stretnutí pozvaný slúžiaci brat chcel preveriť duchovný stav prítomných mladých poslucháčov, aby vedel, o čom má hovoriť. Dal im dve otázky a vyzval ich, aby zdvihnutím ruky odpovedali. Prvá otázka znela: „*Ste spasení? Nech zdvihne ruku ten, kto má istotu o tom, že keby zomrel, dostal by sa do neba.*“ Každý zdvihol svoju ruku. Druhá otázka znela: „*Kto z vás chce činiť Božiu vôľu? Ale úprimne!*“ – Z celého zástupu len niekoľko málo rúk sa zdvihlo na túto otázku. Prečo? Božia vôľa je asi zlá? Alebo akoby činenie Božej vôle a spasenie nebolo úzko spojené? „*Odídte odo mňa činitelia neprávosti!*“ (Mt 7:21-27). Tragédiou dnešného kresťanstva je, že mnohí by chceli byť spasení, ale Božiu vôľu hľadajú len málokto úprimne.

F.2. Kresťanská tolerancia

Táto kapitola súvisí s predošlou o kresťanskom životnom štýle a kresťanskej slobode.

- Hovoríme v nej
- o tolerancii všeobecne,
 - o tolerancii k náboženstvám,
 - o tolerancii k svetu,
 - o tolerancii k hriechu v osobnom živote,
 - o tolerancii k hriechu v zbore, v cirkvi a
 - o tolerancii medzi zákonníctvom a liberalizmom.

2Kor 6:14: „*Aké je obecenstvo svetla s temnosťou?*“ (spoločenstvo, spolužitie, spolčenie)

Ako môže obcovať, spolčiť sa svetlo s tmou?

Čo môžu mať spoločné svetlo a tma? Aký je vzťah svetla k tme?

Akú spoluúčasť môže mať svetlo na tme?

- Tam, kde sa rozsvieti svetlo, tma zmizne, musí odísť.
- Tma jednoducho nevydrží v prítomnosti svetla.
- V prítomnosti svetla môže byť len tieň, ale nie tma.

Tento text hovorí o vzťahu svetla k temnote. Nie je to nič nového, že v tomto svete je veľká duchovná tma. Moc temnosti, satan, od praveku, odkedy padol, vždy útočí proti Bohu a proti všetkému, čo je Božie. Biblia hovorí, že útoky temnosti proti svetlu sú márne, pretože svetlom sveta je Ježiš Kristus, ktorý porazil tmu a porazil knieža temnosti, satana. Nie je to kresťanská fráza, ale skutočnosť v živote tých, ktorí Ho opravdivo nasledujú. Nasledovníci Ježiša Krista sú však často vystavení rôznym skúškam a útokom satana, pokušeniam a lákaniam tohto sveta. Ale žijeme tu na zemi a máme nejaké poslanie v tomto svete aj voči tomuto svetu!

Otázkou je, ako majú žiť kresťania v tomto tmavom svete? Aký je vzťah, aká je tolerancia cirkvi Ježiša Krista k tomuto svetu?

Sú dva krajné názory, dve tendencie. Jedna tendencia je prispôsobovanie sa životnému štýlu tohto sveta a druhá úplná izolovanosť, oddelenie sa od tohto sveta, teda prílišne zdôrazňovaná kresťanská sloboda na jednej strane a zákonníctvo na druhej. Ako sme už videli, medzi zástancami týchto dvoch názorov je veľká priepasť a neláska, nie je tam žiadna tolerancia.

Apoštol Pavol na začiatku tejto kapitoly varuje kresťanov, nás, aby sme neboli tými, ktorí Božiu milosť prijali nadarmo. Božia milosť je zadarmo, ale nie je nám daná nadarmo. Božia milosť prijatá nadarmo je lacná milosť, ktorá je zbavená moci. Kresťania predovšetkým majú byť opatrní v kontakte s neveriacimi. Apoštol Pavol vedel, že adresáti listu sú závislí od nekresťanov, cirkev žije v pohanskom svete. Otázkou bola a takou večnou otázkou je: ako majú kresťania žiť v pohanskom prostredí? Apoštol Pavol radí či prikazuje /?/ nespoločť sa s týmto svetom, ale mať určitý odstup. Čo znamená spolčiť sa alebo nespoločť v praktickom živote? Aký má byť tento odstup, aká má byť táto tolerancia?

Už Abrahám musel odísť zo svojej krajiny, ak sa mal stať dedičom Božieho zasľúbenia a nositeľom svetla medzi národmi. Izraelský národ mal byť tiež oddeleným svätým národom, zvláštnym Božím vlastníctvom. Samuel varoval ľud, keď chceli mať kráľa ako iné národy. Pán Ježiš si tiež oddelil svojich učeníkov a pripravoval ich na nasledovanie s križom. Jeden z učeníkov (Ján) varuje učeníkov Ježiša Krista pred milovaním tohto sveta (1Jn 2:15-17 – ale aj: Sk 2:40, Rim 12:1-2,).

Existuje však aj falošná dištancia, ktorá sa zrieka akejkoľvek zodpovednosti za svet, ktorý je predmetom Božej lásky. Aj farizeji sa považovali za oddelených svätých a spravodlivých, ich náboženstvo však spočívalo len v nejakých tradíciách a vonkajších prejavoch zbožnosti. Mysleli si, že spasenie je zo zachovávaní lítery Zákona. Za základ spasenia, ospravedlnenia považovali Zákon, príkazy, zákazy, obrady, zásluhy, skutky Zákona. K Božiemu Slovu pridali ľudské vysvetlivky, tradície, ľudské nariadenia a zvyky. Puntičkársky hľadali chyby na iných, pritom nevideli svoje. Neustále kritizovali a súdili, odsudzovali iných a za podstatu pobožnosti, namiesto opravdivého vnútorného posväcovania, praktickej služby Pánovi a ľuďom považovali prejavy vonkajšej zbožnosti. Pán Ježiš Kristus varoval svojich učeníkov, aby sa chránili od kvasu farizejov a zákonníkov, ktorým je pokrytectvo. Ako sme už o tom hovorili, Apoštol Pavol tiež mal veľa nepríjemností so zákonnícky zmýšľajúcimi judaistami, zvlášť v Galácii.

Cirkev má byť soľou zeme a svetlom sveta. Ak nemá byť pohltená tmou, má vyjsť z tmy a oddeliť sa. Nemôže robiť žiadny kompromis s tmou. Kresťanská morálka nemá žiadne sivé oblasti, ale hovorí jasne: Nechodte tak, nežite tak ako pohania, ale žite tak ako deti svetla! Ako? Aká je tá tolerancia?

Čo znamená tolerancia?

Tolerancia znamená znášateľnosť, zhovievavosť. Neznamená však kompromis.

Tolerancia – nedávno bol OSN vyhlásený rok tolerancie.

Tolerancia medzi náboženstvami nemôže znamenať kompromis, zjednotenie, prispôbenie sa k niektorým alebo spoločne dohodnutým pravidlám.

Náboženstvá: Každá cesta vedie k Bohu do neba.

Biblia: Jedine Ježiš je cestou k Bohu, k Otcovi do neba.

Náboženstvá: Aj Ježiš je jeden z božích synov.

Biblia: Ježiš je jediný Boží Syn.

Náboženstvá: Aj Mária prispela k dielu spasenia, teda je hodná božského uctievania.

Biblia: Nie je spasenie v nikom inom, nie je dané žiadne iné meno, len meno Ježiš.

Náboženstvá: V náboženskom svete je mnoho svetiel.

Biblia: Len Ježiš je svetlom sveta.

Tolerancia voči svetu môže znamenať, že tolerujeme ľuďom vo svete ich modloslužbu, ich hriechy, ich náboženstvo. Čo iné môžeme robiť, než tolerovať, svedčiť a v láske napomínať, dokonca milovať ich, i keď nám ubližujú.

Na začiatku svojho kresťanského života som niekoho vykázal z kancelárie, kde som robil, pretože zahrešil. Potom prišiel vedúci a dôrazne mi dal na vedomie, že ja nemám žiadne právo z kancelárie nikoho vykazať, lebo to nie je moje súkromné pracovisko, ale štátne. Áno, uvedomil som si, že vo svete musím ľudí jednoducho tolerovať. Čo iné by sme mohli robiť?

Tolerancia znamená zhovievavosť. Aj Boh je zhovievavý, toleruje ich aj nás. To je milosť Božia. Boh aj voči nám prehliadol časy nevedomosti. Naša tolerancia k svetu však neznamená kompromis alebo napodobňovanie spôsobov a životného štýlu tohto sveta a prispôsobovanie sa tomuto svetu. V tomto mojom prípade tolerancia neznamenala, že som sa prispôbil k nim a začal s nimi hrešiť.

Platí to, čo Pán povedal Jeremiášovi: „*Nie ty sa máš obrátiť k nim, nech sa oni obrátia k tebe.*“

Sedrách, Mésach, Abednego boli pred zlatým obrazom v tom istom zástupe s ostatnými. Nebolo v ich moci tomu všetkému zabrániť, ale oni sa neprispôbili väčšine ani pod hrozbou smrti.

Prví kresťania radšej išli na smrť, než by boli prestali svietiť a svedčiť o tom, že Ježiš žije a On je ich Pánom. Preto nerobili žiadne kompromisy, neobetovali modlám, ani sa neskláňali pred obrazom cisára, nežili tak ako pohania.

Tolerancia hriechu a vplyvu sveta v osobnom živote veriaceho je predovšetkým osobná vec každého, ale nakoľko my spolu tvoríme zbor, cirkev, nedá sa oddeliť od otázky, ktorou sa chcem podrobnejšie zaoberať.

Ako tolerovať hriech a vplyv sveta v cirkvi, v zbere?

Tolerancia je technický pojem, ktorý súvisí s montážou jednej súčiastky do druhej. Znamená minimálnu, ale ešte prípustnú odchýlku. Otvor má byť väčší než hriadeľ, ale v medze prípustnej normy.

Voľná morálka - nepodarok do šrotu (hriech).

Prísna morálka - dá sa opraviť s láskou.

Biblická morálka - tolerancia v rámci prípustnej normy (v láske - olej znižuje trenie).

Žijeme v dobe, keď sa v duchovnej oblasti po celom svete šíri zlo ako vírus vo vzduchu. Proti rôznym epidémiám je možno nariadiť karanténu, ale tak ako sa nedá zachytiť vietor a zastaviť ho karanténou, ani vírusy, zlo a hriech sa nedajú zastaviť. K dnešnej generácii vietor prináša smrteľný vírus s názvom relativizmus. To znamená, že dobré a zlé, správne a nesprávne nie sú absolútne pojmy, ale menlivé a relatívne, ktoré vždy závisia od osôb, od okolností, od sociálnych pomerov a pod. Dnešnú dobu snád najlepšie charakterizuje verš z Biblie, ktorý bol napísaný v dobe duchovnej anarchie, v dobe sudcov a tento výrok charakterizuje túto dobu: „*V tejto dobe ešte nebolo kráľa v Izraeli a každý robil to, čo bolo správne v jeho očiach*“ (Sd 17:6, 21:25).

My, kresťania, nemôžeme sa vzduchotesne odizolovať od tohto ducha nášho veku. Predovšetkým Pán Ježiš nás vyzýva, aby sme v tomto svete žili na Jeho slávu, On nás posielal ako ovce medzi vlkov. Biblia nikomu a nikde nenariaďuje kláštorný život. Život v izolovanosti je jednoducho neuskutočniteľný.

Ako máme žiť teda, podľa Božieho slova: „*Aby ste boli bezúhonní, čistí...*“ (Fil 2:15-16) v spoločnosti, ktorá nemá žiadne pevné morálne normy? Túto dobu anarchie, bezhlavia a morálneho chaosu nestačí len nejako prežiť, aby sme sa sami nepoškvrnili, ale, podľa týchto veršov, my máme svietiť ako hviezdy na nočnej oblohe a odrážať slávu Pána Ježiša Krista v tomto svete, ktorý to zúfalo potrebuje. Inými slovami nestačí, keď sme dobrí alebo /trocha/ lepší, čestnejší, poctivejší než iní ľudia vo svete, ani to, že robíme dobre, a tak slúžime ľuďom. My máme žiť svedecký život, čo znamená žiť pre Ježiša a o ňom svedčiť ľuďom v tomto svete.

Zostáva však otázka: keď okolo nás každý robí to, čo považuje za dobré, ako nájdeme my, kresťania, správnu cestu, ktorá je správna aj v očiach nášho Pána? Ako môžeme zladiť tieto dve stránky: žiť vo svete, však nie podľa sveta, ale oddelení od neho; ako mať kontakt so svetom, a predsa nemilovať svet a veci, ktoré sú vo svete, ako žiť s tým, čo tento svet ponúka bez toho, žeby sme sa stali jeho súčasťou?

Nájsť odpoveď na túto otázku, riešenie tejto úlohy a uskutočniť ju v každodennom živote pre kresťanov bolo od začiatku veľkým problémom. Niektorí kresťania mimoriadne zdôrazňovali a zdôrazňujú oddelenie. Najprv hlásali len oddelenie sa od hriechu, čo je samozrejme a správne. Potom hlásali zdržiavanie sa od tých vecí, ktoré Biblia jednoznačne nezakazuje, ale niektorí veriaci ich považujú za nebezpečné. Samozrejme, aj opatrnosť je správna a potrebná. Nakoniec vyzývali veriacich, aby sa oddelili od hriešnych ľudí. Takto sa stalo, že títo oddelení kresťania sa stali odizolovanými, žijú v akomsi kresťanskom gete a starostlivo sa izolujú od sveta. Samozrejme žijú a hrabú pre seba, ani nesvedčia, ani nesvietia.

Iní veriaci zas odmietajú tento spôsob života, lebo spoznali, že takéto oddelenie sa je skreslením biblickej pravdy. Títo berú vážne Pánovo misijné poverenie, ísť do celého sveta. Žiaľ, mnohí upadajú do druhej krajnosti a prispôbujú sa tomuto svetu. Svoj vzťah so svetom považujú za taký dôležitý, že si osvojujú priority hodnôt a životný štýl tohto sveta. Žijú, konajú a rozhodujú tak, akoby Slovo Božie pre nich vôbec nebolo napísané. Z priateľstva s neveriacimi čoskoro je priateľstvo s hriechom, a takto stratia identitu kresťanského života. Nasledovanie Pána Ježiša s polovičným srdcom však má katastrofálne následky. Je to ako duchovná schizofrénia, rozpoltenosť srdca a duše, čo vedie k vážnym problémom. Museli to okúsiť aj Izraeliti, ktorí nevyhnali pohanov zo zaslúbenej zeme, ale robili s nimi kompromisy. Preto im ich Boh ponechal, aby boli neustále na pohoršenie.

Cirkev je vo svete ako ponorka vo vode. Je to v poriadku. Ale nie naopak. Je to zlé, keď sa voda dostane do ponorky alebo svet do cirkvi. Voda v ponorke narobí veľké problémy. Je potrebné zapnúť čerpadlá a odstrániť vodu, opraviť dieru. V ponorke nie je možné tolerovať vodu. Tak isto hriech a ducha tohto sveta v cirkvi nie je možné tolerovať. Nie je možné tolerovať rakovinový nádor po určitej fáze, ale sa musí odstrániť operáciou. Tak isto ani v cirkvi nie je možné tolerovať nelásku, nenávisť, škriepky, ohováranie, smilstvo a pod. Ohnisko hriechu a nelásky musí byť odstránené zborovou disciplínou.

Prispôsobovanie sa tomuto svetu nie je len prispôsobovanie sa v oblasti módy, ako sa to často chápe, ale aj to, keď svetlo, ktoré sme dostali od Boha, sebecky si ponecháme pre seba. Keď svetlo skryjeme pod nádobu, diabol nám dá pokoj, ale svetlo čoskoro zákonite zhasne. Kým sviečka svieti, obetuje sama seba. My máme ísť so svetlom von a nemáme čakať, kým ľudia z tmy prídu do nášho uzavretého kruhu.

Aj to je prispôsobovanie sa k svetu, keď namiesto toho, žeby sme išli von ako ovce medzi vlkov, my chamtivo slúžime mamonu a sebecky hľadáme svoje pohodlie. Kresťania nechcú plávať proti prúdu. Človek je tvorom, ktorý sa cíti osamelým ako vlk, keď sa nenachádza v tlupe s ostatnými. Vždy chce robiť to, čo ostatní, chce sa prispôbiť tlupe. (Podľa evolucionistov je to pozostatok toho živočíšneho v človeku). Nikto nechce byť bielou vranou ani čiernou ovcou. Keď iní môžu, tak i ja. Keď to majú aj iní, chcem mať i ja. Dokonca krajšie, lepšie, väčšie, drahšie, modernejšie. Kresťania sa uspokojili s tým, že chodia do zhromaždenia, modlia sa, spievajú, čítajú Bibliu a žijú trocha čestnejšie než ľudia vo svete. Ale nechcú sa plne vydať Pánovi, nechcú byť pravými učeníkmi, nechcú zhorieť na oltári, obetovať sa ako sviečka, kým dáva svetlo vo tme. Alebo ako keď soľ nechce vyjsť zo soľničky. Akokoľvek krásna môže byť tá soľnička vo vitríne, no nikto z nej nemá žiadny praktický úžitok. Jeden mladý veriaci bol hrdý na to, že sa mu už pol roka podarilo na pracovisku utajiť, že je veriaci. Svetlo sme nedostali preto, aby sme ho skryli pod nádobu. Cirkev sa má obracať so svetlom k svetu! Nemôže sa uzavrieť do seba, lebo sa stáva uzavretou spoločnosťou, kde obyčajní hriešnici nemajú právo alebo sa obávajú vstúpiť. Taký zbor sa stáva skostnatým a postupne vymrie. Túto pravdu spoznali tí štyria malomocní v Samárii, keď bol veľký hlad.

Nebezpečenstvá sú dvojaké: svetské veci sa vnášajú do života cirkvi. Ale aj opačne: sväté veci sa považujú za svetské! (Napri.: Dávidovu radosť jeho žena považovala za neslušné bláznenie a pohanenie dôstojnosti kráľa. Preto Boh zavrel jej „život“ a stala sa neplodnou. Nové spôsoby možno narúšajú našu tradíciu, ale nemusia byť bezpodmienečne svetské (napr. služba ACET).

Do tejto oblasti patrí tolerancia medzi staršími a mladými alebo pridrižovanie sa nejakých nebiblických tradícií. (Napri.: Modliť sa po stojačky či na kolenách, pozdvihnuté ruky... atď.). Chceli by sme mať uniformovaných kresťanov, akí sme my. Boh však nemá rovnaké, klonované deti. Máme v rodine štyri deti, každé je iné a všetky sú aj povahovo odlišné. V zbere, v cirkvi si nevyberieme, koho Pán pridá do rodiny.

V našej rodine sme mali tradíciu, že všetci jedli dlhé roky pravými rukami. Taká bola naša rodinná tradícia. Tak sme boli vychovaní, aj ja aj moja manželka. Tak sme vychovávali aj naše deti. Avšak pred rokmi sa objavil u nás jeden mladý cudzinec, ktorý jedol ľavou rukou. Dokonca popýtal našu staršiu dcéru o ruku. Keď niekto sedel vedľa neho pri obede, na začiatku si zavadzali. Také niečo u nás nikdy nebolo – prišiel a narušil našu rodinnú tradíciu. Ale zvykli sme si naňho. Po niekoľkých rokoch prišiel do rodiny druhý mladý muž, ktorý si zobral našu druhú dcéru a je tiež ľavákom. Zvykli sme si aj naňho a musíme mu to tolerovať, i keď narušil našu rodinnú tradíciu. (Niekedy aj on musí tolerovať niektoré veci nám). Tolerovať znamená znášať jeden druhého v láske, kým sa nejedná o takú vec, ako je rakovina alebo voda v ponorke.

Keď chodíme v láske, Pán nám zjavuje, čo musíme tolerovať, čo môžeme tolerovať a čo už nemôžeme a nesmieme tolerovať.

F.3. Jednota a jednomyselnosť v cirkvi

Jednota, jednomyselnosť v cirkvi, v zbere je veľmi potrebná, žiadúca, ba nevyhnutná záležitosť, vzácny poklad. Podľa slov 133. žalmu, tam, kde bratia (a sestry) prebývajú v jednomyselnosti, Boh prikazuje svoje požehnanie. Tam, kde nie je jednota podľa Boha, nie je pravdivé požehnanie ani život, ale zlorečenie, preklatie a smrť. A zase tam, kde je jednota podľa Boha, je požehnanie, pomazanie, moc Ducha Svätého, plodnosť, láska, radosť a pokoj: Boží život.

Pavol píše Korintňanom: „*Prosím vás, bratia, menom nášho Pána Ježiša Krista, žeby ste všetci hovorili jedno a to isté, a žeby nebolo medzi vami roztržiek, ale aby ste boli dokonalí v jednej a tej istej myšli a v jednej a tej istej mienke.*“ (1Kor 1:10).

Automaticky sa vynára otázka: Jednota, ale v čom? „*Aby ste všetci hovorili jedno a to isté...*“ Čo? Čí názor? Môj názor, tvoj názor, jeho alebo jej názor? Boží názor! Aký je ten Boží názor, keď každý vysvetľuje Bibliu podľa svojho chápania? Aká je tá jednota podľa Boha? Vo všetkom s každým predsa nemôžem súhlasiť, nemôžem byť jednotný. Ľudia sa dokážu zjednotiť v zlom aj v hriechu. Podľa Žalmu 2:1-3 „*...národy, kráľovia zeme sa postavujú, kniežatá sa spolu radia, zjednocujú sa, spikli sa proti Hospodinovi a proti Jeho Pomazanému.*“ V Biblii často vidíme jednotu bezbožníkov. Ba niekedy aj v Božom národe sa ľudia zjednotili v hriechu, vo vzbure (1Kor 10:1-5). Celý národ mal formálnu jednotu, ale vzbúrenci v ňom tvorili zvláštnu jednotu. Ananiáš a Zafira tiež sa zjednotili v klamstve. Aj falošní učitelia dokážu byť jednotní v nepravde. V podobenstve Pána Ježiša o pannách, múdre panny boli zjednotené, bláznivé panny tiež, ale múdre s bláznivými neboli ani nebudú, lebo nemôžu byť zjednotené. Jednota potrebuje základ, v čom a na čom, s kým a za akú cenu sa zjednotiť.

O jednote kresťanov sa veľa hovorí a môžeme sledovať dve tendencie: Po prvé, sú obrovské organizačné snahy zjednotiť všetkých kresťanov, denominácie, ba náboženstvá za cenu veľkých kompromisov. Druhá tendencia, ktorú môžeme sledovať, je to, čo pôsobí Duch Svätý medzi znovuzrozenými kresťanmi. Teraz však potrebujeme hovoriť o potrebe jednoty a jednomyselnosti v zbere.

O jednote sú rôzne predstavy:

- Skutočná jednota nie je výsledkom dohody a kompromisov, ale práca Ducha Svätého. Môžeme sa dohodnúť aj zrušiť dohodu, lebo nie každá dohoda je správna. Správnu dohodu by sme však nemali zrušiť.
- Môžeme diktátorsky presadiť nejakú uniformitu, ale to nebude jednota.
- Každý má svoje predstavy o tom, ako by mal vyzerat' a fungovať zborový život. Každý si myslí, že má pravdu a snaží sa presvedčiť o tom aj iných. Možno sa mu podarí presvedčiť väčšinu, avšak Božie kráľovstvo nie je demokraciou, nie vždy väčšina má pravdu.
- Mladí si myslia, že starší by sa mali prispôbiť im. Dá sa žiť spolu so staršími, ak sa starší prispôbujú mladším. Ak budú spievať chválospevy, tliekať, skákať a nebudú mať žiadne kritické názory. Starší tiež majú svoje podmienky jednoty a spolužitia s mladými. Niekedy oprávnené. (Po odspievaní chvál „primadony“ odmašľujú zo zhromaždenia a ukážu sa za týždeň).
- Aj keď dáme niečo do spoločného rámca, ešte to nemusí znamenať jednotu. Hlina a železo sa organicky nikdy nezmiešajú, nezjednotia, i keď sú v spoločnej nádobe.
- Duchovná jednota, jednota v Duchu Svätom je viac, než sa chytiť za ruky, usmievať sa a (možno v srdci s hriechom alebo „s kameňom“) spievať: „*Spoj nás v jedno, Pane...*“ alebo vyznávať: „*Sme jednotní, sme jednotní v Kristu...*“ Nikdy nebude jednotný ten, kto miluje Boha s tým, ktorý Ho nemiluje, ale miluje svet. Jeden z nich sa musí zmeniť, aby boli jednomyselní.
- Môžu nás spájať spoločné záujmy, spoločné akcie či atrakcie, spoločné prejavy, spoločné chválospevy, ako zastrešujúci dáždnik. Dom sa však stavia od základu, nie od strechy. Jednota podľa Boha, jednomyselnosť Božích detí v Kristu však potrebuje pevný základ, a nie „*dáždnik*“.

Ak chceme mať jednotu budovanú na pevnom základe, musíme svoje predstavy poddať Kristovi a stať sa jeho učeníkmi.

Na túto tému sa objavili rôzne ilustrácie a podobenstvá:

- zliatina rôznych kovov
- zemiaková kaša
- rajčinový pretlak, kečup, džem
- rôzne kačice oddelené ohradami, prišiel prívál vody – sa pomiešali...

Najvýstižnejšie si však túto pravdu môžeme predstaviť a znázorniť na príklade sčítania zlomkov. Je síce pravdou, že starší sa už nevelmi pamätajú na tieto matematické úkony, mladší zas neradi počítajú z hlavy (ani to poriadne nevedia), veď načo máme kalkulačky alebo počítače? 12-ročné deti sa to však práve teraz učia v škole, preto mám nádej, že aspoň oni pochopia, čo jednota a spoločný menovateľ znamená. A možno aj ostatní si pritom obnovia svoje vedomosti z matematiky.

Chcel by som túto pravdu znázorniť na nasledujúcom jednoduchom základe:

$$\frac{1}{2} \text{ hrušky} + \frac{2}{3} \text{ jablka} + \frac{3}{4} \text{ banána} = \text{koľko je to melónov?}$$

Je to nerozumná a nelogická otázka, lebo sčítať dokopy môžeme len ovocie toho istého druhu. Dalo by sa ich spočítať iba vtedy, ak by sa hrušky, jablká, banány premenili na melóny. Aj vtedy by sme sa ešte museli potrápiť so sčítaním zlomkov.

Tak isto o jednote a jednomyselnosti môžeme hovoriť len v prípade znovuzrodených kresťanov. Tak ako hrušky, jablká a banány nemôžeme spolu sčítať, nie je možné hovoriť o jednote nezovuzrodených ľudí so znovuzrodenými kresťanmi. Ateista, psychotronik, formálny kresťan a znovuzrodený kresťan nikdy nemôžu byť zjednotení a jednomyselní, pretože jeden je hruškou, druhý jablkom, tretí banánom a štvrtý je melónom. Dalo by sa hovoriť o ich jednote, len ak by sa hruška, jablko a banán premenili na melón, teda len ak by ateista, psychotronik a formálny kresťan prežili znovuzrodenie. Bez tejto premeny, bez znovuzrodenia nikto nemôže byť spasený.

Znovuzrozením sa však naše formovanie v jednomyselnosti nekončí, ale začína.

Táto matematická úloha je už logická a dá sa vyriešiť:

$$\frac{1}{2} \text{ melóna} + \frac{2}{3} \text{ melóna} + \frac{3}{4} \text{ melóna} + \frac{5}{12} \text{ melóna} = \text{koľko melónov?}$$

K riešeniu tohto príkladu je potrebné najprv nájsť a **určiť spoločného menovateľa**, ktorý má byť najmenším spoločným násobkom čísel 2, 3 a 4, v tomto prípade 12. Aby po zmene menovateľa rovnica bola pravdivá, je potrebné zmeniť aj čitateľov tak, že ich vynásobíme s výsledkom delenia pomeru spoločného a pôvodného menovateľa. Tým pádom pôvodné čitatele a menovatele úplne stratia svoju pôvodnú identitu.

Keď to chceme preložiť do kresťanského jazyka, tou jedničkou som ja a 1/2 je môj názor, dvojka si ty a 2/3 je tvoj názor, trojka je on a 3/4 je jeho názor, päťka je ona a 5/12 je jej názor. Potrebujeme sa zjednotiť a hľadáme spoločný základ jednoty, **spoločného menovateľa, ktorým je Boží názor**, názor Božieho slova vo svetle Ducha Svätého, v tomto prípade číslo 12. Prvá vec, čo si potrebujeme uvedomiť, je, že každý z nás má len sčasti poznanie pravdy, niekto z nás možno vo väčšej, iný v menšej miere. Predpokladajme však, že v našom príklade „ona“, pretože je zrelou a úprimnou kresťankou, má správne poznanie Božích názorov, teda ona už stojí na spoločnom základe. My všetci však potrebujeme stratiť svoju identitu, vzdať sa svojich názorov, premeniť sa a postaviť sa na spoločný základ. Stojí to za to, lebo výsledkom je požehnanie!

Ja	ty	on	ona		6 + 8 + 9 + 5	MY (naša jednota v Kristu)
1	2	3	5	=	-----	28
---	+	---	12	=	-----	12
2		3	12		12	= POŽEHNANIE !!!
môj	3	4	jej	spoločný menovateľ	=	Náš spoločný názor, názor B. Slova
názor	názor	názor	názor	zhoduje =	Boží názor	vo svetle Ducha Sv. na oblasti vierouky,
						etiky a vzájomných vzťahov.

Problémom však zostáva i naďalej: Aký je ten Boží názor, keď každý vysvetľuje Bibliu podľa svojho chápania? Preto študujeme úprimne Bibliu, vieroučne a etické učenie Božieho slova, aby sme vždy lepšie a čím lepšie poznali Boží názor, názor Božieho slova vo svetle Ducha Svätého. Verím, že aj úvahy napísané v tejto knihe, ako aj v knihe „Praktická dogmatika“, pomôžu nám viac a lepšie poznať Boží názor na otázky vierouky a kresťanskej etiky, aby sme okúsili požehnanie, ktoré je výsledkom jednomyselnosti Božieho ľudu.

Podmienkou tohto požehnanie je úprimne skúmať vieroučné a etické pravdy, učenie Božieho slova, chcieť sa zmeniť, nechať sa formovať, mať ochotu poslúchať Boha a Jeho Slovo, mať ochotu stratiť svoju identitu, svoj nebiblický názor a prijať Boží názor, názor Božieho slova vo svetle Ducha Svätého. Ak nie sme ochotní priniesť túto obeť a vo svojej pýche sa bude každý kŕčovite držať svojej domnelej pravdy, nemôžeme dosiahnuť požehnanie, ktoré pochádza z jednoty podľa Boha, ale naďalej zotrvávajú neláska, roztržky a hádky.

Jednomyselnosť podľa Boha potrebujeme predovšetkým v troch oblastiach:

- v oblasti vierouky (dogmatiky),
- v oblasti etických noriem (kresťanskej etiky)
- v oblasti našich vzájomných vzťahov.

Dosiahnuť jednomyselnosť v oblasti vierouky je proces, čo potrebuje čas. Nemôžeme očakávať od novoobrátených, aby už vedeli všetky vieroučné pravdy. Avšak v základných veciach viery je potrebná jednota.

Dosiahnuť jednomyselnosť v oblasti etiky je tiež proces, je vecou výchovy, nejde to zo dňa na deň. Všeobecná základná morálna čistota je však nevyhnutná aj v živote novoobrátených. Novoobrátení majú byť ochotní zmeniť sa a majú sa nechať formovať aj v oblasti etických požiadaviek Božieho slova.

Dosiahnuť jednomyselnosť je nevyhnutná potreba najmä v oblasti vzájomných vzťahov.

Božím zámerom pre svoju cirkev je pripraviť k príchodu Pána Ježiša jeden zvláštny ľud. Pripraviť pre Ženicha jedno čisté, sväté a jednotné Telo nevesty, v ktorom je spojivom medzi údmi láska, rozliata skrze Ducha Svätého. To telo je jednota tých, ktorí milujú Pána a milujú jeden druhého. Sme údmi toho istého Tela, ktorého hlavou je sám Kristus. Božou vôľou je, aby neboli roztržky v tele, ale aby si údy navzájom slúžili. Ak chodíme vo svetle, máme obecnosť jedni s druhými.

Diabol sa však všemožne usiluje narušovať túto jednotu rozsievaním nelásky a nedôvery. Snaží sa nasadiť veriacim rôzne sebecké okuliare, aby situácie okolo seba videli skreslene, a nie v Božom svetle (sebaľútosť, neustále obviňovanie iných). Ak nechceme odpúšťať alebo nie sme ochotní riešiť naše vzájomné vzťahy, dávame miesto diablu. Veľmi škodlivo pôsobí na naše vzťahy ohováranie, reptanie a vzbura. Vzbura a reptanie rozbíja jednotu, oslabuje Boží ľud v boji, je prekážkou pre požehnanie a jednotu v Duchu Svätom a hlavne vylučuje z Božieho kráľovstva. Je to ako rakovina, ktorá, ak sa jej poddáš, ťa vylučuje z Tela.

Vyskytujú sa aj názory, že jednomyseľnosť v učení, vo vierouke, etike, a v oblasti vzájomných vzťahov nie je až taká dôležitá. Najdôležitejšia je jednota v Duchu Svätom. Keď je medzi nami moc Ducha Svätého, sme jednotní. Keď prežívame moc Ducha Svätého a ľudia sú krstení Duchom Svätým, keď sa všetci modlíme v jazykoch, vtedy nikto nemyslí na doktríny vierouky a etiky, ani na nevysporiadané problémy v oblasti vzájomných vzťahov.

Znie to pekne, ale žiaľ nie je to také jednoduché ani pravdivé. Bár by to tak fungovalo! Ale trvalo to takto nefunguje. Keď sa to však niekedy stane, je to prejav zvláštnej Božej milosti, aby Boží ľud prejavom Božej dobroty bol vedený k pokániu, k riešeniu vzájomných vzťahov a k jednomyseľnosti.

Jednomyseľnosť v Duchu Svätom neanuluje potrebu jednomyseľnosti v oblastiach vierouky, etiky a vzájomných vzťahov, ba potvrdzuje ju, oživuje a posilňuje. Ak sú totiž vzťahy narušené, alebo v dôležitých oblastiach vierouky resp. etiky nie je jednomyseľnosť, v zbere je tolerovaná nečistota alebo hriech, taký stav Duch Svätý nemôže požehnať, pretože On je Duch SVÄTÝ. Teda, nejednota v podstatných veciach a neláska je prekážkou jednomyseľnosti v Duchu Svätom. Kde sa vzťahy dajú do poriadku a vysporiadajú, dôjde k vzájomnému odpúšťaniu, to potvrdzuje aj Duch Svätý svojou mocou a svojím požehnaním.

Je to podobné povestnej otázke: „*Čo bolo skôr, sliepka alebo vajíčko?*“ – Jednomyseľnosť alebo požehnanie? Požehnanie, ktoré nás zjednocuje alebo jednomyseľnosť, ktorú potom Duch Svätý požehná? Vieme, že biblickou odpoveďou na prvú otázku je, že prv bola sliepka, pretože Boh stvoril sliepku. Podobne, na druhú otázku je biblická odpoveď: „...*keď sa už dopĺňoval päťdesiaty deň po Veľkej noci, totiž deň Letnic, boli všetci jednomyseľne spolu. A zrazu povstal z neba zvuk... a zrazu boli všetci naplnení Duchom Svätým.*“ (Sk 2:1-4).

Názor, že jednomyseľnosť v učení, vo vierouke, v etike či v oblasti vzájomných vzťahov nie je až taká dôležitá, pretože najdôležitejšia je jednota v Duchu Svätom, je nebiblický preto, lebo najprv v podstatných veciach vierouky, etiky a vzájomných vzťahoch je potrebné dosiahnuť jednotu a potom to Duch Svätý potvrdzuje, oživuje a požehná. Požehnanie v Duchu Svätom ešte viac posilňuje jednotu, ale jej predpokladom je jednomyseľnosť v podstatných veciach v troch oblastiach.

Všeobecné pravidlo k dosiahnutiu jednomyseľnosti: V podstatných veciach je potrebná svornosť, jednota, jednomyseľnosť, v nepodstatných veciach voľnosť, trpezlivosť, vzájomná tolerancia a vo všetkom láska. Otázkou však býva: „*Kde je hranica medzi podstatnými a nepodstatnými vecami?*“ Je to často veľmi relatívne a individuálne. Apoštol Pavol hovorí Fil 3:15-16: „*Tak teda všetci, ktorí sme dospeli vo viere, tak zmyšľajme* (v podstatných veciach). *A keby ste o niečom ináč zmyšľali* (v nepodstatných, v menej podstatných veciach), *i to vám Boh zjaví. Avšak k čomu sme už dospeli, v tom istom pravidle aj kráčajme, to isté myslíme.*“ Ťahajme všetci za jeden povraz. Najdôležitejšie sú láskavé bratské vzťahy a ochota nechať sa Bohom formovať.

Tí, ktorí sa nechajú Bohom formovať, budú stáť jedného dňa po pravici Pána Ježiša ako Jeho ovce, a tí, ktorí sa nenechajú formovať, budú stáť po Jeho ľavici, ako kozly. Rozdielom medzi ovcami a kozlami je, že kým kozly strkajú jeden do druhého, ovce sa pritulia jedna k druhej, a tak tvoria jedno telo ako more. Jednota Božieho ľudu je krásna vec. „*Duša Jonatánova sa pevne spojila s dušou Dávidovou...*“ (1Sam 18:1). Krásna bola jednota prvých kresťanov: „*A toho množstva uverivších bolo jedno srdce a jedna duša, a ani jeden z nich nehovoril o ničom, čo mal, že je to jeho vlastné, ale mali všetko spoločné. A apoštolovia vydávali s veľkou mocou svedectvo o zmŕtvychvstaní Pána Ježiša, a veľká milosť bola na nich všetkých.*“ (Sk 4:32-33). Túto milosť a toto požehnanie prajem Božiemu ľudu zo srdca.

ZÁKLADY

KREŠŤANSKEJ ETIKY

Jozef Tóth